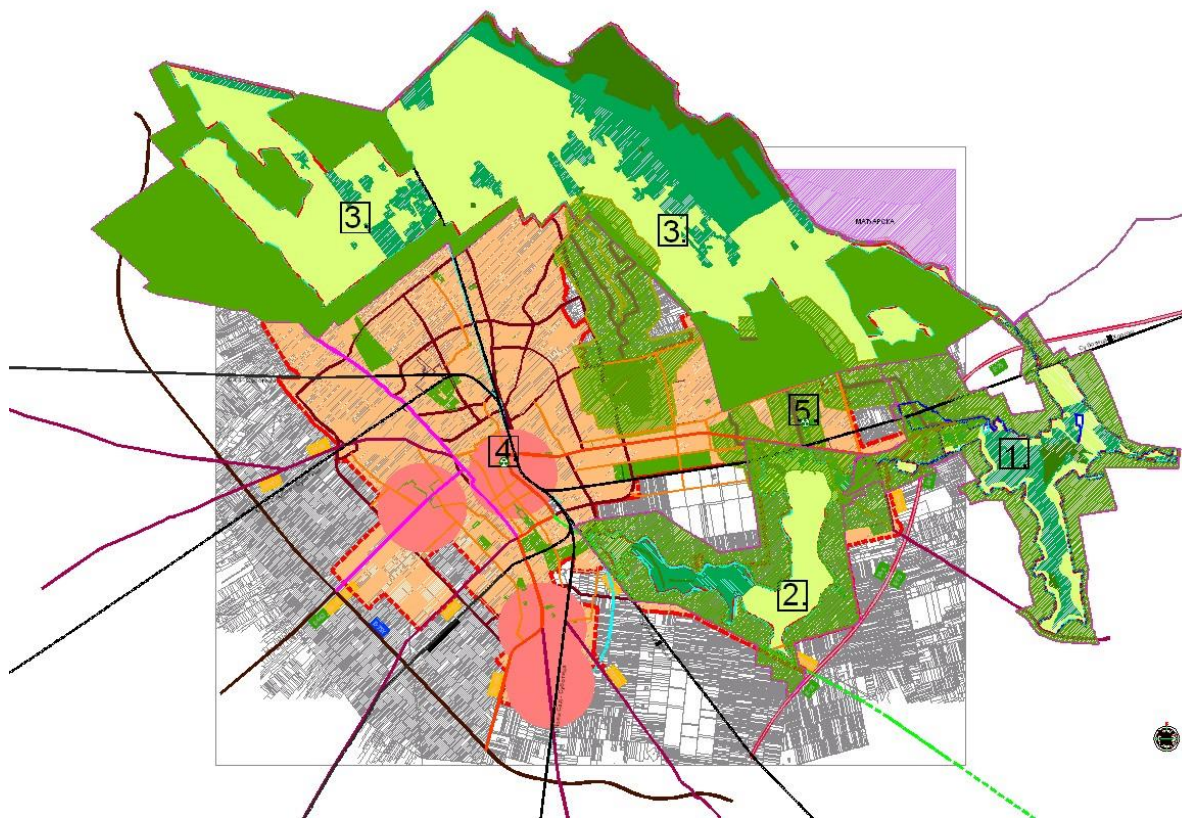

ГРАД СУБОТИЦА
GRAD SUBOTICA
SZABADKA VÁROS

ГЕНЕРАЛНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН СУБОТИЦА-ПАЛИЋ
ДО 2030.ГОДИНЕ

**- ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ
СРЕДИНУ-**

2018. године

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНА СУБОТИЦА-ПАЛИЋ ДО 2030. ГОДИНЕ, НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Наручилац израде:

:

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ПУТЕВИМА, УРБАНИСТИЧКО
ПЛАНИРАЊЕ И СТАНОВАЊЕ, СУБОТИЦА

Трг Републике бр.16, 24000 Суботица

Директор

Предраг Радивојевић, дипл.инг грађ.

Извршиоци:

ЈП УРБАНИЗАМ - КРАГУЈЕВАЦ

Директор

мр Драган Дунчић, дипл.простор.план.

ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ, НОВИ САД

Директор

Предраг Кнежевић, дипл.правник

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАНА СУБОТИЦА-ПАЛИЋ ДО 2030. ГОДИНЕ, НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

ЈП УРБАНИЗАМ
КРАГУЈЕВАЦ

ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ
ВОЈВОДИНЕ, НОДИ САД

РУКОВОЦИЛАЦ ИЗРАДЕ СПУ:	Тијана Марковић, мастер еколог
РАДНИ ТИМ:	
Радни тим СПУ:	Тијана Марковић, мастер еколог Весна Јовановић, дипл.хем., др Тамара Зеленовић Васиљевић мр Љубица Протић Еремић, дипл.инж.хор. Тања Тапо, маст дипл.инж.зашт.жив. сред. Мила Брајковић, мастер инж.арх. Наташа Матовић, диа Иван Радуловић, диа Милана Анђелковић, дипл.просторни планер Предраг Димитријевић, дип.инж.геодезије Светлана Драгојловић, грађ.техничар
Одговорни урбанисти за израду ГУП-а:	Драгана Мијатовић, диа, Карољ Тертели, диа Петар Андрић, диа

ЈП УРБАНИЗАМ КРАГУЈЕВАЦ

ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ
ВОЈВОДИНЕ, НОВИ САД

Директор

Директор

мр Драган Дунчић,
дипл. просторни планер

Предраг Кнежевић
дипл. правник

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

- 1 УВОДНЕ НАПОМЕНЕ**
- 2 ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**
 - 2.1 КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА СУБОТИЦА – ПАЛИЋ ДО 2030.ГОД.
 - 2.1.1 Садржај ГУП-а Суботица – Палић до 2030.год.
 - 2.2. ПРИКАЗ ОПШТИХ И ОПЕРАТИВНИХ ЦИЉЕВА ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА СУБОТИЦА – ПАЛИЋ, 2030.ГОД.
 - 2.2.1. Подручје плана
 - 2.2.2 Основна концепција планског развоја
 - 2.2.3 Грађевинско подручје са наменом површина
 - 2.3 ВЕЗА СА ПЛАНОВИМА ВИШЕГ РЕДА
- 3 ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА**
 - 3.1 ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДРУЧЈА
Географски положај и рељеф
Геолошке и геоморфолошке карактеристике
Сеизмолошке карактеристике
Климатске карактеристике
Хидролошке и хидрогеолошке карактеристике
Педолошке карактеристике
 - 3.2 СТАНОВНИШТВО
 - 3.3 ПРИВРЕДА
 - 3.4 СТЕЧЕНИ КАПАЦИТЕТИ КАО ОСНОВ ПЛАНИРАНОГ РАЗВОЈА (КОМУНАЛНА И САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА)
 - 3.4.1 Саобраћајна инфраструктура
 - 3.4.2 Водоснабдевање, одвођење и пречишћавање отпадних вода
Систем водоснабдевања, водозаквати и мрежа
Каналски систем и језеро Палић
 - 3.4.3 Електроенергетика инфраструктура
 - 3.4.4 Електронска и комуникацијска мрежа
 - 3.4.5 Термоенергетска инфраструктура
Гасоводна инфраструктура
Вреловодна инфраструктура
 - 3.4.6 Зеленило
 - 3.4.7 Остале комуналне зоне и објекти
- 4 КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЗОНАМА ГДЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДЕ ИЗЛОЖЕНА УТИЦАЈУ**
 - 4.1 АНАЛИЗА И ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
 - 4.1.1 Квалитет ваздуха и основни проблеми
 - 4.1.2 Квалитет површинских и подземних вода, основни проблеми

- 4.1.3 Квалитет замљишта и основн проблеми
 - 4.1.4 Бука и вибрације
 - 4.2 **ОТПАД И ОТПАДНЕ ВОДЕ**
 - 4.2.1 Управљање отпадом на територији града Суботице
 - 4.2.2 Морфолошки састав отада и количине отпада који се генерише на територији града Суботице
 - 4.2.3 Дивље депоније и постојећи начин одлагања отпада
 - 4.2.4 Пречишћавање градских и индустријских отпадних вода
 - 4.2.4.1. Пречишћавање отпадних вода на централном градском постројењу за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)
 - 4.3 **ЈОНИЗУЈУЋЕ И НЕЈОНИЗУЈУЋЕ ЗРАЧЕЊЕ**
 - 4.4 **ХАЗАРДНА ЗАГАЂЕЊА**
 - Хемијски удес
 - Природне непогоде и пожари
 - Ветар
 - Града и грмљавинске непогоде
 - Пожари
 - 4.5 **ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ**
 - 4.6 **ПРИРОДНЕ И КУЛТУРНЕ ВРЕДНОСТИ**
 - 4.6.1 Евидентирана природна добра
 - 4.6.2 Евидентирана културна добра
 - 4.6.3 Предео
- 5 ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ РАЗМАТРАНА У СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ И ПРИКАЗ ПРИКАЗ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА**
- 5.1 ИДЕНТИФИКОВАНИ ПРОБЛЕМИ И КОНФЛИКТИ У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ
 - 5.2 ПИТАЊА КОЈА НИСУ РАЗМАТРАНА И ПРОБЛЕМИ У ТОКУ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА
 - 5.3 ПРОСТОРНА ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
 - 5.4 ВАРИЈАНТНА РЕШЕЊА
- 6 ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА**
- 6.1 ОПШТИ ЦИЉ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА
 - 6.2 ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ
 - 6.3 ВРСТЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА КОЈИ СУ КОРИШЋЕНИ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ
 - 6.4 КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ГУП-а
- 7 ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**
- 7.1 ПОПИС ПЛАНСКИХ ЦИЉЕВА ЗА КОЈЕ СЕ ВРШИ ПРОЦЕНА
 - 7.2 ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА ПЛАНА И ЊИХОВО ПОРЕЂЕЊЕ
 - 7.3 ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ

НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАВАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА

7.2.1 Процена утицаја планских решења на животну средину

7.3.2 Мере за смањење негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину

7.3.2.1 Опште мере заштите животне средине

7.3.2.2 Заштита животне средине у оквиру појединачних сектора развоја предметног подручја

7.3.2.2.1 Заштита животне средине у сектору привредног развоја

7.3.2.2.2 Заштита животне средине у сектору туризма

7.3.2.2.3 Заштита животне средине у сектору заштите природних и културних добара, биодиверзитета и предела

7.3.2.2.4 Заштита животне средине у сектору

7.3.2.2.5 Заштита животне средине у сектору комуналне инфраструктуре

7.3.2.2.6 Развој еколошке свести и информисање

јавности

7.3.2.2.7 Заштита здравља становништва

7.3.2.2.8 Прекогранична сарадња

7.3.3 Мере заштите чиниоца животне средине

7.3.3.1 Мере заштите ваздуха

7.3.3.2 Мере заштите вода

7.3.3.3 Мере заштите земљишта

7.4 ПЛАНИРАНА ПРОСТОРНА ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

8 СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Стратешке процене на нижим хијерархијским нивоима

Процене утицаја пројеката на животну средину

9 ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

9.1 ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА

9.2 ИЗБОР ИНДИКАТОРА ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

9.3 ЗАКОНСКИ ОКВИР

10 МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ

10.1 ПРИМЕЊЕНА МЕТОДОЛОГИЈА

11 ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

11.1 ОПИС РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР ПП СА АСПЕКТА РАЗМАТРАНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УКЉУЧЕНА У ПП

12 УЧЕШЋЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА У ПОСТУПКУ ИЗРАДЕ И РАЗМАТРАЊА ИЗВЕШТАЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

13 ЗАКЉУЧАК – НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ

саобраћаја

ГРАФИЧКИ ДЕО

Карта бр. 1: Категоризација животне средине, постојеће стање, Р 1: 20 000.

Карта бр.2: Категоризација животне средине, планирано стање, Р 1: 20 000.

1 УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Изради Генералног урбанистичког плана Суботица - Палић до 2030. године, приступа се на основу Одлуке о изради Генералног урбанистичког плана Суботица - Палић до 2030. године ("Сл. гласник РС", број 27/17). Изради Стратешке процене Генералног урбанистичког плана Суботица - Палић до 2030. године на животну средину, приступа се основу Одлуке о изради Генералног урбанистичког плана Суботица - Палић до 2030. године ("Сл. гласник РС", број 27/17), чији је саставни део Решење Градске управе Града Суботице - Секретаријата за грађевинарство број: IV-05-350-49.1/2017 од 06.09.2017. године **о приступању изради стратешке процене утицаја Плана на животну средину (члан 9).**

Садржина Генералног урбанистичког плана (у даљем тексту ГУП) дефинисана је чланом 23. Закона о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14 и 145/14) и Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања ("Сл. гласник РС", број 64/15).

С обзиром на могуће и очекиване негативне утицаје који могу настати реализацијом ГУП-а, Надлежни орган је у оквиру Одлуке о изради Генералног урбанистичког плана Суботица - Палић до 2030. године донео Одлуку о изради стратешке процене утицаја ГУП-а Суботица - Палић на животну средину ("Сл. гласник РС", број 21/17), члан 9. (у даљем тексту: Стратешка процена утицаја).

Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, биљних и животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса, доприноси се циљевима одрживог развоја.

Применом стратешке процене утицаја у планирању, отвара се простор за сагледавање промена насталих у простору и уважавање потреба предметне средине. Планирање подразумева развој, а одржив развој захтева заштиту животне средине.

Стратешка процена утицаја је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у просторним и урбанистичким плановима, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна добра и друге створене вредности.

Стратешка процена утицаја је инструмент којим се стварају услови за оптималну заштиту животне средине у процесу просторног и урбанистичког планирања. Као свеобухватан, комплексан и јединствен поступак, уводи се у праксу просторног планирања с циљем територијалне анализе планског подручја, са једне, и дефинисање решења и мера, којима ће заштита животне средине бити остварена на оптималан начин, са друге стране.

Принцип одрживог развоја, социјалне прихватљивости, економске оправданости и еколошке одрживости су законски дефинисани у смислу полазних основа просторног планирања. Са друге стране, одредбама члана 4. Закона о стратешкој процени утврђена су начела стратешке процене, и то:

- одрживог развоја,
- интегралности,
- предострожности,

- хијерархије и координације,
- јавности.

Овим начелима обезбеђује се оквир за усклађивање техно-економских, друштвених и природних система у целокупном развоју, укључујући и просторни развој. На принципима економичности користе се природне и створене вредности, с циљем да се очува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. То се постиже разматрањем и укључивањем кључних аспеката животне средине у припрему и усвајање планова, пројеката и програма, утврђивањем услова за очување природних и створених вредности. Укључивањем услова заштите животне средине у генерални план кроз инструмент стратешке процене, даје се обавезујући - интегрални оквир заштите, реализацијом кроз одговарајуће планове нижег реџа, програме и пројекте. У превентивном смислу, свака активност је планирана, односно свако планско решење је дефинисано с циљем да се спрече или смање негативни утицаји, обезбеди рационално коришћење ресурса, а ризик од акцидената и негативних утицаја на људе сведе на минимум. У поступку стратешке процене остварује се координација између заинтересованих органа и организација, иако су у поступку израде ГУП-а прибављени неопходни услови. У поступку разматрања и усвајања обезбедиће се учешће јавности у поступку јавног увида и стручне расправе о Нацрту ГУП-а, заједно са стратешком проценом утицаја.

Чланом 8. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС, бр. 135/04 и 88/10), прописан је поступак стратешке процене који обухвата три сегмента:

- 1) припремну фазу, која обухвата:
 - одлучивање о изради стратешке процене,
 - избор носиоца израде извештаја о стратешкој процени,
 - учешће заинтересованих органа и организација;
- 2) извештај о стратешкој процени;
- 3) поступак одлучивања, који обухвата:
 - учешће заинтересованих органа и организација,
 - учешће јавности,
 - извештај о резултатима учешћа заинтересованих органа и организација и јавности,
 - оцену извештаја о стратешкој процени,
 - сагласност на извештај о стратешкој процени.

У складу са чланом 12 Закона, Извештај о стратешкој процени утицаја ГУП-а на животну средину је састављен од следећих поглавља:

- a. Полазне основе СПУ,
- b. Општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора,
- c. Приказ варијантних решења,
- d. Процена могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину,
- e. Смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процена утицаја,
- f. Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана,
- g. Приказ коришћене методологије,
- h. Закључци – нетехнички резиме.

2 ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Повод за израду предметног Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину је израда Генералног урбанистичког плана Суботица - Палић до 2030. године и обавеза произашла из Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Генералног урбанистичког плана Суботица - Палић до 2030. године, на животну средину, донете на основу Решење Градске управе Града Суботице – Секретаријата за грађевинарство број: IV-05-350-49.1/2017 од 06.09.2017. године о приступању стратешкој процени утицаја уз План на животну средину.

Генерални урбанистички план је дугорочни плански документ којим се разрађује Просторни план Републике Србије, Регионални просторни план АП Војводине, Просторни план Града Суботице и утврђују планска решења, смернице и правила за коришћење, организацију, уређење и заштиту простора, као и правила за изградњу у оквиру грађевинског подручја плана.

Правни основ за доношење Генералног урбанистичког плана Суботица - Палић до 2030. године:

- Закон о Просторном плану Републике Србије (*"Сл. гласник РС"* бр. 88/2011),
- Закон о планирању и изградњи (*"Сл. гласник РС"*, бр. 72/09, 81/09 – испр., 64/10 – УС, 24/11, 121/12, 42/13 – УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14 и 145/14)
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања (*"Сл. гласник РС"*, број 64/15),
- Одлука о изради Генералног урбанистичког плана Суботица-Палић до 2030. године број I-00-350-58/2017 (*"Сл. лист Града Суботица"* број 27/2017)

Правни основ за израду Стратешке процене утицаја Генералног урбанистичког плана Суботица - Палић до 2030. године, на животну средину је:

- Закон о Стратешкој процени утицаја на животну средину (*"Сл. гласник РС"* бр. 135/04) и Закон о изменама и допунама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, (*"Сл. гласник РС"* бр. 88/10);
- Закон о заштити животне средине (*"Сл. гласник РС"* бр. 135/04) и Закон о изменама и допунама Закона о заштити животне средине (*"Сл. гласник РС"* бр. 36/09, 72/09, 43/11- одлука УС, 14/16),
- Закон о заштити природе (*"Сл. гласник РС"*, бр. 26/09, 8/10, 91/10 исправка и 14/16),
- Одлука о изради стратешке процене утицаја ГУП-а Суботица - Палић на животну средину која је саставни део Одлуке о изради Генералног урбанистичког плана Суботица - Палић до 2030. (*"Сл. гласник РС"*, број 21/17), члан 9.

Полазне основе за израду Стратешке процене утицаја Генералног урбанистичког плана Суботица - Палић до 2030., на животну средину су:

- Просторни план Републике Србије (*"Сл. гласник РС"*, бр. 88/10),
- Регионални просторни план АП Војводине (*"Сл. лист АПВ"* бр. 22/2011),
- ППППН Суботичке пустаре и језера (*"Сл. лист АПВ"* бр. 10/16),
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Суботица – државна граница (Келебија) (*"Сл. гласник РС"* бр. 32/17),
- ПП Града Суботица (*"Сл. лист града Суботице"* бр. 16/2012)

Кључни прописи, конвенције и директиве од значаја за планску проблематику са аспекта заштите животне средине у ЕУ:

- SEA директива – Директива 2001/42/ЕС,
- Директива о ЕИА – Директива Савета 85/337/ЕЕС,
- *Кјото протокол*, ступио на снагу 16.02.2005. године, када га је потписало 184 земље, међу којима и РС,
- *ESPOO конвенција* - Процена утицаја у прекограничном контексту,
- Директива о еколошкој одговорности – Директива 2004/35/ЕС,
- Директива о птицама – Директива Савета 79/409/ЕЕС,
- Директива о стаништима – Директива Савета 92/43/ЕЕС,
- Оквирна директива о водама (WFD) – Директива 2000/60/ЕС,
- Оквирна директива о земљишту – 2004/35/ЕС,
- Директиве од значаја за подстицај енергетске ефикасности,
- Директивом о процени и управљању квалитетом амбијентног ваздуха (*Council Directive, 96/62/EC*),
- Директива о води за пиће 98/83/ЕС...

При изради Стратешке процене утицаја, у њега су инкорпориране смернице и стратешка одређења следећих **националних стратегија**:

- Национална стратегија РС за апроксимацију у области животне средине, („Сл. гласник РС”, број 80/11);
- Национални програм заштите животне средине Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 12/10),
- Национална стратегија одрживог развоја („Сл. гласник РС”, број 57/08);
- Национална стратегија коришћења природних ресурса и добара („Сл. гласник РС”, број 33/12),
- Стратегија увођења чистије производње у Републици Србији („Службени гласник РС”, број 17/09)
- Стратегија управљања отпадом 2010-2019. године („Сл. гласник РС”, број 29/10);
- Стратегија управљања водама на територији РС до 2034. године („Сл. гласник РС” бр. 03/17)
- Водопривредна основа Републике Србије („Сл. гласник РС”, број 11/02);
- Стратегија биолошке разноликости РС за период 2011.-2018. год („Сл. гласник РС” бр. 13/11),
- Стратегија развоја туризма Републике Србије за период 2015-2026.год. (усвојена 2016.);
- Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Сл. гласник РС”, број 59/06),
- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године, са пројекцијама до 2030.год. („Сл. гласник РС”, број 101/15);,

Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију („Сл. гласник РС”, бр. 80/11)

Национална стратегија за апроксимацију у области животне средине за Републику Србију („Сл. гласник РС”, бр. 80/11) је израђена на основу Националног програма за интеграцију Републике Србије у ЕУ (НПИ), Националног програма за заштиту животне средине (НПЗЖС) и Националне стратегије одрживог развоја (НСОР) ("Сл. гласник РС”, број 57/08). Процес апроксимације се састоји од транспозиције прописа ЕУ у прописе Републике Србије, а затим имплементације и примене тих прописа. Имплементација захтева израду под-стратегије и планова који идентификују који су то неопходни ресурси и на који начин они могу бити мобилисани у циљу окончања имплементације правних тековина ЕУ, укључујући и Поглавље 27 које се односи на

животну средину. Ова стратегија садржи три радне компоненте - правну, економско-финансијску и институционалну, дати су краткорочни (2010-2014) и средњерочни план (2015-2019), као и стратегија за апроксимацију у области животне средине по секторима.

Национални програм заштите животне средине („Сл. гласник РС.“, бр.12/10)

Овим програмом су дефинисани стратешки циљеви политике заштите животне средине, као и специфични и приоритетни циљеви за ваздух, воду, земљиште и утицаји појединих сектора на животну средину (индустрија, енергетика, пољопривреда, рударство, саобраћај итд). Национални програм предвиђа краткорочне и дугорочне циљеве закључно са 2019.год, па га ускоро треба ревидирати.

Општи циљеви политике заштите животне средине су груписани:

1. Доношење стратешких и планских докумената из области заштите животне средине и одрживог коришћења природних ресурса дефинисаних Законом о заштити животне средине и другим посебним законима;
2. Интеграција политике заштите животне средине са економском и политиком других сектора. Учествовати у припреми и спровођењу секторских стратегија у деловима који се односе на животну средину. Интегрисати принципе заштите животне средине и енергетске ефикасности у просторно и урбанистичко планирање;
3. Јачање институционалних капацитета за креирање и имплементацију секторских политика и политике заштите животне средине у целини и успостављање система за реаговање у акцидентним ситуацијама;
4. Унапређење система контроле квалитета животне средине акредитацијом овлашћених лабораторија, применом норматива и прописа, обавезном контролом квалитета мониторинга чинилаца животне средине и аналитичких метода, сопственим мониторингом загађивача, израдом катастра загађивача, израдом инвентара гасова са ефектом стаклене баште, успостављањем једин-ственог информационог система;
5. Унапређење правног система у области заштите животне средине доношењем секторских закона и подзаконских прописа, побољшањем надзора над спровођењем прописа и подизањем капацитета правосудног система;
6. Развој ефикасног система финансирања заштите животне средине и економских подстицаја. Потребно је обезбедити потпуну примену принципа „загађивач плаћа”. Ефикасан систем економских инструмената треба да буде уведен ради подстицања смањења загађења. Треба увести ефикасне финансијске механизме да подстичу улагања у животну средину и обезбеде сигурне изворе финансирања Фонда. Они могу укључити и механизме конверзије дуга у улагање у животну средину, пуну надокнаду трошкова за услуге у области животне средине, инвестиционе програме у приватизованим компанијама и др. Подићи ниво инвестирања у животну средину ради покрића трошкова за рад, одржавање и модернизацију/проширење постојеће инфраструктуре у области заштите животне средине и технологија за смањење загађења. Потребно је подстицати конкуренцију и укључење приватног сектора у области обезбеђивања услуга, посебно у секторима управљања отпадом и водама;
7. Унапређење формалног и неформалног образовања о заштити животне средине и енергетској ефикасности, које треба да буде засновано на Националној стратегији образовања у области заштите животне средине. Подизање нивоа свести кроз боље информисање и комуникацију са јавношћу и развијање механизма њиховог учешћа у одлучивању по питањима животне средине у складу са Архуском конвенцијом.

Дефинисани циљеви, значајни за Стратешку процену су:

У области *квалитета вода*:

- Побољшати квалитет воде у водотоковима смањењем испуштања непречишћених индустријских и комуналних отпадних вода;

- Повећање степена обухваћености јавним канализационим системима на 65% становника;
- Обезбедити да квалитет воде за пиће у насељима задовољи стандарде квалитета Директиве о води за пиће 98/83/ЕС;
- Рационализовати потрошњу воде код индивидуалних потрошача,
- Успоставити мониторинг подземних вода на целокупној територији Републике Србије
- Урадити биланс резерви подземних вода.

У области квалитета ваздуха и климатских промена :

- Побољшан квалитет ваздуха у складу са прописаним захтевима квалитета смањењем емисија из сектора енергетике, индустрије, транспорта и др.
- Успостављен континуални мониторинг емисија на емитерима у складу са прописима и амбијенталног ваздуха у складу са захтевима ЕУ
- Подизање јавне свести о климатским променама и обука привреде за учешће у механизмима Кјото протокола
- Ажурирање инвентара гасова са ефектом стаклене баште
- Укључење питања климатских промена у друге секторске политике
- Јачање институционалног оквира и административних капацитета за бављење питањима, заштите ваздуха, климатских промена и заштите озонског омотача
- Усвојени и имплементирани међународни споразуми који се односе на заштиту ваздуха, климатске промене и заштиту озонског омотача - Поступно смањивање потрошње супстанци које оштећују озонски омотач (НСFC) у складу са донетим планом смањења

У области заштите земљишта:

- Смањена угроженост земљишта ерозијом за 40% извођењем антиерозионих радова и увођењем ефективних мера за контролу ерозије
- Извршити ремедијацију контаминираних локалација са листе приоритета
- Развој система за праћење, заштиту и побољшање квалитета земљишта од стране загађивача
- Израда савремених стандардних операционих процедура и упутстава за извршавање обавеза у области заштите земљишта
- Утврђивање опасности прекограничних загађења земљишта, процена ризика миграције загађујућих материја; израда 3Д модела загађења за подручје Србије
- Образовање и обавештавање јавности кроз активности на националном и међународном плану о борби против деградације и дезертификације земљишта.

У области заштите природе, биодиверзитета и шума:

- Заустављање губитка биодиверзитета у складу са Кијевском декларацијом до 2010. године.
- Израда и имплементација националног акционог плана за очување и одрживо коришћење влажних станишта,
- Очување, унапређење и проширење постојећих шума (повећање површина под шумама и унапређење структуре шума)
- Унапређење система управљања заштићеним подручјима од националног и међународног значаја (укључујући информациони систем, надзор над економским активностима и туризмом, имплементацију планова управљања на период од 10 год, усаглашавање компетенција итд.)
- Успостављање еко коридора за фрагментисане фрагилне екосистеме - Побољшање заштите посебних заштићених зона за птице - Развој еколошке мреже у складу са међународним стандардима - Успостављање система управљања еколошком мрежом (Емералд мрежа, НАТУРА 2000, коридори,

- трансгранична подручја у оквиру Зеленог појаса ЕУ- у Србији, трансгранични Резервати Биосфере, и др.)
- Успоставити управљање појединачним стаништима, врстама и коридорима миграторних врста од међународног значаја на територији Србије
 - Успоставити мониторинг утицаја електроводова и ветро-генератора на птице у складу са Препоруком бр. 110, Савета Европе у оквиру Бернске конвенције
 - Успоставити мониторинг утицаја климатских промена на биодиверзитет и у заштићеним подручјима у складу са Одлуком 9-XVI CBD и Препоруком савета Европе бр 135 Савета Европе
 - Успоставити синергизам секторских политика и стратегија у области очувања развоја станишта, врста, коридора и одрживог коришћења биодиверзитет, успоставити механизме равноправне расподеле добити у складу са ABS Режимом-CBD
 - Успоставити механизме примене традиционалних и вештина у област 94 одрживог коришћења биодиверзитета и очувања права староседелаца и њихових знања у овој области - Побољшати заштиту аутохтоних врста и зауставити уношење инвазивних врста
 - Заштита, очување, унапређење и одрживо коришћење дивљих биљних и животињских врста и гљива. Заштита и очување миграторних врста Успостављање интензивнијег мониторинга у природи

У области управљања отпадом:

- Увођење одвојеног сакупљања и третмана опасног отпада из домаћинства и индустрије
- Изградња регионалног центара за управљање отпадом
- Санирати постојећа сметлишта и извршити ремедијацију истих, која представљају највећи ризик по животну средину.
- Обезбедити капацитете за спаљивање (инсинерацију) органског индустријског и медицинског отпада
- Подстицати коришћење отпада као алтернативног горива у цементарама, железарама и термоелектранама-топланама, у складу са принципом хијерархије отпада
- Унапређивање ефикасности успостављених система за управљање посебним токовима отпада уз константно приближавање циљевима који су задати ЕУ законодавством
- Санирати постојећа сметлишта и извршити ремедијацију истих, која представљају највећи ризик по животну средину
- Јачање професионалних и институционалних капацитета за управљање опасним отпадом - Успоставити систем управљања грађевинским отпадом и отпадом који садржи азбест
- Повећање количина компостираног зеленог отпад.

У области заштите од буке:

- Спровођење мониторинга буке у животној средини,
- Примењене мере за смањивање буке која прелази граничне вредности на најугроженијим локацијама
- Израда стратешких карата буке и акционих планова на основу карата

У области заштите од јонизујућег и нејонизујућег зрачења:

- Успостављен мониторинг нејонизујућег зрачења
- Обезбеђени капацитети за трајно одлагање радиоактивног отпада.

Национална стратегија одрживог развоја („Сл. гласник РС“, бр.57/08)

Циљ ове стратегије из 2008.год. је да доведе до баланса економског раста, заштите животне средине и друштвеног развоја, стварајући кохерентну целину, подржану одговарајућим институционалним оквиром. Стратегија је урађена за плански хоризонт 2007-2017.год, тако да треба очекивати њено ревидирање.

Национална стратегија коришћења природних ресурса и добара („Сл. гласник РС“, број 33/12),

Општи циљ Националне стратегије одрживог коришћења природних ресурса и добара („Сл. гласник РС“, број 33/12), је уравнотеженост између коришћења ресурса, економских/привредних интереса, друштвених интереса и интереса заштите животне средине.

Главни, основни циљеви који су постављени да се остваре Националном стратегијом су:

- 1) усмеравање на и обезбеђивање услова за одрживо коришћење природних ресурса и добара, стварањем основе за постављање планова, програма и основа за сваки појединачни природни ресурс или добро;
- 2) редуковање негативног утицаја коришћења ресурса на економију и животну средину, установљавањем основних индикатора које треба пратити;
- 3) допринос усмеравању развоја ка одрживој производњи (кроз мање и ефикасније коришћење природних ресурса) и потрошњи (промени устаљених начина потрошње), као и озелењавању јавних набавки.

Стратегија увођења чистије производње у Републици Србији („Сл. гласник РС“, број 17/09)

Чистија производња је савремен приступ спречавању настајања загађења који је пружио највеће доприносе у сектору производње, посебно у индустрији. Чистија производња је у свету данас глобално препознатљива. Појам „чистија производња“, објашњен је дефиницијом Програма УН за животну средину (UNEP):

„Чистија производња представља примену свеобухватне превентивне стратегије заштите животне средине на производне процесе, производе и услуге, са циљем повећања укупне ефикасности и смањења ризика по здравље људи и животну средину. Чистија производња може се применити на било које процесе у индустрији, на саме производе и на различите услуге које се пружају у друштву.

Чистија производња утиче на смањење нивоа коришћења ресурса на извору развојем нових, чистијих производа и производних метода. Задатак чистије производње је да обезбеди очување ресурса, елиминацију опасних сировина и смањење отпада. Пет основних техника примене чистије производње су домаћинско пословање, оптимизација процеса, замена сировина, нова технологија и развој новог производа. Чистија производња чува животну средину превенцијом неефикасног коришћења ресурса и спречавањем настанка отпада који се може избећи. Предузећа која примењују чистију производњу требало би да остваре економску добит кроз смањење трошкова рада, смањен обим третмана отпада, смањење трошкова одлагања, смањење загађивања животне средине итд. Увођењем чистије производње расположиви материјали и енергија се рационално користе и смањује се настанак отпада. Чистија производња има две улоге: заштиту животне средине и подршку

савременом развоју производње.

Основни принципи на којима се заснива Стратегија су, поред принципа који су утврђени у Националној стратегији одрживог развоја, принцип интеграције, принцип превенције и предострожности, принцип економичности и принцип енергетске ефикасности и минимизације отпада. Овом стратегијом дати су инструменти политике за промоцију чистије производње: Инструменти квантитативне контроле, Економске мере за контролу загађења, Инструменти засновани на информацијама и Добровољни програми. Овај документ је разрађен и Акционим планом.

Стратегије управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године *("Сл. гласник РС", број 03/17),*

Анализе и истраживања за израду Стратегије управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године урађене су на основу Закона о водама ("Сл. гласник РС", бр. 30/10 и 93/12) и подзаконских аката. Стратегија представља плански документ којим се утврђују дугорочни правци управљања водама на територији Републике Србије. Стратешки и плански документ према претходном Закону о водама ("Сл. гласник РС", број 46/91) била је Уредба о утврђивању Водопривредне основе Републике Србије ("Сл. гласник РС", број 11/02 - у даљем тексту: *Водопривредна основа Републике Србије*), која је представљала "дугорочни план за одржавање и развој водног режима на територији Републике Србије на једном или више водних подручја или делу водног подручја".

Основни стратешки циљ је постизање интегралног управљања водама, односно усклађеног водног режима на целој територији Републике Србије и обезбеђење таквог управљања водама којим се постижу максимални економски и социјални ефекти на правичан и одржив начин и уз уважавање међународних споразума.

На основу Закона о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине – „Омнибус закон“ („Сл. гласник РС“, бр. 99/2009 и 67/2012 – одлука УС), којим је ова АП овлашћена да, као поверене послове у области водопривреде, доноси, спроводи и надзире редовне и ванредне мере одбране од спољних и унутрашњих вода у складу са усвојеним плановима АП Војводине и Републике Србије, управља водним ресурсима и вештачким и природним водотоцима на територији АП Војводине, доноси водопривредну основу за територију АП Војводине, у складу са водопривредном основом Републике Србије, оснива јавно предузеће за газдовање водама на територији АП Војводине и врши инспекцијски надзор у области водопривреде на територији АП Војводине.

Водопривредна основа Србије („Сл. гласник РС“, бр.11/02)

Основни стратешки циљ је одржавање и развој воденог режима којим се обезбеђују најповољнија и најцелисходнија техничка, економска и еколошка решења за јединство управљање водама, заштиту од штетног дејства вода, заштиту вода и коришћење вода. Посебни циљеви за заштиту животне средине су: рационално коришћење вода, рационално управљање водама, осигурање заштите и унапређење квалитета вода до коришћења за предвиђене намене, заштита и унапређење животне средине и квалитета живота, заштита од поплава, ерозија и бујица, заштита и ревитализација угрожених екосистема, антиерозионо газдовање шумама, унапређење и очување природних и створених ресурса и вредности.

Национална стратегија управљања отпадом за период од 2010 до 2019
(„Сл.гласник РС“, бр.29/10)

Најзначајнији циљ ове стратегије је управљање отпадом у краткорочном и дугорочном периоду, којим се постиже заштита и унапређење квалитета животне средине и здравља. Стратегијом је дефинисано формирање регионалних центара за управљање отпадом, трансфер станица, мрежа центара за рециклажу, компостирање и инсинератора на подручју Републике Србије. Према Стратегији планско подручје припада регионалном систему Суботица којој припадају општине: Бачка Топола, Кањижа, Мали Иђош, Сента, Нови Кнежевац, Чока.

Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. год. („Сл. гласник РС“, бр.29/10)

Конференција у Риу усваја Конвенцију о биолошкој разноврсности (биодиверзитету) и дефинише овај појам као: Свеобухватну разноликост и различитост живих организама, укључујући, између осталог, копнене, морске и остале водене екосистеме и еколошке комплексе чији су део; ово укључује диверзитет у оквиру врста, између врста и између екосистема. Предмет регулисања и циљ Конвенције о биодиверзитету је: (1) очување (конзервација) биолошке разноврсности (биодиверзитета), (2) одрживо коришћење његових компоненти (биолошких ресурса) и (3) приступ и праведна подела добити које проистичу од коришћења генетичких ресурса.

Републику Србију карактерише велика генетичка, специјска и екосистемска разноврсност. Високопланинска и планинска област Републике Србије, као део Балканског полуострва, представља један од укупно шест центара европског биодиверзитета. Уз то, Република Србија је по богатству флоре потенцијално један од глобалних центара биљне разноврсности. Иако са 88.361 km² Република Србија чини само 2,1% копна Европе, биолошка разноврсност различитих група живих организама је висока.

На подручју Републике Србије се налази:

- 39% васкуларне флоре Европе;
- 51% фауне риба Европе;
- 49% фауне гмизаваца и водоземаца Европе;
- 74% фауне птица Европе;
- 67% фауне сисара Европе.

Временски хоризонт ове стратегије истиче, тако да се очекује ревидирање овог документа.

Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр.21/07)

Основни циљ ове стратегије из 2006.год. је очување и унапређење стања шума и развој шумарства као привредне гране. Значај шума за унапређење животне средине и заштиту природе огледа се у унапређењу одрживог газдовања шумама у заштићеним природним добрима, одрживом коришћењу и валоризацији биодиверзитета шума и система заштите, коришћења и управљања свим функцијама шума у оквиру одрживог развоја, пре свега у погледу заштитних и регулаторних функција у односу на ваздух, воду, земљиште, пределе, буку, ублажавање климатских промена итд. Одрживо газдовање шумама подразумева истовремено одрживо газдовање дивљачи, односно стварање оптималних услова за унапређивање стања аутохтоне дивљачи и реинтродукцију аутохтоне дивљачи.

Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године, са пројекцијама до 2030 („Сл. гласник РС”, број 101 /2015).

Глобални циљеви нове Енергетске политике и Стратегије развоја енергетике Србије, проистекли су из намере да се, у новим околностима у земљи и окружењу, у оквиру одабраних Приоритетних развојних активности, успоставе квалитативно нови услови рада, пословања и развој целине енергетског система, посебно енергетских производних сектора, на интерном, регионалном и паневропском тржишту електричне енергије и природног гаса производних, преносних, дистрибутивних и сектора потрошње енергије, који ће подстицајно деловати на привредно-економски развој земље, заштиту животне средине и међународне интеграције, укључујући и брже укључење наше земље у ЕУ.

Стратешку и развојну важност на националном, регионалном и паневропском нивоу у периоду до 2025., односно до 2030. године, имаће групе пројеката које се односе на јачање интерних преносних капацитета као и капацитета регионалног коридора.

2.1 КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА СУБОТИЦА –ПАЛИЋ ДО 2030.ГОД.

2.1.1 Садржај ГУП-а Суботица –Палић до 2030 године

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

І ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА СУБОТИЦА-ПАЛИЋ ДО 2030.
2. ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА (ширег подручја)
3. ОПИС ГРАНИЦЕ ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА СУБОТИЦА-ПАЛИЋ ДО 2030.
4. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА И ОСНОВНИХ ОГРАНИЧЕЊА
 - Природни услови
 - Географски положај
 - Геолошке и геоморфолошке карактеристике
 - Сеизмичке карактеристике
 - Климатске карактеристике
 - Хидролошке и хидрогеолошке карактеристике
 - Педолошке карактеристике

НАСТАНАК И РАЗВОЈ НАСЕЉА

- 4.1. Становништво
- 4.2. Привредне активности
- 4.3. Јавни садржаји од општег интереса
 - 4.3.1. Јавне службе
 - образовање
 - објекти у области културе
 - објекти у области здравства
 - објекти у области социјалне заштите
 - јавне службе од посебног значаја
 - објекти у области социјалне заштите
 - спорт и рекреација

- објекти у области информисања и издаваштва
- отворени универзитет
- објекти управе, судства, тужилаштва
- централне функције
- 4.3.2. Комунални објекти
- 4.3.3. Комунална и саобраћајна инфраструктура
 - Саобраћајна инфраструктура
 - Водопривредна инфраструктура
 - Систем водоснабдевања и мрежа
 - Одвођење и пречишћавање отпадних вода
 - Језеро Палић и канали
 - Електроенергетска инфраструктура
 - Термоенергетска инфраструктура (гасоводна и нафтоводна инфраструктура, вреловодна инфраструктура)
 - Електронска комуникациона инфраструктура
 - Телекомуникациони саобраћај
 - Мобилне телекомуникације
 - КДС и РТВ мрежа
- 4.4. Озелењеност насеља
- 4.5. Биланс површина -постојеће стање
- II ПЛАНСКИ ДЕО
- 5. ПОДЕЛА ПРОСТОРА НА УРБАНИСТИЧКЕ ЦЕЛИНЕ ПРЕМА МОРФОЛОШКИМ , ПЛАНСКИМ, ИСТОРИЈСКО – АМБИЈЕНТАЛНИМ ОБЛИКОВНИМ И ДРУГИМ КАРАКТЕРИСТИКАМА
- 6. ГЕНЕРАЛНА УРБАНИСТИЧКА РЕШЕЊА ЗАСНОВАНА НА ДУГОРОЧНОЈ СТРАТЕГИЈИ И КОНЦЕПЦИЈИ УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА И ИЗГРАДЊЕ СА ГЕНЕРАЛНИМ НАМЕНАМА ПРОСТОРА УГРАЂЕВИНСКОМ ПОДРУЧЈУ
- 6.1. Дугорочна концепција организације и уређења простора
- 6.2. Генерална намена простора
 - 6.2.1. Површине за остале намене
 - Становање
 - Радне зоне
 - Зона пословања
 - Верски објекти и комплекси
 - 6.2.2. Повершине и објекти за јавне намене
- ЈАВНЕ СЛУЖБЕ
 - Основно образовање
 - Средње школе
 - Високо образовање
 - Предшколске установе (вртићи)
 - Здравствена заштита
 - Социјална заштита
 - Културна делатност
 - Спорт и рекреација
 - Градска управа, административне службе
 - Објекти и комплекси посебне намене
 - Зона градских центара
 - Комунални садржаји
 - Компатибилне намене
- 6.3. Биланс површина - планирано стање
- 7. ОПШТИ УРБАНИСТИЧКИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ПРОСТОРНУ ОРГАНИЗАЦИЈУ НАСЕЉА И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ ПОВРШИНЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ
- 8. ГЕНЕРАЛНА УРБАНИСТИЧКА РЕШЕЊА И ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗГРАДЊУ САОБРАЋАЈНЕ И КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
- 8.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

- 8.2. ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА
- 8.3. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА
- 8.4. ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА Гасоводна и нафтоводна инфраструктура вреловодна инфраструктура
- 8.5. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

Мобилне телекомуникације
КДС и РТВ мрежа

- 9. ПОДЕЛА НА ЦЕЛИНЕ ЗА ДАЉУ ПЛАНСКУ РАЗРАДУ КРОЗ ИЗРАДУ ПЛАНОВА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ ОДНОСНО КРОЗ ИЗРАДУ ПЛАНСКИХ И УРБАНИСТИЧКО – ТЕХНИЧКИХ ДОКУМЕНАТА ЗА ПОВРШИНЕ ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА
- 10. ОПШТЕ УСЛОВЕ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА И АМБИЈЕНТАЛНИХ ЦЕЛИНА
Опште услове и мере заштите природних добара
Опште услове и мере заштите културних добара и амбијенталних целина
- 11. ОПШТИ УСЛОВИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- 12. ОПШТИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ И ДРУГИХ ВЕЋИХ ПРИРОДНИХ НЕПОГОДА И УСЛОВИ ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ
- 13. ОПШТИ УСЛОВИ КОЈИМА СЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ ЈАВНЕ НАМЕНЕ ЧИНЕ ПРИСТУПАЧНИМ ОСОБАМА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ, У СКЛАДУ СА СТАНДАРДИМА ПРИСТУПАЧНОСТИ
- 14. СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА СА УРБАНИСТИЧКИМ ПАРАМЕТРИМА ПО ЗОНАМА (УСМЕРАВАЈУЋЕГ КАРАКТЕРА) ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА РАЗРАДЕ

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО Графички прилози постојећег стања

1. Изводи

- a) Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године ("Службени гласник РС" бр. 88/2010)
 - b) Извод из Регионалног просторног плана АП Војводине ("Службени лист АПВ" бр. 22/2011)
 - c) Извод из ППППН Суботичке пустаре и језера ("Службени лист АПВ" бр. 10/16)
 - d) Извод из Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Суботица – државна граница (Келебија) ("Сл. гласник РС" бр. 32/17)
 - e) Извод из Просторног плана града Суботице (Сл. лист града Суботице бр. 16/2012)
- 2. Претежна намена површина у обухвату плана: за јавне потребе, становање, пословање, привреду и друге намене - постојеће стање
 - 3. Границе плана и обухват грађевинског подручја;
 - 4. Границе плана и границе планираног грађевинског подручја, са поделом на карактеристичне целине и/или зоне, и претежном планираном наменом површина у целом обухвату плана;
 - 4.1. Границе планираног грађевинског подручја, са поделом на карактеристичне целине и/или зоне
 - 4.2. Претежна планирана намена површина у целом обухвату плана;
 - 5. Планиране површине, правце, коридоре и капацитете за саобраћајну, енергетску, водопривредну, комуналну и другу инфраструктуру, на нивоу генералних решења;
 - 5.1. Постојећа и планирана генерална решења мреже и објеката саобраћајне инфраструктуре
 - 5.2. Постојећа и планирана генерална решења мреже и објеката електроенергетске инфраструктуре
 - 5.3. Постојећа и планирана генерална решења мреже и објеката гасне и вреловодне инфраструктуре
 - 5.4. Постојећа и планирана генерална решења мреже и објеката телекомуникационе инфраструктуре
 - 5.5. Постојећа и планирана генерална решења мреже и објеката хидротехничке инфраструктуре
 - 5.5.1. Водоводна мрежа

- 5.5.2. Канализациона и каналска мрежа
6. Заштићена природна и културна добра;
 - 6.1. Мере заштите градитељског наслеђа
 - 6.2. Историјско језгро Суботице и Улица браће Радић
 - 6.3. Просторна културно историјска целина Палића
 - 6.4. Заштићена природна добра
 7. Ограничења урбаног развоја (заштитне зоне инфраструктурних коридора, заштита водозахватних подручја, инжењерскогеолошка реонизација терена и др);
 8. Оријентационе границе појединих подручја за даљу планску разраду, односно границе обухвата планова генералне регулације за цело грађевинско подручје и границе планских и урбанистичко-техничких докумената за површине ван грађевинског подручја.
 9. Тематске карте - јавне службе
 - 9.1. План мреже објеката предшколских установа Р 1:50000
 - 9.2. План мреже објеката основних школа Р 1:50000
 - 9.3. План мреже објеката допунског образовања и објеката ученичког и студентског стандарда Р 1:50000
 - 9.4. План мреже објеката социјалне заштите Р 1:50000
 - 9.5. План мреже објеката здравства Р 1:50000
 - 9.6. План мреже објеката културе Р 1:50000
 - 9.7. План мреже спортских и рекреационих центара Р 1:50000
 10. План мреже комуналних делатности (гробља и пијаце)..... Р 1:50000

2.2 ПРИКАЗ ОПШТИХ И ОПЕРАТИВНИХ ЦИЉЕВА ГЕНЕРАЛНОГ УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА СУБОТИЦА –ПАЛИЋ ДО 2030.ГОД.

2.2.1 Подручје плана

Генералним урбанистичким планом Суботица – Палић до 2030. године је дефинисано грађевинско подручје које обухвата површину од **8049,40 ha**. Простор обухваћен границом обухвата ГУП-а Суботица – Палић је по површини мањи од грађевинског рејона ГП-а из 2006. године који је износио 8203,65 ha, с тим да су у грађевинско подручје ушли и комплекси Депоније чврстог отпада (15,65 ha), Мерно регулационе станице (2,69 ha), гробља у Александрову (3,10 ha) који су према ГП-у из 2006. год. били грађевинско земљиште изван граница грађевинског рејона.

Границом Генералног плана су обухваћени делови следећих катастарских општина: **Стари град, Доњи град, Нови град и Палић.**

2.2.2 Основна концепција планског развоја

Циљ израде Генералног урбанистичког плана је стварање услова за планско усмеравање изградње и обликовања подручја Суботице и Палића као просторно – функционалне целине у складу са њиховим значајем и положајем у ширем окружењу, на темељима очувања створених и стварања нових вредности у простору, обезбеђења услова економске и социјалне обнове и развоја уз уважавање свих примарних и секундарних потреба становника у погледу обезбеђења квалитетније средине за рад и живљење.

Концепција развоја заснова се на следећем:

- Преструктурирање, унапређење и развој привредних делатности ради повећања економске конкурентности града,

- Дефинисање просторно – функционалне и концепцијске основе за реализацију садржаја комерцијалне, туристичке и спортске намене, који су од значаја за развој и економски просперитет градског насеља, односно његових становника.
- Обезбеђивање равномерног и уједначеног развоја јавних служби (основно образовање, основна здравствена заштита, култура...) на територији целог града.
- Дефинисање праваца развоја функције становања, унутар утврђеног грађевинског подручја Суботице и Палића.
- Успостављање ефикасне и одрживе саобраћајне инфраструктуре и одговарајућа укључења у европску саобраћајну мрежу;
- Усклађивање потребних инфраструктурних капацитета са популационом и просторном величином градског насеља, односно са појединим његовим деловима у складу са планираним наменама површина
- Успостављањем акцента на урбану меморију – очување препознатљивог идентитета, који се огледа пре свега у планиметрији урбане праоснове органски и плански настале и у континуитету регулисане, заштити физичких структура насталих у процесу градоградње, који дају упечатљив изглед градског језгра.

2.2.3 Грађевинско подручје са наменом површина

Новопланирано грађевинско подручје је подељено на 13 просторно функционално - наменских целина:

1. зона градског центра и ужег градског језгра (ПГР I)
2. зона „Мали Бајмок“ и делове зона „Ново Село“, „Гат“ и „Кер“ (ПГР II),
3. зона „Александрово“ (ПГР III),
4. зона бањског туризма „Палић“ и делове зона „Нови Град“ и „Александрово“, (ПГР IV),
5. северни део зоне „Палић“ и део зоне „Радановац“ (ПГР V),
6. делови зона „Мали Радановац“ и „Радановац“ (ПГР VI),
7. зоне „Кертварош“ и „Нови Град“ и делове зона „Мали Радановац“, „Радановац“ и „Палић“ (ПГР VII),
8. зоне „Железничко насеље“ и „Макова Седмица“ и део зоне „Мали Радановац“ (ПГР VIII)
9. зона „Зорка“ (ПГР IX)
10. зона „Пешчара“ (ПГР X)
11. зона просторне целине-дела МЗ „Дудова шума“ (ПГР XI)
12. просторне целине - дела МЗ „Кер“, „Прозивка“ и „Бајнат“ (ПГР XII)
13. просторне целине - дела МЗ „Дудова шума“, „Ново село“, „Гат“ и „Кер“- (ПГР XIII)

У оквиру ових зона присутно је 20 урбанистичких зона (табела 2.2.3)

Табела 2.2.3: Подела ГУПа на урбанистичке зоне

Број зоне	Назив	Преовлађујућа намена	Површина зоне (ha)
1	Центар 1	централне функције - становање	52,75
2	Центар 2	централне функције - становање	50,79
3	Центар 3	становање - централне функције	69,07
4	Бајнат	становање - производња	94,27
5	Прозивка	становање-спорт и рекреација	90,63
6	Кер	становање - производња	140,89
7	Гат	становање	97,92
8	Мали Бајмок	становање – радна зона	580,44

Извештај о стратешкој процени утицаја ГУП-а Суботица – Палић до 2030. године на животну средину

9	Ново Село	становање	293,61
10	Пешчара	становање	448,55
11	Зорка	становање	864,99
12	Дудова шума	становање - спорт и рекреација	213,39
13	Жељезничко насеље	становање	290,08
14	Граничар	становање	599,66
15	Кертварош	становање	143,47
16	Мали Радановац	становање – комерцијални садржаји	364,97
17	Радановац	становање – комерцијални садржаји	622,79
18	Нови Град	пословање-становање	296,41
19	Александрово	производња - пословање	1112,18
20	Палић	Туризам-становање-водене површине	1537,49
	Коридор железнице укупно		85,5
	УКУПНО		8049,85

У циљу рационалнијег кориштења грађевинског земљишта преиспитане су постојеће намене површина и прилагођене су новим потребама града, пре свега у области привредног развоја без ширења градског подручја, уз очување еколошке равнотеже животног простора и стварање услова за развој јавних комуналних и осталих функција. У оквиру ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА дефинисаће се:

- **површине и објекти јавне намене**, (школство, здравство, социјална заштита, култура, спорт и рекреација, управа и администрација, објекти посебне намене, градски центри, комунални садржаји...),
- **површине и објекти осталих намена** (становање, радне зоне, пословање, верски објекти),
- **мрежа саобраћајне и комуналне инфраструктуре.**

У табели 2.2.3.1 дат је биланс намена површина у граници грађевинског подручја.

Грађевинско земљиште изван границе грађевинског подручја насеља намењено је за комуналне делатности (водозахват, сточно гробље) обрађено је Просторним планом града Суботице.

Површине и објекти **јавне намене** ће се реализовати у оквиру следећих функција и објеката: здравствене заштите, образовања, социјалне заштите, културе, спорта и рекреације, зеленило, објекти и комплекси посебне намене, комуналне зоне (гробље, пијаце, водозахват, пречистач).

Организација простора јавних садржаја и објекта у односу на амбијенталност и просторну расподелу, извршено је кроз зоне:

- Зоне градског центра,
- Зоне секторског центра
- Центре урбанистичких зона

Табела 2.2.3.1: Биланс намена површина у граници грађевинског подручја

Број зоне	Назив	Преовлађујућа намена	Површина зоне (ha)
ПОВРШИНЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ	ЈАВНЕ ФУНКЦИЈЕ	Јавне функције и службе	95,93
	ЦЕНТРАЛНЕ ФУНКЦИЈЕ	Градски центар	74,83
		Секторски центар	32,93
		Центар урбанистичке зоне	49,05
	КОМУНАЛНЕ ЗОНЕ И ОБЈЕКТИ	Водозахвати	130,15
		Пречистач	47,18
		Енергетика	9,81
		Гробље	127,22

Извештај о стратешкој процени утицаја ГУП-а Суботица – Палић до 2030. године на животну средину

		Кванташка пијаца	6,55	
		Комунални објекти (ДТД)	1,11	
	ЈАВНО ЗЕЛЕНИЛО	Паркови и скверови	35,01	
		Заштитно зеленило	113,04	
	СПОРТ	Спортско - рекреативне површине	98,43	
	САОБРАЋАЈНЕ ПОВРШИНЕ	Жељезница	89,04	
Саобраћај (I,II и III реда)		576,59		
ВОДЕНЕ ПОВРШИНЕ	Површине језера	556,00		
ПОВРШИНЕ ОСТАЛЕ НАМЕНЕ	СТАНОВАЊЕ	Породично становање мањих густина (до 50 ст/ха)	1.177,86	
		Породично становање резиденцијалног типа (до 50 ст/ха)	221,32	
		Породично становање средњих густина (од 50 -100 ст/ха)	1.951,04	
		Вишепородично становање средњих густина (од 100 - 200 ст/ха)	112,64	
		Вишепородично становање великих густина (преко 300 ст/ха)	53,54	
		Мешовито становање	185,11	
	РАДНЕ И ПОСЛОВНЕ ЗОНЕ	Производња, привреда	690,01	
		Мала привреда и занатство	98,92	
		Комерцијални садржаји	997,50	
		Бањски туризам	625,39	
	ЗЕЛЕНИЛО	Пољоприведне површине	47,65	
	УКУПНА ПОВРШИНА ПОДРУЧЈА У ГРАЂЕВИНСКОМ РЕОНУ			8.203,65

2.3 ВЕЗА СА ПЛАНОВИМА ВИШЕГ РЕДА

ГУП Суботица - Палић и Стратешка процена утицаја морају бити хијерархијски усклађени са вишим планским документима.

- *Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године ("Сл. гласник РС" бр. 88/2010)*

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године ("Сл. гласник РС" бр. 88/2010) у даљем тексту: ППРС Суботица је дефинисана као урбани центар од националног значаја, док у области привреде Суботица у будућности треба да постане индустријски центар средње величине (10.000-20.000 запослених у индустрији) који се налази у развојној осовини I ранга у региону Војводине. У оквиру развоја туризма Суботица је у мрежи градских туристичких центара и има национални значај, док Бања Палић у перспективи треба да има међународни значај. Из тог разлога се у називу плана појављује и Палић. Суботица има статус града у категорији од 100.000 до 200.000 становника. Према номенклатури статистичких територијалних јединица, Суботица припада области Северно Бачког округа. Према класификацији функционално урбаних подручја до 2021. године, на простору АП Војводине Суботица ће постати један од шест центара националног значаја.

Према постојећим еколошким карактеристикама подручје града Суботице спада у подручја загађене и деградиране животне средине (локалитети са прекорачењем граничних вредности загађивања, урбана подручја, подручја отворених копова лигнита, јаловишта, депоније, термоелектране, коридори аутопутева, водотоци IV „ван класе“) са негативним утицајима на човека, биљни и животињски свет и квалитет живота.

Подручја заштићених природних добара (Језеро Палић, као резерват природе и други заштићени простори и природна добра) припадају подручју веома квалитетне животне средине (подручја заштићених природних добара, мочварна подручја, подручја заштићена међународним конвенцијама,водотоци I класе) у којима доминирају позитивни утицаји на човека и живи свет. У ову категорију спадају заштићена природна добра, уз напомену да нека од ових подручја убрзано губе прерогативе неопходне за заштиту услед бесправне изградње, неодговарајућег комуналног система, природе угрожене претераним оптерећењем грађењем.

У циљу јачања прекограничне сарадње Републике Србије у области заштите природе, у планском периоду посебан значај имају:

- кластери заштићених подручја: Палић, Суботичка пешчара, Селевањске пустаре и Лудашко језеро.

-Извод из Регионалног просторног плана АП Војводине ("Сл. лист АПВ" бр. 22/2011)

Према РПП АПВ Суботица је сврстана:

- у градове који имају капацитет да прерасту у "чворишта" – моторе развоја са значајним утицајем на развој окружења, или је државни/регионални интерес да се подстакне њихов развој у том правцу
- у град са елементима перспективне комплементарности и функционалног повезивања (Суботица-Сомбор-Апатин),
- у градове и урбана насеља као инкубаторе знања и иновација:
- у градове и урбана насеља у пограничним подручјима или њиховој близини: (овакву перспективу развоја Суботице подржава и путна мрежа и развој саобраћајних система, дефинисаних на националном и регионалном нивоу).

У оквиру подручја са локалитетима деградираних животне средине (локалитети са прекорачењем граничних вредности загађивања, урбана подручја, подручја отворених копова лигнита, јаловишта, регионалне депоније, термоелектране, коридори аутопутева, водотоци IV класе, са негативним утицајима на човека, биљни и животињски свет и квалитет живота. Помиње се град Суботица.

Подручја веома квалитетне животне средине (подручја заштићених природних добара, мочварна подручја, подручја заштићена међународним конвенцијама, планински врхови и тешко приступачни терени, водотоци I класе) у којима доминирају позитивни утицаји на човека и живи свет – локације и подручја природних добара у оквиру ГУПа, као и подручја од значаја за заштиту од међународног значаја.

- Извод из ПППН Суботичке пустаре и језера ("Сл. лист АПВ" бр. 10/16)

Зона ретког становања је овим Просторним планом издвојена из грађевинског подручја Суботице и дефинисана као посебан садржај. Како се непосредно наслања на границу ПИО „Суботичка пешчара“ (налази се у заштитној зони), за овај садржај су прописана посебна правила грађења, а реализоваће се директном применом овог Просторног плана. Сва планска документа чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе, а чији делови представљају подручје посебне намене у оквиру Просторног плана, морају се усагласити у посебној намени са овим Просторним планом. При усаглашавању планских докумената чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе, не може се мењати подручје посебне намене. До усаглашавања ових планских докумената, за подручје посебне намене се примењују правила уређења и грађења из овог Просторног плана. За подручје обухвата Просторног плана које је ван подручја посебне намене, примењују се важећи

просторни и урбанистички планови чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе. При изради урбанистичких планова за насељена места која су у обухвату Просторног плана:

- Ограничити ширење грађевинских подручја насеља у окружењу подручја посебне намене, а границе насеља усагласити са границама заштићених подручја, режимима њихове заштите и заштитним зонама, поштујући важеће уредбе о заштити;
- За делове насеља која су на простору заштићених подручја и њихових заштитних зона, применити мере заштите из важећих уредби о заштити и мере заштите надлежне институције за заштиту природе;
- Кроз израду генералног урбанистичког плана за насеља Суботица-Палић, спровести измену границе дела грађевинског подручја насеља Суботица (ГП Суботица-Палић до 2020., „Сл. лист Општине Суботица“, бр. 16, 17 и 26 /06), како би се смањио утицај на ПИО „Суботичка пешчара“, режим III степена заштите.

-Извод из Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Суботица – државна граница (Келебија)
(“Сл. гласник РС” бр. 32/17)

Деоница Нови Сад - Суботица - (Келебија) Ова деоница једноколосечне пруге, дужине око 107 km, обухвата и два велика железничка чвора Нови Сад и Суботицу. Пролази кроз низ мањих насеља и два већа насеља Врбас и Бачку Тополу. Концепт модернизације реконструкције и изградње на овој деоници предвиђа реконструкцију постојеће једноколосечне пруге у савремену електрифицирану двоколосечну пругу за путнички и теретни саобраћај и пројектну брзину до 200 km/h, опремљену савременим сигнално - сигурносним и телекомуникационим системима, у складу са европским стандардима интероперабилности. Планирана траса двоколосечне пруге је у оквиру трасе постојеће пруге на неопходном растојању које омогућава одвијање саобраћаја у току изградње, уз минимум неопходног заузимања новог земљишта. Траса двоколосечне пруге напушта постојећу трасу само у зони Врбаса и евентуално у зони Александра (МЗ у Суботици). Овим Планом није обухваћена детаљна разрада Суботичког железничког чвора, већ су предложена стратешка варијантна решења, која представљају смернице за даљу разраду Планска решења која обухватају стратешки утврђену трасу, модернизацију, реконструкцију и изградњу пруге за брзину 200 km/h, у складу са законски дефинисаним прописима, представљају стечене планске обавезе у даљој планско - техничкој разради простора и у том погледу имају обавезујући карактер. Дата планска решења представљају смернице за израду техничке и планске документације, којом ће се за ову деоницу дефинисати елементи за директно спровођење.

-Извод из Просторног плана града Суботице („Сл. лист града Суботице“ бр. 16/2012)

Даља разрада ППГ вршиће се израдом нових докумената просторног и урбанистичког планирања. Израда урбанистичког плана утврђује се за: о грађевинско подручје урбаног центра Суботица – Палић као Генерални урбанистички план у складу са Законом. Просторним планом је предвиђено проширење радне зоне Мали Бајмок, на подручје ван садашњих граница грађевинског подручја, југозападно од оформљене радне зоне унутар грађевинског подручја града Суботице, ослоњене директно на ову зону са којом ће чинити наменско-просторну целину, као и радне зоне Радановац, од границе грађевинског подручја према северу, обухватајући целокупно подручје некадашњих војних полигона.

Подручје Града Суботице представља сложену структуру са аспекта заштите животне средине.

Присутно је градско подручје у коме су концентрисани највећи еколошки проблеми, мрежа секундарних локација са различитим нивоом еколошких проблема и делови општине са релативно очуваном природном средином. На основу категоризације загађености, према критеријумима из ППРС, имајући у виду природне услове и изграђене структуре, могу се издвојити следеће категорије животне средине према специфичностима просторних целина, и то:

- Подручја загађене и деградиране животне средине: индустријске зоне у граду, три месне заједнице (Прозивка, Александрово, Зорка) у Суботици, индустријске зоне у Бајмоку, Палићу, Чантавиру и Д.Таванкуту, депонија комуналног отпада "Александровачка бара", депоније комуналног отпада у Бајмоку, Чантавиру и Таванкуту, појас аутопута Е-75, комплекс "Азотаре" у Бикову, зона УПОВ са лагунама и касетама за муљ, испусти отпадних вода у Чикер и Кривају.
- Подручја угрожене животне средине: урбано подручје града Суботице, аутобуска и железничка станица, семиурбанизована насеља (Бајмок, Чантавир, Таванкут), гробља, приградска пољопривреда, пољопривредно земљиште за ратарство и сточарство, појас магистралних и регионалних путева, појас железничке пруге.
- Подручја квалитетне животне средине: шумско земљиште, ливаде и пашњаци, сеоска насеља, приградске зоне Суботице, туристичко-рекреативна подручја, локални путеви, пољопривредно земљиште за виноградарство и воћарство, водотоци II класе, зоне око историјских споменика.
- Подручја веома квалитетне животне средине: заштићена природна добра, подручја заштићена међународним конвенцијама, станишта природних реткости, еколошки коридори, зоне од посебног интереса

3 ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

3.1 ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДРУЧЈА

Географски положај и рељеф

Суботица се налази на крајњем северу Србије (најсевернији град у Републици Србији) и Административни је центар - седиште севернобачког округа Аутономне Покрајине Војводине. Налази се на 10 km удаљености од границе Србије са Републиком Мађарском, на Северној ширини од 46°5'55" и источној дужини од 19°39'47". У геосаобраћајном смислу град Суботица има одличан положај у ширем окружењу, који представља изразиту вредност и потенцијал развоја овог подручја.

Орографски посматрано, Суботица се налази у пространој равници формираној између две биогеографске целине: Суботичке пешчаре и Бачке лесне заравни (лесна зараван Телечка). Општина покрива заталасану површину састављену од еолског песка. Највиши делови су на северу и северозападу (до 143 mпв). Најнижа тачка је у атару Бачких Винограда и налази се на 101 mпв, док је највиша тачка у атару Таванкута и налази се на 137 mпв.

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

Земљиште на територији града Суботице може се поделити на две целине: Суботичка пешчара која заузима северни део територије града и Лесни плато Телечке састављен од леса на јужном делу територије града.

Иако се генерално сматра да постоји линија разграничења између педолошких целина пешчаре и лесне заравни Телечке, та граница није свуда јасна јер се песак одувек ширио путем ветра. Северни и северозападни ветар (северац) дува највећим делом године, тако да песак пешчаре навејава лесну зараван са прелазима у такозвани црни песак и чернозем измешан са песком. Геолошка основа песка пешчаре је, исто као и хумусним црницама, дебела наслага леса.

Сеизмичке карактеристике

Према карти сеизмичке регионализације СР Србије подручје Града Суботице према интензитету земљотреса спада у VIII степен Меркали-Канкани-Зибергове скале (МЦС). Према карти епицентара земљотреса $M_w \geq 3.5$ на локацији објекта, (Услови Сеизмолошког завода, РС, бр.02-83/18, од 13.02.2018.), нису уцртани епицентри на територији града Суботице.

Према Карти сеизмичког хазарда за повратни период 475 г., по параметру максималног хоризонталног убрзања PGA на основној стени ($v_s=800\text{m/s}$) на локацији објекта изражено у јединицама гравитационог убрзања g ($g=9.81\text{m/s}^2$), за подручје ГУП-а износи 0,02-0,04. Карта сеизмичког хазарда за повратни период 475г. на површини терена на локацији за ГУП износи VI – VII (EMS – 98).

Техничке мере заштите огледају се у поштовању прописа за пројектовање и изградњу објекта у сеизмичким подручјима према Правилнику о техничким нормативима за

изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Сл.лист СФРЈ“ бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90.)

Климатске карактеристике

Подручје града Суботице обухваћено Планом има умерено континенталну климу. Средња годишња температура ваздуха износи 10,5 °С, најтоплији месеци су јули и август, а најхладнији јануар и фебруар. Годишњи просек осунчавања износи између 2100-2200 часова. Највећа осунчавања су у јулу и августу. Највећи дневни просеци тада износе 10-12 сати сунца. У погледу влажности ваздуха, средња годишња релативна влажност износи 70 %. Овај податак показује да Суботица спада у релативно сува подручја. Највећи број дана са падавинама је у мају и новембру, а најмањи број дана са падавинама је у јануару и октобру. Годишњи просек падавина износи 54,16 cm што карактерише релативно суве крајеве. Ветрови у Суботици дувају из северо-западног, североисточног и југоисточног правца. Најчесталији ветар је северозападни и он дува у летњем периоду. У зимском периоду дува североисточни ветар, то је најчешће хладан и јак ветар. Југоисточни ветар је умереног интензитета који претежно дува у пролећном и јесењем периоду године.

Хидролошке и хидрогеолошке карактеристике

Целокупна речна мрежа Војводине припада сливу Црног мора. Подручје северне Бачке сиромашно је површинским водотоцима. Површинске водне ресурсе области употпуњују језера. Реципијент свих површинских вода на истражном простору је река Тиса. Од хидрографских објеката на подручју општине Суботица постоје изворишни делови Кереша, Криваје и Чика.

Извориште потока Кереш је на територији Мађарске. Тресетиште је деоница потока код државне границе, северно од насеља Палић. Међудржавним споразумом декларисан је минимални и максимални проток воде потока. Кереш једним краком доводи воду у Лудашко језеро, а другим је одводи. Укупна дужина потока Кереш са доводним каналима од табласте уставе на државној граници је 18,8 km.

Криваја из правца Мађарске долази (као отока и веза више акумулација и канала) пролазећи преко Општине Суботица у укупној дужини са притокама од око 82 km.

Северни део изворишта потока Чик је на територији Мађарске, одакле се каналом доводи вода у поток на територији општине Суботица. Укупна дужина потока са притокама је око 60 km.

Суботица лежи и на прастарој водомеђи, која се протеже између северне простране пешчаре и јужне алувијалне лесне висоравни - чернозема. Овај систем водослива у смеру северозапад-североисток повезује две велике суседне реке, односно Дунав и Тису као и више потока и многобројне - данас већ исушене – мочваре.

На контакту песка и леса, у депресијама где је "оголићена" прва издан, формирана су језера Палићко, Лудошко, Келебијско, Слано и Крваво (Омладинско). Основне хидрогеолошке карактеристике терена на предметном простору познате су на основу резултата истражног бушења за водоснабдевање, као и на основу израде дубоких хидрогеотермалних и нафтних бушотина на ширем подручју истраживања. Према хидрогеолошкој функцији разликују се седименти са функцијом хидрогеолошког колектора и седименти са функцијом хидрогеолошког "изолатора". Квартарни комплекс пескова, који је значајно заступљен, тј. простире се на читавом истражном терену на дубинама до око 140 m, одликује се повољним хидрогеолошким карактеристикама. У оквиру квартарних седимената формирана је збијена издан са слободним нивоом у оквиру еолских пескова и лесних наслага, прва издан, као и издан под притиском у

оквиру плеистоценских пескова на дубинама од око 90 до 140 m друга издан. У оквиру палудинских пескова формиране су издани са нивоом под притиском, са маломинерализованом вода, на дубинама од 140 – 190 m, трећа издан. Четвру издан чине неогени седименти на дубинама од 200 – 300 m, са врло квалитетним водама, али малом специфичном издашношћу. Дубље, су формиране минералне и термоминералне воде у оквиру неогених песковитих седимената. Поред издвојених хидрогеолошки значајних заступљених типова издани, на истражном терену су заступљени и условно "безводни" делови терена, или стене као што је палудински комплекс слабо водопрпусних стена и квартални комплекс глина, лапора, лапоровитих глина и сличних слабо водопрпусних стена, који се сврставају у условно "безводне" делове терена.

Педолошке карактеристике

По својим физичким, хемијским и биолошким карактеристикама земљиште на територији града Суботице делимо на: чернозем карбонатни, песковити чернозем, ливадска црница карбонатна, жути песак са рејим ритским црницама и солончацима у депресијама, чернозем и ливадска црница, ритска црница песковита и безкарбонатна и делувиијално – алувијални нанос карбонатни и безкарбонатни.

Чернозем се налази првенствено на лесним заравнима (платоима) и лесним терасама а само делимично на сувој и оцедној алувијалној тераси Дунава и пешчарама. По укупним производним особинама чернозем је оличење природно богатог и плодног земљишта. Настао је под утицајем одређене климе и њој својствене вегетације на најпогоднијој геолошкој подлози – лесу и на смиренијем рељефу. Велики производни потенцијал чернозема последица је најпогодније грађе и дубине активно-хумусног дела, повољних механичких, физичких, хемијских, биолошких, водних, ваздушних и топлотних особина ових педолошких творевина. Савремена пољопривредна производња треба, не само да користи природно богатство и плодност земљишта, него да му потенцијалну производност повећава комплексним савременим агротехничким мерама.

Ливадска црница припада реду полуморфних земљишта у черноземној зони и настаје под утицајем подземних вода које не избијају на површину већ га само капиларно влаже. Стално влажење подстиче бујнији раст ливадске флоре која је такође допринела образовању овог типа земљишта. Ливадска црница у АП Војводини образована је на лесу који је богат кречом. Имајући у виду разлике између ливадске црнице образоване на лесном платоу и лесној тераси, као и процесе и промене које ти процеси изазивају, ливадска црница се дели на два подтипа, и то:

- ливадска црница карбонатна на лесном платоу и
- ливадска црница карбонатна на лесној тераси.

Ритска црница спада у групу интразоналних хидрогених типова земљишта која су у одређеним условима рељефа настала под утицајем високог нивоа подземних вода или пак под утицајем поплавних вода. Генерално узевши ритска црница је плодно земљиште. Међутим његова потенцијална плодност не може често да дође до изражаја због његовог тешког механичког састава, понегде и лоше структуре, а посебно због неповољне водно-физичке особине. Због тога се мора посветити посебна пажња побољшању водно-физичке особине овог земљишта како би се повећала његова потенцијална плодност.

Из свега неведеног може се закључити да природни услови не представљају ограничавајући фактор развоја, изградње и уређења града Суботица.

3.2 СТАНОВНИШТВО

Према подацима Републичког Завода за статистику из 2011. године град Суботица има 141.554 становника од чега 105.681 живи у граду, 35873 у осталим насељима. Укупан број домаћинстава је 40480.

Развој становништва града Суботице као и Аутономне Покрајине Војводине има неповољне тенденције због успореног демографског раста, чињенице да број умрлих надмашује број живорођених, израженог процеса демографског старења, распрострањености самачког живота, као и утицаја миграционих процеса. Према пројекцији становништва Републике Србије од 2011-2041 датој по општинама и градовима, на простору територије града Суботице предвиђа се пад броја становника за 14.896 становника (средња варијанта).

3.3 ПРИВРЕДА

Пољопривреда - овај вид производње није доминантан и на постојећим пољопривредним површинама се планирају друге намене.

Индустрија Суботице је била разноврсна. Поред прехранбене индустрије у разним својим подсекторима, интензивно су се развијали електро-метални комплекс, хемијска индустрија, индустрија текстила, прерада коже и производња обуће, чарапа, штампарије и грађевинарство. У односу на њих може се очекивати мање или више интензиван развој и у будућности, јер располажу потребним ресурсима. Прерађивачка индустрија се сматра најјачом индустријском граном Суботице, а чини је електро и машинска индустрија односно електромашиноградња, подсектор индустрије који је у кризи, али у коме још увек постоје значајни развојни потенцијали. У оквиру прехранбене индустрије заступљена је кондиторска индустрија и производње сточне хране. У оквиру текстилне индустрије такође се уочавају позитивна померања, посебно област чарапарства представља значајан потенцијал.

Занатство и штампарије представљају препознатљиви део привреде Суботице. Анализе показују да се као слабији подсектори у овом тренутку могу истаћи хемијска индустрија, која је некада била врло моћна али еколошки неприхватљива, коју следи индустрија прераде меса. Такође и некад моћна индустрија прераде воћа и поврћа је услед неадекватне приватизације у кризи. Када је реч о малим и средњим предузећима, она су концентрисана углавном у области трговине и услуга, а када је реч о прерађивачкој индустрији, има их у области прехранбене индустрије, прераде пластике, текстилне индустрије. Предузетничке радње се такође у највећем делу концентришу у секторима трговине, услуга, посебно превоза, а тек мањи део њих је активан у области прехранбене индустрије, прераде пластике или електро-металне индустрије.

Од некадашњих индустријских комплекса у функцији су још: „Пионир“, „Север“, „Млекара“, „8 март“, „Хемос“, „Бирографија“, „Ветеринарски завод“, „Фиделинка“. На локацији некадашње фабрике „Зорке“, некада јаке хемијске индустрије су планирани простори за пословање малих и средњих предузећа за машинску, дрвну и сваку другу индустрију осим прехранбене, док је на локацији „29 новембра“ после завршетка стечајног поступка планирано да постане индустријска зона за прехранбену производњу. У радној зони Мали Бајмок послују мултинационалне компаније („Ногта

group“, „Dunkermotor Amatek“, „Continental Contitech“, „Calcedonia“, „Swarorovski“, „Siemens“....)

У области **терцијарних делатности** најразвијенија је трговина и угоститељство.

Туризам . Суботица је значајан туристички центар у РС. Посебан вид туризма је бањски туризам на Палићу. Границе бање Палић утврђене су Уредбом о утврђивању подручја бање “Палић” – Суботица (“*Сл.и гласник РС*” број 31/99). Простор планиран у сврху бањског туризма великим делом преклапа се са подручјем заштитне зоне (зоне утицаја) на заштићено природно добро Парк природе “Палић” са спомеником природе у њему. Даљи развој туристичке понуде мора бити усклађен са потребама и очувањем природних вредности и животне средине.

3.4 СТЕЧЕНИ КАПАЦИТЕТИ КАО ОСНОВ ПЛАНИРАНОГ РАЗВОЈА (КОМУНАЛНА И САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА)

У делу инфраструктуре анализиран је достигнути ниво опремљености планског подручја свим врстама инфраструктуре и пратећих објеката. Постоје сви предуслови за даљи развој инфраструктуре која ће бити у стању да прати развој насеља и задовољи све његове потребе у планском хоризонту.

3.4.1 Саобраћајна инфраструктура

Суботицу дефинише саобраћајни систем који повезује регион. Близина државне границе и четири гранична прелаза оријентисали су и доминантне путне и железничке правце са свим позитивним и негативним утицајима на град.

Друмски саобраћај - Окосницу друмског саобраћаја на територији града Суботица чине саобраћајни правци ка међународним граничним прелизима према северу и саобраћајни правци према осталим градовима у Републици према југу.

У непосредно грађевинско подручје Суботице тангирају:

- Међународни путни правци (E-road):
- Примарни међународни путни правац Е-75 (државни пут IА реда бр. А1),
- Секундарни међународни путни правац Е-662 (државни пут IВ реда бр. 12).

Кроз грађевински реон града пролазе следећи државни путни правци:

- Државни пут IБ реда бр. 11 (Келебијски пут, стара ознака путног правца М - 17.1),
- Државни пут IIA реда бр. 100 (стара ознака путног правца М - 22.1),
- Државни пут IIB реда бр. 300 (Сенћански пут, стара ознака путног правца М - 24),

Поред државних путева кроз Суботицу пролазе и општински путеви који су повезани са државним путевима који су уједно и најквалитетнија веза са околним насељима. Основна улична мрежа има ортогонални карактер, са израженим недостатком квалитетних улица и саобраћајница са правцем пружања исток запад који прелазе и железничке пруге.

Железнички саобраћај - Шест железничких пружних праваца пресеца град (један магистрални једноколосечни електрифицирани железнички правац, два магистрална једноколосечна неелектрифицирана правца, један регионалан једноколосечни неелектрифициран правац, два локална једноколосечна неелектрифицирана правца).

Испресецаност града са железничким правцима је пресудно утицала на формирање основне уличне мреже као и на саобраћајне и остале комуналне инфраструктурне системе који су неопходни за нормално функционисање града.

Бициклички и пешачки саобраћај - Пешачке стазе и тротоари разнолике ширине обезбеђени су на већем делу подручја града, док су бицикличке стазе грађене само уз важније друмске саобраћајнице.

Јавни градски превоз - Јавним градским аутобуским превозом покривено је читаво подручје града. Густина мреже градских аутобуских линија развијена је у складу са развијеношћу путне мреже и захтевима за градски превоз. Пратећи садржаји у функцији саобраћаја прате саобраћајну мрежу и очекује се њихов равномернији распоред.

3.4.2 Водоснабдевање, одвођење и пречишћавање отпадних вода

Систем водоснабдевања, водозхвати и мрежа

Снабдевање водом града Суботице оријентисано је на издани које се експлоатишу водозхватним објектима постављеним у региону града. То су Водозхват I на северном делу града (код бивше Х.И. "Зорка"), Водозхват II на источном делу града (код "Север"-а), као и бунар у насељу Палић (бунар уз водоторање). У ранијем периоду је избушено неколико бунара мимо набројаних, који су имали функцију дисперзних водозхвата, са циљем покривања вршне потрошње који су ван функције, али су задржани у систему водоснабдевања за случај хаваријских стања. Такође постоје и бројни бунарски водозхвати за потребе индустрије, пољопривредне производње и наводњавање, али њихов број, капацитет и количина црпљене воде нису евидентирани. Постоје три водоносна хоризонта, који дају воду субартеског карактера, повољна за водоснабдевање.

Због повећане концентрације арсена и гвожђа у црпљеној води у оквиру постојећег Водозхвата I изграђен је уређај за кондиционирање капацитета 33.000 m³/дан. На Водозхвату II кондиционирање се своди на дезинфекцију гасним хлором. У циљу побољшања квалитета дистрибуиране воде, у току је израда пројектно-техничке документације за постројење за прераду воде за пиће. Ради успостављања континуиране потрошње изграђено је више резервоара. Кондиционирана вода из резервоара се путем црпних агрегата упућује у дистрибуциону мрежу.

На територији Суботице и Палића процењује се да је изграђено око 75 km магистралне водоводне мреже и око 210 km дистрибутивне водоводне мреже. Примењени материјали у магистралној мрежи су азбест-цемент, PVC и PE, док се у дистрибутивној мрежи могу наћи и челични водови.

Канализациона мрежа града је изграђена по општем систему, што подразумева одвођење атмосферских и отпадних вода истом каналском мрежом. Целокупно сливно подручје Суботице је подељено на осам сливова колектора од 0 до VII и сви су општег типа градње. Некадашњу индустријску зону покрива тзв "индустријски колектор", који је такође општег система. На неколико потеза у граду, на местима депресија где се прикупља већа количина атмосферских вода, изграђена канализациона мрежа је сепаратног типа у виду мреже отворених канала.

Све отпадне воде се евакуишу до градског уређаја за пречишћавање (ППОВ). Реципијент пречишћених отпадних вода је језеро Палић. За разлику од града, насеље Палић и Радановац имају канализациону мрежу сепаратног система градње, односно раздвојене канализационе мреже за атмосферску и употребљену воду. Отпадне воде

насеља Палић се евакуишу путем три колектора А, Б и Ц, а насеља Радановац колектором Р.

Атмосферске воде се одводе отвореним каналима, док је канализациона мрежа за употребљене воде решена цевоводима. Реципијент за атмосферске воде је језеро Палић, док се употребљене воде евакуишу до пречистача на Сланом језеру. У насељу Радановац није грађена фекална канализациона мрежа, док је на Палићу грађена већином у стамбеној зони насеља.

Отпадне воде насеља Палић су до сада евакуисане до уређаја за пречишћавање отпадних вода на Сланом језеру (таложник) и из Сланог језера ка Лудошком језеру. У циљу очувања Лудошког језера урађена је пројектно-техничка документација за изградњу цевовода за преусмеравање отпадних вода из Сланог језера ка градском ППОВ и започета је његова изградња. У циљу заштите језера Палић од непланског и неконтролисаног уливања отпадних вода, израђена је пројектно-техничка документација за изградњу канализационе мреже за санитарно-фекалне отпадне воде у свим деловима насеља где канализациона мрежа још није изграђена. Канализациона мрежа Суботице и Палића функционише као гравитациона, сем четири црпне станице (једна у Александрову и 3 на Палићу). Постоје још три црпне станице отпадних вода али не припадају систему јавног канализационог мрежа: две црпне станице атмосферских вода у МЗ Ново село и једна употребљених и атмосферских вода у насељу Палић. Обзиром да изградња канализационе мреже знатно заостаје за изградњом водоводне мреже, многа домаћинства користе септичке јаме (углавном водопрпусне, мањим делом водонепрпусне) као реципијент употребљених вода. Садржај септичких јама се прихвата у јавну канализациону мрежу преко привременог шахта изграђеног на локацији ППОВ Суботица. На местима где није изграђена јавна канализациона мрежа, атмосферске воде се решавају слободним разливањем и упијањем у слободну зелену површину.

Пречишћавање отпадне воде на УПОВ Суботица врши се механичким и биолошким третманом, при чему се врши и уклањање азота и фосфора. Примарни и секундарни муљ се одводе и угушћују одвојено. Примарни муљ се подвргава гравитационом згушњавању, а секундарни муљ се угушћује механичким путем. Њихова даља обрада одвија се заједно. Настали биогас од анаеробне разградње муља, претежно се користи за производњу електричне енергије на лицу места, али и за производњу топлотне енергије за потребе Постројења.

Каналски систем и језеро Палић

Језеро се налази источно и југоисточно од Суботице, односно јужно од насеља Палић. Језеро представља природни водопријемник вишкова вода овог подручја, који површински и подземно гравитирају према језеру. Природан пад терена у правцу северозапада према југоистоку је изразит, на дужини од око 5 до 10 km од језера, висинска разлика коте терена износи и до 15 m. Све интензивнијом урбанизацијом насеља (Суботице и Палића) и развојем индустрије, у језеро доспева све већа количина отпадних вода. Поред овога утицаја насеља, изражен је и неповољан утицај отпадних вода од туристичког садржаја, као и хемизације пољопривредне производње у непосредном окружењу језера. Режим воде језера у прошлости је био искључиво у функцији климатскометеоролошких чинилаца и варијација количина и квалитета отпадних вода у сопственом сливном подручју. У далекој прошлости (без изграђене канализације) режим падавина и подземних вода је директно условио водни режим језера Палић. Велике варијације су се односиле како на повремено потпуно исушивање језера, тако и на обиље воде чији су се вишкови одводили одводним каналима до водопријемника водотока Киреш, односно све до реке Тисе. Изградњом система водоснабдевања и канализационог града Суботице, у режим воде језера Палић

уводи се нови ресурс услед коришћења подземних вода који досада нису учествовали у билансу језера. Ово је као последицу донело значајно смањивање варијације у режиму вода језера. Од увођења институционалног водоснабдевања и каналисања није дошло до значајних мањкова воде у билансу језера. У новије време је изграђена веза језера за реком Тисом, изградњом хидросистема “Северна Бачка” – подсистем Тиса-Палић са првенственом наменом обезбеђења воде за потребе наводњавања. Исто тако постоји изграђен и обилазни систем за одвођење пречишћених вода мимо дела језера Палић. Оба ова система могу имати значајну функцију у регулисању како биланса вода, тако и квалитета вода језера Палић. Унутар обухвата ГУП-а налазе се канали који припадају хидромелиорационом подручју Северна Бачка, и то:

- Келебијски канал
- Радановачки канал К-1-4
- Радановачки канал К-1 - Радановачки канал К-1-1
- Радановачки канал К-1-3
- канал Тапша
- канал крак Винског подрума
- Лопудски канал
- канал Бега
- канал Палић-Лудош
- канал Тиса Палић

Сви наведени канали, сем канала Палић-Лудош и Тиса-Палић, могу осим евакуације вишка подземних вода са свог слива, да буду и реципијенти у систему атмосферске канализације Радановца и Палића.

3.4.3 Електроенергетска инфраструктура

На простору обухваћеним Планом налазе се преносне и дистрибутивне мреже и објекти који су саставни део Електропривреде Србије. Преносна мрежа за коју је надлежна „Електромережа Србије“ А.Д. састоји се од следећих далеководова:

- Далековод 1003 ТС Суботица 3 – ТС Суботица 4, напонског нивоа 110 kV
- Далековод 1004 ТС Суботица 3 – ТС Суботица 4, напонског нивоа 110 kV
- Далековод 1101 ТС Суботица 2 – ТС Суботица 3, напонског нивоа 110 kV
- Далековод 1102 ТС Суботица 2 – ТС Суботица 3, напонског нивоа 110 kV
- Далековод 135/3 чвор Шупљак – ТС Палић, напонског нивоа 110 kV

Територија града Суботице и насеља Палић се напаја из јединственог електроенергетског система, односно из постојећих трафостаница 110/20 kV које се напајају из ТС „СУБОТИЦА-3“ 400/110 kV . Потрошачи на територији града Суботице напајају се електричном енергијом из постојећих ТС 110/20 kV „СУБОТИЦА-2“ “ и ТС 110/20 kV „СУБОТИЦА-4“.

Потрошачи на Палићу снабдевају се електричном енергијом из ТС „ПАЛИЋ“ 110/20 kV. Снабдевање електричном енергијом готово целог простора који се налази у обухвату овог Плана одвија се преко двостепеног система преноса електричне енергије (110/20 kV) осим у јужном делу града - трафостаница 35/10 kV „Индустрија“ која напаја 20-ак дистрибутивних трафостаница 10/0,4 kV. ТС 35/10 kV „Индустрија“ напаја се 35 kV водовима из ТС 110/35/20 kV „СУБОТИЦА-1“. На предметном простору постоји преко 500 трафостаница 20/0,4kV и 20-ак трафостаница 10/0,4 kV од којих је већина дистрибутивних и у власништву се ЕПС Дистрибуције д.о.о. огранак Електродистрибуција Суботица.

Постојећа средњапонска електроенергетска мрежа у простору обухвата Плана је изграђена је скоро у потпуности на 20 kV напонском нивоу, и то 2/3 СН мреже је

изведено подземно, док је остатак надземна СН мрежа и углавном је заступљена у периферним деловима града Суботица и насеља Палић. Код нисконапонске мреже ситуација је обрнута, и може се рећи да је 2/3 НН мреже још увек надземно, док се само у централним деловима града Суботице и насеља Палић НН мрежа подземна. Сви електроенергетски водови су изведени у уличним коридорима.

Јавно осветљење је изграђено у целом граду. Ниво потребне осветљености, као и типови светилки које се користе су углавном задовољавајући, извршена је делимично реконструкција мреже јавне расвете и замена постојећих старих светилки новим енергетски ефикасним које дају бољи ниво осветљености.

3.4.4 Електронска и комуникацијска мрежа

Територија града Суботице и насеља Палић је покривена поштанском и телефонском мрежом, као и мрежама мобилне телефоније и ТВ и радио преноса. Различит је степен просторне и функционалне развијености поменутих мрежа, тако да је неопходна њихова модернизација, комплетирање и ширење према концентрисаним корисницима (насеља, привредно-радне и туристичко-рекреативне зоне).

3.4.5 Термоенергетска инфраструктура

Гасоводна и нафтоводна инфраструктура

Целокупан простор који је обухваћен овим планом снабдева се природним гасом из Главне мерно-регулационе станице (ГМРС) Суботица која је лоцирана уз Сенђански пут, до које гас долази гасоводом средњег притиска. Од ГМРС шири се гасоводна мрежа (гасовод ниског притиска), која се састоји од градског гасоводног прстена и уличне дистрибутивне гасоводне мреже (ГДМ). На гасоводни прстен везане се 4 мерно-регулационе станице које снабдевају све потрошаче природног гаса на предметном простору. Постојећи капацитети и изграђеност гасоводне инфраструктуре на подручју обухвата Плана, пружају могућност њеног даљег развоја и проширења у циљу обезбеђења земног гаса за све кориснике на предметном подручју и боље експлоатације земног гаса.

Када је реч о истраживању нафте и гаса на предметном простору, НИС а.д. Нови Сад има одобрено извођење детаљних истраживања нафте и гаса на простору северне Бачке, на истражном простору број 5069. У обухвату граница Генералног урбанистичког плана Суботица – Палић до 2030. године, НИС а.д. Нови Сад има следеће инфраструктурне објекте: - Бушотине, - Станице за снабдевање горивом моторних возила (бензинске станице) и - ТНГ продавнице.

Вреловодна инфраструктура

Снабдевање топлотном енергијом града Суботице је у надлежности ЈКП „Суботичка топлана“. Ово предузеће врши програмско снабдевање објеката топлотном енергијом за објекте колективног становања и пословних објеката које се налазе у зонама постојећег подручја даљинског грејања. Постојеће грејно подручје градског система даљинског грејања подељено је у пет рејона са вреловодним огранцима и прикључцима („Кертварош“ - „Нови град“ - „Прозивка“ - „Центар“ - „Радијалац“). Као енергент топлана користи гас, алтернативно гориво је мазут.

3.4.6 Зеленило

Систем зелених површина чине следеће форме :

- јавно зеленило(паркови, улично зеленило ...),
- зеленило ограниченог кориштења (зелене површине школа, дечијих установа, радних зона, вишепородичног и породичног становања као и зелене површине спортскорекреационих центара)
- зеленило специјалне намене (заштитно зеленило)
- неуређено зеленило.

3.4.7 Остале комуналне зоне и објекти

Остале комуналне зоне и објекти оквиру захвата су:

- Гробља,
- Пијаце
- Депонија
- Ватрогасне станице,
- Прихватилиште за напуштене и изгубљене животиње

Углавном се планира проширење и унапређење статуса постојећих комуналних објеката и нове комуналне зоне, према потребама становништва.

4 КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЗОНАМА ГДЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНА УТИЦАЈУ

До података о постојећем стању квалитета животне средине дошло се на основу увида у постојећу планску документацију преднетног подручја, затим на основу доступни резултата досадашњих мерења квалитета појединих медијума животне средине у неким деловима планског подручја од стране надлежних локланих и републичких институција, као и на основу извештаја у оквиру доступних студија и анализа које су коришћене за израду предметне процене.

Подручје плана представља сложену структуру природних (морфолошких, хидрогеолошких, педолошких, предеоних...) одлика и антропогених утицаја у изграђеним полуприродним, урбаним и инфраструктурним зонама. У садашњем начину коришћења простора претежно је заступљена **угрожена животна средина са појединачним конфликтним локацијама**. То су зоне са доминантним утицајем урбаног подручја града Суботице - локалитети са прекорачењем граничних вредности загађивања (ГВИ) - урбана подручја, локација депоније, напуштене индустријске контаминираних локације (као последица историјских загађења током успешног рада хемијске индустрије), коридори аутопутева, природне воде IV „ван класе“) са негативним утицајима на човека, биљни и животињски свет и квалитет живота.

Подручја заштићених природних добара (Језеро Палић, као Парк Природе, ПИО Суботичка пешчара, СРЗ Лудашко језеро и друга природна добра и значајни простори за очување ниолошке разноврсности) припадају подручју **веома квалитетне животне средине** (подручја заштићених природних добара, мочварна подручја, подручја заштићена међународним конвенцијама), у којима доминирају позитивни утицаји на човека и живи свет.

На подручју града, је успостављен систем контроле стања животне средине:

- Ваздуха (загађивача и алергена)
- Воде
- Земљишта,
- Буке
- Радиоактивности.

Градска управа града Суботице спроводи мониторинг и резултате мерења (стање животне средине) оглашава на сајту града Суботице.

4.1 АНАЛИЗА И ОЦЕНА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

4.1.1 Квалитет ваздуха и основни проблеми

Према Закону о заштити животне средине („Сл. гласник РС“ бр 135/04, 36/09, 72/09, 43/11- одлука УС, 14/16) локална самоуправа спроводи редовни мониторинг основних параметра животне средине, и у складу са тим на територији града Суботице се прати квалитет ваздуха према годишњем Програму мониторинга. Локације на којима се прати квалитет ваздуха су:

- Г-Грађевински факултет

- Б-Болница
- В-Ватрогасна станица
- Ц-Месара Матијевић
- З-Завод за јавно здравље
- О-Палић-Центар
- Р-Палић-Рибарска барака
- Л-Палић-Аутопут, излаз Север
- У-Бајмок
- К-Келебија-Центар
- Х-Чантавир

Мерени параметри на свим локацијама су: сумпор-диоксид, азот-диоксид, чађи, суспендоване честице $PM_{2.5}$ и PM_{10} , укупне суспендоване честице и метали из суспендованих честица PM_{10} и укупне таложне материје.

Према подацима из Годишњег извештаја о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2017.год. (Агенција за заштиту животне средине) на територији града Суботице ваздух је **био III категорије**, (прекомерно загађен ваздух), услед прекорачења граничне вредности суспендованих честица PM_{10} и $PM_{2.5}$.

Овакви подаци се бележе и 2016.године, док измерене вредности загађујућих материја у ваздуху 2015.године, указују да је квалитет ваздуха у Суботици био у оквиру **I категорије**. Нешто старији подаци мерења квалитета ваздуха у периоду од 2005. - 2012. године показују такође задовољавајући квалитет ваздуха (без прекорачења ГВИ) али са констатацијом да су највише измерене вредности биле у зонама под утицајем интензивног саобраћаја и индивидуалних ложишта. На основу података Завода за заштиту здравља, аерозагађење на територији Суботице у периоду 2000–2005. год. било је релативно ниско, осим оптерећености таложним материјама. Таложне материје су давале највеће загађивање, затим следе чађ, азотдиоксид, збирно параметри чинилаца летњег смога и на крају сумпордиоксид.

Такође, успостављањем државног мониторинга који детектује алергени полен, преко станице која је у власништву локалне самоуправе (а доставља податке АЗЖС), врши се перманентна контрола полена у ваздуху. Прате се индикатори, који показују: број дана у току године са прекорачењем граничних вредности концентрација поленових зрна, максимални број поленових зрна у ваздуху у току године, дужину трајања полинације изражену у данима и укупан број поленових зрна у току трајања полинације. Вредности свих наведених индикатора израчунате су за три врсте алергених биљака: за амброзију као представника корова, брезу као представника дрвећа, док су траве посматране на нивоу фамилије, како се концентрација њиховог полена и прати.

Најдоминантнији алерген је бреза (са највише измереном вредношћу поленових зрна по m^3), а затим амброзија. Међутим највише дана у којима је један алерген трајао односи се на траве (175 дана) а амброзија око 100 дана. Број дана са прекорачењем вредности амброзије у ваздуху је 56, трава 24, а брезе 17.

На основу изнетих мерења и тренутних података, као и на основу тренда погоршања у последњих неколико година у односу на ранији период може се закључити следеће:

На простору града Суботице постоје специфични извори загађења ваздуха који својом емисијом негативно утичу на квалитет ваздуха у погледу повећане концентрације PM честица које су измерене концентрације изнад ГВЕ. Загађивачи ваздуха су:

- саобраћај дуж државних путева, општинских и градских саобраћајница (у чијој непосредној близини долази до повећане концентрације ових честица који су продукт непотпуног сагоревања најчешће у дизел моторима у зимским месецима), као и дуж локалних путева без коловозног застора (повећана

- запрашеност јавља се током сушних летњих месеци);
- индивидуална ложишта домаћинства, односно мање котларнице стамбених и других објеката, које ваздух загађују током зимског периода године (за огрев се користи чврсто гориво) који приликом сагоревања ослобађају знатну количину чађи и димних гасова;
- повремени али застарели технолошки процеси у индустријским зонама (мада знатно мањег интензитета него раније – највећи загађивачи ваздуха били су „Зорка“ и „Азотара“),
- депоније и сметлишта са појавом отвореног пламена у фази несанитарног поступања са отпадом, најчешће у летњим месерцима може бити емитент значајне количине ситних честица у ваздух.

Оцена квалитета ваздуха

На основу претходних података и чињеница, може се закључити да је квалитет ваздуха на подручју плана загађен, и да се повремено у току године, могу јавити повећане концентрације загађујућих материја у ваздуху око саобраћајница и на појединим локацијама углавном у већим, просторно збијеним деловима насељима и то углавном у зимском периоду године. Развојем града, пре свега у саобраћајном и привредном (индустријском) погледу, могу се очекивати повећане концентрације и других мерених параметара из специфичних извора загађења.

Дугогодишње мерење алергеног полена у ваздуху указује да је у граду занчајно присуство алергена, које се мења сезонски и да на концентрацију појединих алергена знатно утиче локално загађење и временске прилике.

4.1.2 Квалитет површинских и подземних вода, основни проблеми

Општи индикатори екосошког статуса вода¹

Општи подаци везани за еколошки статус вода односе се на статистичке податке о покривености становништва (домаћинства) водоводном и канализационом мрежом, као основним параметрима који се односе на одрживо управљање водним ресурсима.

На основу података из периода 2010-2012.год., проценат становништва прикључених на градску водоводну мрежу је од 70-90%, исправност пијаће воде у микробиолошком и физичкохемијском погледу је преко 80 %. Покривеност становништва канализационом мрежом је преко 70 %. Град Суботица има функционално терцијарно постројење за пречишћавање отпадних вода и обраду муља.

Мониторинг квалитета површинских вода

У складу са годишњим планом мониторинга који спроводи локална самоуправа врши се континуирано испитивање квалитета воде језера Палић, канала Палић-Лудаш и језера Лудаш, преко овлашћене институције – Завода за јавно здравље Суботица.

Узорковање и физичко-хемијско и хидробиолошко испитивање квалитета воде језера Палић вршено је на пет локалитета (од септембра уведен је локалитет Језеро Палић – IV сектор - средина језера), језера Лудаш на три локалитета и Канала Палић-Лудаш на једном локалитету. Подаци из 2017. године су приказани у наредном делу текста.

Квалитет воде језера Палић

¹ *Извор: Стратегија водоснабдевања и заштите вода у АП Војводини ("Службени лист АПВ", број 1/10)*

Језеро Палић је због геолошко-еколошког карактера, заштићено природно добро, Парк природе. На основу Уредбе о категоризацији, језеро је сврстано у II – III класу вода („Сл. гласник РС“ бр. 50/12).

Према добијеним резултатима узоркованих података, а на основу Правилника о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода, („Сл. гласник РС“ 74/11), „**није постигнут добар статус језера**“. Вредности хемијских и физичко-хемијских параметара, посебно садржај органских материја и нутријената превазилазе вредности и битно утичу на функционалност екосистема. Вода језера Палић на свим локалитетима, током целе 2017. године је била „**ван класе**“.

На основу бројности алги вода туристичког дела језера Палић, као и претходних година има карактеристике **V класе** (на основу Правилника о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода, „Сл. гласник“ бр. РС 74/11). Језеро има особине крајње дестабилизованог хипертрофичног хидроекосистема где доминација модрозелених алги максимално угрожава квалитет воде на овом локалитету и представља стални проблем.

На основу резултата микробиолошких испитивања, 7 узорака воде Палићког језера је одговарало захтевима за II-III класу површинских вода које су погодне за купање, рекреацију и спортове на води, док 1 узорак није одговарао због повећаног броја укупних колиформних бактерија. У току 2016. године сви узорци воде су микробиолошки одговарали захтевима.

Квалитет воде канала Палић - Лудаш

Вода језера Палић се путем канала Палић-Лудаш улива у Лудашко језеро. Канал Палић-Лудаш је уједно и пријемник комуналних, делимично пречишћених отпадних вода насеља Палић и Хајдуково, индустријских отпадних вода и вода из директних бесправних прикључака домаћинства. Канал је мелиорационог карактера, односи вишак и атмосферских и подземних вода.

Узорковања, физичко-хемијска и хидробиолошка испитивања воде канала Палић-Лудаш вршена су током целе године. У току 2017. године, на основу вредности Serbian Water Quality Index-а (SWQI), квалитет воде канала Палић-Лудаш углавном је описан као „**веома лош**“.

Вода из канала је додатно оптеретила језеро Лудаш органском материјом и нутријентима (нарочито фосфором). Резултати показују да на језеро Лудаш битно утиче вода језера Палић, као и непречишћене отпадне воде насеља Палић и Хајдуково. Оба „проблема“ треба да се реше у циљу стварања полазне основе за унапређење квалитета воде језера Лудаш.

Квалитет воде језера Лудаш

Лудашко језеро припада малобројним очуваним степским језерима панонске регије. Подручје је од непроцењиве вредности због велике разноврсности живог света, и као такво сврстано је у „мочваре“ од међународног значаја. Квалитет воде језера има велики еколошки значај за очување богатства вегетације, као и животних заједница везаних за воду. У северни део језера улива се вода из канала Палић-Лудаш, који је реципијент отпадних вода насеља Палић, оцедних вода и загађивача на сливу.

Недостатак система за одвођење и пречишћавање отпадних вода насеља Палић и неконтролисано и директно уливање непречишћених вода у Лудаш, доприноси даљем погоршању квалитета језерске воде и повећању количине муља.

Испитивања квалитета воде језера Лудаш вршена су на три локалитета. У току 2017. године квалитет воде језера Лудаш описан је као **“лош”**, осим у јулу, августу и септембру када је био **“веома лош”**.

На основу Правилника о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода, „Сл. гласник“ РС 74/11, **„није постигнут добар статус језера“**.

Због стања у коме се налази, Лудашко језеро као специјални резерват природе и заштићено природно добро, захтева бољи однос и хитне мере санације. У стручној литератури постоји термин „временски темпирана бомба“. По својим карактеристикама Језера Палић и Лудаш су у таквом стању.

Квалитет подземних вода²

На подручју Бачке, хемијски састав подземних вода основне водоносне средине карактерише мала минерализација воде од 280-480 mg/l у североисточном делу. Тврдоћа воде у северном је 6,5-100dH, изузетно 150dH. Утврђен је повећан садржај гвожђа и до 3 mg/l и амонијака до 2,5 mg/l, док су манган, нитрати и нитрити у границама дозвољеног садржаја за воду за пиће.

Велики део подземних вода у АП Војводини садржи неприхватљиво високу концентрацију арсена у случају да се те воде користе за пиће. На жалост, већина водовода у АП Војводини не поседује технологије за уклањање арсена из подземних вода, те је садржај арсена у води за пиће на већем делу територије АП Војводине изнад 10 µg/l колико је дозвољено. Највеће концентрације арсена (преко 50 µg/l) идентификоване су у бунарима на територији Града Суботице. (у периоду истраживања 2005.-2009.год)

Оцена квалитета вода

Према наведеним подацима може се закључити да сва три мерена локалитета (Језеро Палић, канал Палић – Лудаш, Језеро Лудаш) не задовољавају захтеване класе квалитета које су предвиђене законски за ову врсту површинских вода. Палићко језеро је оптерећено нутријентима и органским материјама које иницирају лош еколошки статус (воде ван класе), а такође у микробиолошком погледу узорци указују на лош квалитет воде (V класа). Загађење Палићког језера оптерећује и канал Палић – Лудаш који такође има врло лош еколошки статус на основу мерених показатеља. Вода Лудашког језера на основу добијених резултата има врло лош квалитет.

Значајно лош квалитет воде у површинским водама Суботице условљавају:

- дифузни извори загађења, расутих загађивача који још увек нису у потпуности стављени под контролу; нефункционалност или непостојање појединачних предтретмана у оквиру привредних предузећа
- депонија комуналног отпада без обезбеђеног систем априкупљања и третмана процедурних вода,
- индивидуална домаћинства са пропусним септичким јамама,

² *Извор: Стратегија водоснабдевања и заштите вода у АП Војводини ("Сл. лист АПВ", број 1/10)*

- непотпуно пречишћавање отпадних вода насеља (ППОВ нема довољан капацитет за потпуно пречишћавање свих доспелих отпадних вода које су и канализационе и атмосферске),
- директно сливање непречишћених отпадних вода или процедурним путем,
- пољопривредне активности у непосредном окружењу површинских вода и водоизворишта,
- саобраћајни токови и околна пољопривреда утичу на ширење загађења које се преноси ветром и таложи у водоносне слојеве.

4.1.3 Квалитет земљишта и основни проблеми

У оквиру редовног мониторинга земљишта (испитивања земљишта) коју спроводи локални орган управе Суботице преко Завода за јавно здравље, врше се испитивања композитних узрака земљишта на неколико локација у граду. Локације узорковања су идентичне за 2016. и 2014. годину, док су узорковања у 2015. години односила на мали број других локлитета. (табела 4.1.3)

Табела 4.1.3: Приказ добијених резултата узорковања земљишта у 2014. и 2016. год. у Суботици

Локалитети	2016.	коментар	2014.	коментар
Водозахват I	Повећана концентрација арсена	Антропогено загађење	Повећана концентрација фенолног индекса и ниска концентрација етарског екстракта	Последица природне разградње хумиских материја које не представља загађеност
Водозахват II	Повећана концентрација фенолног индекса	Указује на повећано присуство хуминских материја	Нема повећаних концентрација загађујућих материја	
Околина бунара у Александрову	Повећана концентрација фенолног индекса	На повећано присуство хуминских материја	Повећана концентрација фенолног индекса и ниска концентрација етарског екстракта	Последица природне разградње хумиских материја које не представља загађеност
Центар Бајмока	Повећана концентрација фенолног индекса и живе	Указује на повећано присуство хуминских материја и антропогеног загађења	Повећана концентрација фенолног индекса и висока концентрација етарског екстракта	Указује на присуство загађења пореклом из саобраћаја
Велики Парк Палић	Повећана концентрација фенолног индекса	Указује на повећано присуство хуминских материја	Повећана концентрација фенолног индекса и ниска концентрација етарског екстракта	Последица природне разградње хумиских материја које не представља загађеност
<i>За остале локације не постоје резултати узорковања</i>				

Примарна функција земљишта на предметном планском подручју делимично је нарушена дејством више међусобно комплементарних фактора (природних и антропогених) које се огледају у промени њених физичких структура и физичко-хемијских особина у педолошком супстрату:

- природне појаве и процеси: ерозија земљишта, јаружање, браздање, појава опустошених и непродуктивних земљишта;
- антропогене појаве и процеси: промене намене земљишта (конверзија пољопривредног земљишта у грађевинско изградњом насељских структура

и пратећих инфраструктурних објеката), индустријско загађење, сметлишта и депоније чврстог отпада, водопрпусне септичке јаме у домаћинствима, примена пестицида и минералних ђубрива у пољопривреди у окружењу и у самом грађевинском подручју, загађивање земљишта уз путни појас, итд.

Контрола квалитета земљишта у оквиру редовног мониторинга указује да одређена загађења постоје и да су последица људских алтивности (саобраћаја, фекалног загађења) пољопривреде и индустрије у протеклим годинама када је Суботица имала јако развијену хемијску индустрију) али и природних процеса који се дешавају. На основу појединих истраживања у оквиру фабрике Зорка утврђено је присуство опасних материја, пирита, фосфогипса и минералних ђубрива.

Оцена квалитета земљишта

На подручју града Суботице уочени су локалитети у којима су идентификоване повећане концентрације појединих загађујућих материја. Загађење углавном долази из урбаног насеља, саобраћаја и привреде, пољопривреде у окружењу, неадекватне санитације и депонија.

4.1.4 Бука и вибрације

У оквиру редовног мониторинга буке који спроводи град у оквиру Програма на годишњем нивоу, акустично оптерећење се прати на неколико локација у граду (у два циклуса мерења – у марту и октобру.) Мерења су вршена у 3 петнаестоминутна интервала дневно и два ноћна. Измерене вредности показивале су еквивалентни ниво буке. У наредној табели (4.1.4) приказани су резултати мерења акустичног оптерећења (еквивалентног нивоа буке на пет локација у граду).

Табела 4.1.4: Резултати мерења еквивалентног нивоа буке на одабраним локацијама у Суботици у 2016. години.

Локалитети	Намена зоне	ГВИ ³ буке (dB)		измерени еквивалентни ниво буке (dB)	
		ДАН	НОЋ	ДАН	НОЋ
Ференца Сепа и Сарајевске, МЗ „Дудова Шума“	Зона становања	55	45	65	56
Аксентија Мародића и Старине Новака, МЗ „Александрово“	Зона дуж саобраћајнице	65	55	58	44
Палић – код „Мушког штранда“	Туристуичко подручје	50	45	41	40
МЗ „Чантавир“ угао улице Јожеф Атиле и Маршала Тита	Зона становања	55	45	65	55
Угао улице Сомборски пут и Батинска	Индустријска зона	Гранична вредност индикатора буке не сме да пређе граничну вредност буке за зону са којом се граничи – зона становања		66	60

³ На основу Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини "Сл. гласник РС", бр. 75/2010

Може се констатовати да се евентуална прекорачења дозвољених нивоа буке и даље могу очекивати у зонама дуж фреквентних градских саобраћајница и државних путева, у окружењу радних зона у урбаним зонама са осетљивим наменама (становање). У изолованим туристичким зонама бука није доминантан ометајући фактор, па се такав тренд треба очувати.

4.2 ОТПАД И ОТПАДНЕ ВОДЕ

4.2.1 Управљање отпадом на територији града Суботице⁴

На основу савремених тенденција управљања отпадом, споразум о сарадњи општина у вези са формирањем региона између општина Суботица, Сента, Кањижа, Бачка Топола, Мали Иђош и Чока, потписан је 2006. године. Изменом споразума из 2012. године, региону се прикључила и општина Нови Кнежевац. До сада је предузето низ активности на формирању региона: формирање регионалног предузећа, одабир локације и усвајање исте од надлежних институција као подобне за одлагање отпада на регионалном нивоу, припрема техничке документације и изградња инфраструктуре као и започињање изградње регионалног центра за управљање отпадом, и три трансфер станице (2017.год). Такође, 2018.године усвојен је локални план управљања отпадом на територији општине Суботица 2018- 2028.год.

Комплекс Регионалног центра за управљање отпадом је лоциран на територији Града Суботице, 19,7 km југоисточно од места, између насеља Биково и Ором (слика 4.2.2). У оквиру комплекса РЦУО, налази се и санитарна депонија (Регионална депонија).

Површина парцеле намењене за комплекс РЦУО износи око 46 ha, од чега је простор за тело депоније 31,6 ha.

Комплекс РЦУО представља централни објекат Регионалног система управљања отпадом и обухвата следеће целине:

- улазно-излазну зону, унутрашње саобраћајнице, административне и сервисне објекте;
- постројење за компостирање биолошког отпада;
- постројење за секундарну сепарацију отпада;
- хала за складиштење рециклабилног и опасног отпада;
- пречистаче процедурних и отпадних вода (постројење за пречишћавање санитарно - фекалних вода – СБР, сепаратор за пречишћавање атмосферских вода, аерационе и таложне лагуне за процедурне воде и уређај за пречишћавање процедурне воде путем реверсне осмозе);
- тело депоније подељено на касете у које се одлаже неопасан комунални отпад (2 пута 3 ha за прву фазу);
- систем за издвајање депонијских гасова и бакља за спаљивање депонијског гаса;
- заштитни зелени појас око комплекса регионалне депоније.

⁴ Извор података: Локални план управљања отпадом за територију града Суботице за период од 2018. до 2028. године

http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Dokumenti/LPUO-2018-nacrt-javni-uid.pdf

4.2.3 Дивље депоније и постојећи начин одлагања отпада

Постојећа депонија чврстог комуналног отпада налази се јужно од града у непосредној близини границе грађевинског подручја на локацији „Александровачка бара“ Локација депоније је неодговарајућа јер има ограничене капацитете и не испуњава минимум хигијенско-санитарних услова одређених Правилником о критеријумима за одређивање локације и уређење депоније отпадних материја (*“Сл.гласник РС” бр.54/92*).

Дивље депоније евидентирани на територији Град Суботица су најчешће места ван насеља поред путева, пруге у позајмиштима песка, глине, ободи шума где је одношен отпад, места где се често после одношења и уређења поново одлагао отпад, на истом месту на коме је загађивао окружење.

Одношењем тј. премештањем на локацију „званичне„ депоније „Александровачка бара“ а са аспекта утицаја и угрожености окружења, нема значајније разлике између дивљих депонија и „званичних“ сметлишта. Нити локације дивљих депонија, нити локације сметлишта нису место за санитарно одлагање отпада, тј. простор није посебно уређен за трајно, организовано и сигурно одлагање отпада и не поседује опремљеност да на адекватан начин осигура заштиту и најмањи ризик по здравље људи и животну средину. Зона негативних утицаја постојеће несанитарне градске депоније процењена је на 500 m према окружењу у свим правцима.

На локацији „Александровачка бара“ постоји контролисан прихват отпада, са мерењем и евиденцијом допремљених количина отпада, планом разастирања отпада, као и делимично изграђеним системом за ослобађање депонијског гаса из тела сметлишта.

У тренутку почетка оперативног рада Регионалног центра за сакупљање отпадом обавеза је да се затвори поменуто сметлиште. Поред овог сметлишта на територији Града Суботица постоје и друга места на којима се у протеклом периоду отпад одлагао дужи низ година, а за која се према начину рада може констатовати да је:

1. отпад истоваран без икаквог плана, без разастирања и компактирања (Керска циглана у Суботици);
2. отпад истоваран без надзора (Мајдан песка Талентерем у Хајдукову, „Медопродукт“ Доњи Таванкут);
3. отпад истоваран уз делимично надзирање (Бајмочка циглана у Бајмоку, Чантавир „Конвал“- Тополски пут).

У протеклом периоду, од 2011 до 2017., из средстава Фонда за заштиту животне средине, путем ЈКП „Чистоћа и зеленило“ суфинансиране су, активности на уређењу 23 локације из евиденције дивљих депонија на територији Града.

4.2.4 Пречишћавање градских и индустријских отпадних вода⁵

Све отпадне воде становништва, установа, занатства и индустрије, као и атмосферске воде града Суботице, сакупљају се у систем каналисања општег типа и главним колектором доспевају на постројење за пречишћавање отпадних вода. У циљу стицања увида у порекло органског оптерећења и порекло нутријентних елемената, тј

⁵ Извор података <http://www.vodovodsu.rs/15-Kvalitet-otpadnih-voda>

соли азота и фосфора, врши се узорковање отпадних вода по главним гранама колектора.

Највећи потрошачи вода који продукују технолошке отпадне воде су редом: Млекара 25400 м³/месец, Пионир 8500 м³/месец и Фиделинка 4310 м³/месец. Велики потрошачи вода су установе као што су болница, студентски домови и ресторани, хотели, геронтолошки домови и др., који испуштају санитарне односно комуналне отпадне воде. Изградња трговачких комплекса и асфалтирање великих површина за паркирање, доприноси да се повећава количина атмосферских падавина, која се одводе у канализациону мрежу односно доспева до ППОВ.

Индустријски загађивачи вода у већини случајева не врше претходно пречишћавање својих отпадних вода, па самим тим и квалитет испуштене воде у јавну канализацију одступа у већој или мањој мери од квалитета комуналних отпадних вода. Највеће органско оптерећење се јавља у отпадним водама Индустијског Колектора Александрово. Састав ових вода одређује квалитет испуштених отпадних вода, пре свега Скробаре и Млекаре.

Типично комунални карактер имају отпадне воде у Колектору V и VI. Ове воде карактерише умерен оптерећеност органским материјама, високе концентрације укупног азота, односно амонијачног азота. Удео амонијачног азота чини 70%. Садржај укупног фосфора је такође повишен.

4.2.4.1. Пречишћавање отпадних вода на централном градском постројењу за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)

Контрола рада пречистача се врши из узорака који се сакупљају током 24 сата, са динамиком узорковања од сат времена, свих 365 дана у години. Процес захватања узорака је решен аутоматским узоркивачем из сирове отпадне воде на улазу као и из пречишћеног ефлуента на изливу са постројења. Поред 24 часовних композитних узорака испитују се и тренутни узорци захваћени из разних технолошких јединица, са линије воде односно са линије муља, на 20 локалитета.

Лабораторија врши физичко-хемијске, хидробиолошке, токсиколошке анализе отпадне и пречишћене воде са ППОВ, индустријских отпадних вода и површинских вода. Микроскопске анализе активног муља се раде из узорака муља узетих из аерационих базена и рециркулационог муља.

Контролу рада ППОВ двонедељно, такође врши и акредитована лабораторија Завод за заштиту здравља из Суботице.

Захтев о квалитету пречишћавања је утврђен Директива Савета Европске Заједнице о пречишћавању комуналних отпадних вода, број 91/271/ЕЕС од 21. маја 1991., и Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у води и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС" бр. 67/2011 и 48/2012) која се односи на пречишћавање комуналних отпадних вода. Хемијски параметри који се ограничавају овим законским актима се односе пре свега на садржај органске материје, укупног азота и фосфора, затим на садржај суспендованих материја.

Резултати анализа рада ППОВ

Током 2016. године градски ППОВ дневно је прихватио у просеку преко 33700 м³ отпадне воде. Током биолошког пречишћавања, органске материје (НРК и ВРК₅) су се смањиле за 95 односно 98%, суспендоване материје за 98%, укупни азот за 72% и укупни фосфор за 89%. Квалитет пречишћене воде и ефекти пречишћавања **не**

одговарају захтевима Директиви о пречишћавању урбаних отпадних вода број 91/271/ЕЕС, који се односи на квалитет воде за изливе из градских ППОВ у осетљиве реципијенте (па је језеро Палић подложно еутрофикацији) у погледу укупног азота и укупног фосфора.

4.3 ЈОНИЗУЈУЋЕ И НЕЈОНИЗУЈУЋЕ ЗРАЧЕЊЕ

Последњих година научници интензивно испитују и све више подвлаче штетност електромагнетног зрачења. Ово зрачење изазива појаву врсте загађења које називамо *електромагнетно загађење* (електросмог) које се јавља код уређаја који производе електромагнетно зрачење. Мобилни телефони, каблови високог напона, репетитори и антене само су неки од извора електромагнетног зрачења.

На основу увида у податке www.sepa.gov.rs, Извештај о систематском испитивању нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини 2011.год., на територији планског обухвата нису вршења мерења нивоа зрачења.

На територији града Суботице је успостављен континуирани мониторинг радиокативности животне средине, преко аутоматске мерне станице за праћење радиоактивности. Подаци о тренутном нивоу радиоактивности доступни су на сајту града Суботице (стање животне средине).

4.4 ХАЗАРДНА ЗАГАЂЕЊА

Хемијски удес

Ризик од настанка удеса у индустријским постројења је сведен на минимум због чињенице да предметни обухват нема развијену индустрију која представља најчешћи фактор ризика.

Удеси у транспорту су везани за друмски саобраћај и не могу се предвидети.

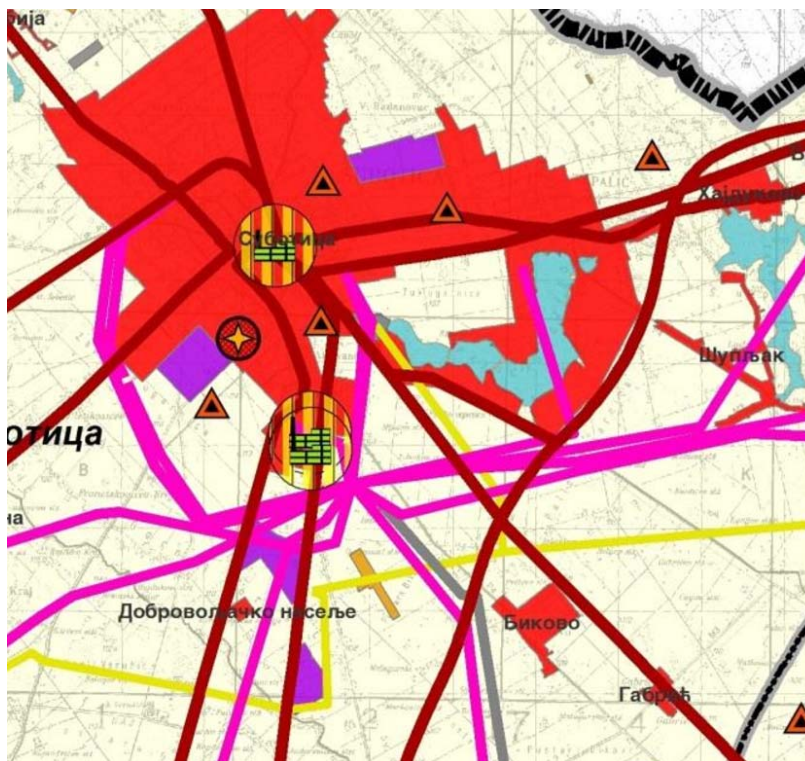
Производња и потрошња опасних материја је у сталном порасту. Код нас постоји велики број постројења код којих се у оквиру редовне делатности производе и примењују опасне материје, врши транспорт, њихово складиштење и чување, па тако постоји стална потенцијална опасност од њиховог неконтролисаног доспевања у животну средину. Локацијски, опасне материје су углавном везане за веће градове, индустријске центре и уз значајније саобраћајнице.

Према подацима из Студија просторне диференцијације животне средине на територији АПВ у циљу идентификације најугроженијих локалитета, (Завод за урбанизам Војводине, Нови Сад, 2013), ако и на основу прелиминарног списка које подлежу обавезама СЕВЕСО II директиве, год. на подручју ГУП а уочавају се СЕВЕСО постројења (подаци су из 2013.год, тако да је могућа корекција):

- нижег реда:
 - НИС А.Д. Блок „Промет“ Погон ТНГ (Трговина на велико горивима, складиштење и дистрибуција ТНГ-а)
 - Еуро Гас ДОО Суботица, у Суботици,
- и вишег реда (ван обухвата ГУП-а):
 - Азотара ДОО у Суботици (производња вештачких ђубрива и азотних једињења).

У складу са Законом о заштити животне средине и Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана

заштите од удеса („Сл. гласник РС“, број 41/10) прописана је повредива зона, као простор у оквиру кога опасне материје ослобођене у току удеса могу бити у концентрацијама дефинисаним као концентрације од значаја, која чини 1000 m од границе локације СЕВЕСО постројења у којој би требало спроводити ограничене активности односно водити рачуна да не дође до синергијских негативних утицаја са другим сличним постројењима у случају акцидента.

Слика 4.4: Положај СЕВЕСО постројења са зоном повредивости у односу на град⁶

Такође, учава се велики број неуређених депонија код свих насељених места у обухвату и депонија ЈКП (званична градска), око којих су дефинисане зоне негативног утицаја од 500 m имајући у виду чињеницу да ове депоније заузимају значајне просторе а да су у највећем броју случајева несанитарне и представљају деградационе пунктове.

Севесо постројења се морају пажљиво планирати у складу са Правилником о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Сл. гласник РС“, бр. 41/10), који даје полазни основ за идентификацију повредивих објеката односно даје ограничења од минимум 1000 m од границе севесо комплекса, док се коначна процена ширине повредиве зоне – зоне опасности, одређује на основу резултата моделирања ефеката удеса.

Област превенције и контроле хемиског удеса дефинише Закон о заштити животне средине, „Сл. гласник РС“ бр 135/04, 36/09, 36/09 – др.закон, 72/09 – др.закон,, 43/11-одлука УС, 14/16), а област израде екстерних планова заштите и спасавања као и одговора на удес је одређена у Закону о ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС“ бр. 111/09, 92/11, 93/12).

⁶ Студија просторне диференцијације животне средине на територији АПВ у циљу идентификације најугроженијих локалитета, Завод за урбанизам Војводине, Нови Сад, 2013. год

Природне непогоде и пожари

Подручје ГУП за повратни период од 100 година припада зони са могућим интензитетом удара од VIII° MCS скале. У последњим декадама на овим просторима нису регистрована интензивнија сеизмичка померања тла, односно мала је вероватноћа дешавања истих у будућности.

На подручју Града Суботице се могу јавити у одређеним условима, екстремно неповољне вредности климатских фактора, који могу неповољно утицати на насељске и ваннасељске просторе и на ремећење редовних активности становништва.

Ветар

Суботица лежи у подручју умерено континенталне климе. Јачина ветра се одређује према Бофоровој скали која има 12 степени и преко јачине прерачунавањем се одређује његова брзина. Максимална брзина ветра констатована је код западног (W) ветра 24,4 m/s, односно јачине 9 бофори (јака олуја – проузрокује мање кварове на кућам са, руше се димњаци и падају црепови са кровова) до 10 бофора (жестока олуја – ломи дрвеће или их чупа са кореном, наноси штете објектима), док је код источног (E) ветра максимална брзина 13,8 m/s, односно јачине 6 бофора (јак ветар – покреће велике гране, телеграфске жице и сл.).

Због тога су веома важне превентивне грађевинско-урбанистичке мере, као што су: статички прорачуни на максимално негативно дејство ветра, дендролошке мере са зеленим заштитним појасевима, који умањују штетно дејство ветра и топографске мере код планирања положаја улица и објеката у односу на ветар.

У зимском периоду услед јаког ветра може да дође до угрожавања саобраћаја уколико пада снег и дође до већих сметова.

Град и грмљавинске непогоде

Повремени продори олујних и градовитних облака проузрокују појаву града, који може да проузрокује веома велике последице на пољопривредном земљишту.

Пожари

Ризик од настанка пожара је присутан у природном и урбаном окружењу и може бити изазван антропогеним утицајем (непажњом, кваром на инсталацијама и уређајима, неправилним руковањем и сл.) и природним појавама у екстремним временским приликама. Значајно смањење ризика настанка пожара се спроводи урбанистичким и техничким мерама на свим нивоима планирања, у складу са Законом о заштити од пожара (Сл. гласник РС“ бр. 111/09, 20/15).

4.5 ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ И ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Процентуална заступљеност коришћења обновљивих извора енергије у укупном енергетском билансу на нивоу града је мала.

Ниска енергетска ефикасност је карактеристика целокупног енергетског система,

производног, преносног и дистрибутивног, као и целокупна секторска потрошња као и нерационална потрошња енергената:

- велики губици који настају у дистрибуцији топлотне енергије у системима даљинског грејања, услед дотрајалих и лоше изолованих цеви;
- велики топлотни губици зграда услед лошег квалитета прозора (неодговарајући коефицијент пролаза топлоте, ваздушна пропустљивост и др.);
- лоша изолованост омотача зграда;
- ниска заступљеност термостатских радијаторских вентила за радијаторе који би регулисали потрошњу у складу са температуром;
- коришћење застарелих, енергетски неефикасних електричних уређаја у домаћинствима и др.;
- загађења животне средине, посебно у урбаним подручјима, услед велике потрошње фосилних горива, пре свега у секторима зградарства и саобраћаја,
- старост возног парка који утиче на смањење енергетске ефикасности, заштиту животне средине и безбедност;
- енергетски неефикасна инфраструктура уличног осветљења;
- неадекватна технологија у системима јавног водоснабдевања;
- недовољно развијена свест грађана о томе да је енергија вредан ресурс који треба трошити рационално.

Град Суботица је у изради Програма енергетске ефикасности за 2019-2021. годину. Значајан циљ који се овим документом треба остварити јесте допринос Града у остваривању националног индикативног циља енергетске ефикасности од 1 % уштеде за сваку годину у финалној потрошњи примарне енергије. Значајну улогу у остваривању тог циља имају обновљиви извори енергије.

На територији Града Суботице као потенцијал у обновљивим изворима енергије су **биоенергане и соларна енергија**.

Биоенергане су погодне у индустриској зони, што су поједине индустрије почеле и да користе тај потенцијал. Фотонапонски соларни панели су погодни за монтажу на кровним површинама, Град Суботица у наредном периоду планира да постави што више (6-12) мањих (20-50 kWp) соларних електрана на објектима у свом власништву и објектима за које сноси трошкове за електричну енергију и енергенте.

Планира се да Програм ЕЕ Града Суботице 2019-2021 буде усвојен на првој скупштини Града Суботице у 2019. години.

4.6 ПРИРОДНЕ И КУЛТУРНЕ ВРЕДНОСТИ

4.6.1 Евидентирана природна добра

У обухвату Генералног урбанистичког плана налазе се следеће просторне целине од значаја за заштиту природе и очување биолошке разноврсности (на основу Услови Покрајинског завода за заштиту природе, Нови Сад, бр.03-201/2), од 02.03.2018.:

а) **Заштићена подручја**

- **Парк природе (ПП) „Палић“** заштићен Одлуком о проглашењу заштићеног подручја Парк природе „Палић“ Бр.И-00-501-307/2013 („Сл. лист Града Суботица“, бр. 15/2013, 17/2013-исправка и 37/2017). Овом одлуком проглашава се заштићеним подручје Палићког и Крвавог језера, са Великим парком и мозаиком антропогених и измењених природних станишта, као парк природе, тј. Заштићено подручје од локалног значаја – III категорије. Управљач

заштићеног подручја Парк природе „Палић“ је Јавно предузеће „Палић-Лудаш“ Палић.

Палићко језеро налази се на контакту Суботичке пешчаре и Бачког лесног платоа. Настанак и формирање језера везује се за дејство ветра. Поред поменутог језера, у непосредној близини постоји још неколико еолских језера. Због велике замуљености Палићког језера пре више година извршено је његово измуљивање. Нажалост, уместо његовог оживљавања, поновним упуштање отпадних вода из града Суботице у језеро створене су нове наслаге муља. Последица поновног замуљења данас има велики утицај на природне вредности језера. С тога је природна вегетација остала на малим површинама. Водена површина представља најзначајније зимовалиште птица на овом простору.

Велики парк, који се налази у границама Парка природе, богат је врстама мезофилних пешчарских храстових шума и служи као рефугиум (уточиште) врстама уништених са околних станишта. Од животињских врста у парку су значајни бројни слепи мишеви и око 60 врста птица које се овде гнезде.

Због заслањености воде језера, средином XIX века, на северној обали Палићког језера формирана је бања Палић.

- **Специјални резерват природе (СРП) „Лудашко језеро“** заштићен Уредбом Владе РС 05 бр. 110 - 1645/ 2006. („Сл. гласник РС“, бр. 30/06); Простор Лудашког језера са влажним стаништима и степским фрагментима је стављен под заштиту као **специјални резерват природе "Лудашко језеро"** и сврстава се у заштићена природна добра од изузетног значаја, односно у природно добро I категорије. Део простора резервата (део канала који повезује Омладинско са Лудашким језером), као и део заштитне зоне Специјалног резервата природе "Лудашко језеро" се налази у границама Генералног урбанистичког плана

Лудашко језеро са околним комплексом влажних станишта налази се на самој граници Суботичко-Хоргошке пешчаре и лесне зарави Бачке. Језеро је једина стајаћа вода ове пешчаре, која није претрпела иреверзибилне промене током регулација вода региона. У поређењу са сличним воденим екосистемима Војводине, спада у једно од најочуванијих мочварних биотопа пешчарског и степског простора и истовремено је једини представник плитких, семистатичних језера степске области у нашој земљи. Високе лесне обале језера чувају реликтну степску заједницу, станишта флористичких реткости.

Лудашко језеро припада малобројним очуваним степским језерима Панонске регије. Најважније природне карактеристике овог комплекса влажних станишта су одређене географским положајем језера, хидрогеолошким особинама подручја и климатским условима. Резултат ових фактора је мозаичан тип предела, повећана предеона и специјска разноврсност.

Језеро и околне плављене ливаде претстављају место окупљања и боравка бројних птичјих врста у току пролећне и јесење сеобе. Као значајније представнике флоре и фауне треба поменути орхидеје, панонски звездан, водену стеницу, чикова, жабе чешњарке, мрмољке и бркате сенице.

Комплекс игра кључну улогу у очувању видре на сливном подручју Кереша. Влажна станишта везана за Лудашко језеро су била подвргнута одводњавању у другој половини 20. века. Данас је један од највећих проблема загађење вода.

- **Предео изузетних одлика (ПИО) „Суботичка пешчара“** заштићен Уредбом Владе РС о заштити ПИО "Суботичка пешчара" 05 број 322-8010/2003-1 („Сл. гласник РС“, бр. 127/03) и сврстава се у II категорију заштите као природно добро од великог значаја. Део заштитне зоне се налази у обухвату Гуп-а.

Суботичка пешчара је једна од ретко очуваних континенталних оаза песка. Налази се на северу Бачке уз саму границу са Мађарском. Подручје пешчаре представља простор изузетне биолошке разноврсности, што је последица мозаичког распореда различитих типова станишта. Због педолошких услова, климе и поцемних вода издвајају се пешчарска, степска и мочварна станишта. Пешчара је јединствена и по низијској тресави.

У флористичком погледу Суботичка пешчара је богата многим заштићеним и строго заштићеним биљним врстама. Најзначајније су врсте: шафрањика, мала свећица, пешчарски каранфил, гороцвет, усколисни каћунак, саса и др.

Од животињских врста истичу се: слепо куче, степски гуштер, барска корњача, модроврана и др.

- **Споменик природе (СП) „Два стабла тисе у Суботици“** заштићен Одлуком СО Суботица о заштити СП „Два стабла тисе у Суботици“ бр. 1-011-25/97 од 08.05.1997. (Сл. лист општине Суботица“, бр. 8/97). на површини стамбеног комплекса “Токио” као природни споменици - ретки примерци биљног света.
- **Споменик природе „Стабла храста лужњака на Палићу“**, заштићен Одлуком о проглашењу заштићеног подручја Споменик природе „Стабла храста лужњака на Палићу“ („Службени лист Града Суботице“ бр. 15/13). Овом одлуком проглашава се заштићеним 31 стабло храста лужњака (Quercus robur L.) у насељу Палић, у Улицама Беле Бартока и Шандора Петефија и на Тргу Ласла Мађара, као споменик природе, тј. заштићено подручје од локалног значаја – III категорије.

б) Подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности

- **Лудашко језеро** - подручје од међународног значаја за очување биолошке разноврсности уписано на листу Рамсарских подручја на основу Конвенције о мочварама које су од међународног значаја нарочито као станишта птица мочварица („Сл. лист СФРЈ – међународни уговори“, бр. 9/77) којом се обезбеђује оквир за мудро управљање влажним стаништима кроз локалне и међународне активности, како би се обезбедио одрживи развој. Мудро коришћење влажних станишта, у смислу одредби Рамсарске конвенције, подразумева одржавање еколошког карактера влажних станишта кроз примену екосистемског приступа, а за добробит људске заједнице (уз снажан фокус на локалне заједнице);
- **Лудашко језеро RS0000013, Суботичка пешчара RS0000016, Селевењске пустаре RS0000023, Палић RS0000029** - подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности EMERALD мреже - еколошке мреже подручја од посебне важности за заштиту природе (**Areas of Special Conservation Interest - ASCI**) која укључује подручја од посебног еколошког значаја за угрожене врсте и типове станишта заштићених на основу Закона о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта ("Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 102/2007);
- **Суботичка пешчара, Палић, Лудаш, Селевењске пустаре – подручја од међународног значаја за биљке (IPA - Important Plant Area)** издвојена међународним пројектом Plantlife;
- **Суботичка језера и пустаре RS002IBA – подручје од међународног значаја за птице (IBA - Important Bird Area)** издвојено по строгим критеријумима ИВА пројекта чији је носилац међународна организација Bird Life International;

в) Еколошки значајна подручја еколошке мреже Републике Србије:

Суботичка језера и пустаре - део еколошки значајног подручја бр. 1 утврђеног Уредбом о еколошкој мрежи 05 број 110-9411/2010-3 од 24.12.2010. („Сл. гласник РС“ бр. 102/2010), које обухвата заштићена подручја СРП „Лудашко језеро“, СРП „Селевењске пустаре“, ПИО „Суботичка пешчара“, ПП „Палић“; део подручја у поступку заштите „Кањишки јараши“; подручја ЕМЕРАЛД мреже Суботичка пешчара, Палић, Лудашко језеро и Селевењске пустаре; IPA подручја Суботичка пешчара, Палић, Лудаш, Селевењске пустаре и Северна Бачка ИИ; део ИВА подручја Суботичка језера и пустаре и Рамсарско подручје Лудашко језеро.

е) Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

- ознака: SUB10, назив: „Радановачка слатина“, категорије станишта: слатине, степа на песку, панонска шумо-степа, ровови и мали канали, рурални мозаик.

Станиште је регистровано у бази података Завода у складу са критеријумима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, број 110-00-18/2009-03 од 20.1.2010. („Сл. гласник РС“, бр. 5/2010);

На Радановачкој слатини најзначајније су следеће заштићене и строго заштићене биљне врсте: кађунак, дивља шпаргла, мочварна хајдучица, а од животиња: вивак, црвеноглави спрудник, сиви сврчак, пупавац и кукумавка. На радановачкој слатини су присутна три типа станишта приоритетна за заштиту:

- панонске слане мочваре и ливаде,
- степа на песку са заштићеним биљним врстама
- панонска шумостепа

д) Еколошки коридори:

- Локални еколошки коридор „Зелени коридор Палића“.

На основу Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Сл.гласник РС-Међународни уговори“, бр. 102/2007) неопходна је приоритетна заштита миграторних врста које су наведене на списку ове конвенције. Међу њима се налази велики број врста које су присутне на екстензивним пољопривредним површинама и баштама субурбаних површина, нарочито на просторима која се граниче са заштићеним добрима, а чији животни циклус укључује сезонске миграције. Конвенцијом су обухваћене све врсте бубоједа, међу којима су и ровчице и јеж, све врсте слепих мишева, гуштери, неколико врста жаба. Наведене врсте користе приобање мелиоративних канала као миграторни коридор приликом сезонских миграција или са циљем проналаска нових територија.

Према условима Порајинског завода за заштиту природе, поред евидентираних коридора, у функцији заштите биодиверзитета предложена су подручја које је неопходно штитити у функцији локалних еколошких коридора.

4.6.2 Евидентирана културна добра

На основу услова Међуопштинског завода за заштиту споменика културе Суботица, број 51-2/12 од 08.06.2018.1.10.2010. у оквиру планског подручја евидентирана су следећа културна добра:

АРХЕОЛОШКА НАЛАЗИШТА

На територији града Суботице постоји **1 археолошки локалитет од великог значаја**. То је археолошки локалитет Переш, Хајдуково. (Решење Завода за заштиту и научно

проучавање споменика културе Београд бр.883-17.08.1950. Категоризација Одлука IV АПВ „Сл.лист“ бр.28-91).

У оквиру Генералног урбанистичког плана Суботица, налазе се следећи археолошки локалитети:

1. Александрово – Археолошко налазиште "Камени хат"
2. Александрово – Археолошко налазиште "Жељезнички усек"
3. Александрово – Археолошко налазиште "Водице"
4. Александрово – Археолошко налазиште "Дом културе"
5. Бајнат – Археолошко налазиште "Мачковићева циглана"
6. Радановац – Археолошко налазиште "33 Црвена звезда"
7. Радановац – Археолошко налазиште "Јарамазовићев салаш"
8. Центар 1 – Археолошко налазиште "Трг Цара Јована Ненада"
9. Ново насеље – Археолошко налазиште "ФБП"
10. Радановац – Археолошко налазиште "Кирешки пут"
11. К.О. Стари град – к.п. 19532, 19533, 19534, 19535
12. К.О. Стари град – к.п. 22576/1-2, 22575/1-2, 22578/1-2, 22579/3, 22581/3, 22583/3, 22583/4
13. К.О. Палић, Хајдуково – к.п. 1259/1-2, 1252, 1284, 1258, 1263, 1270 14. К.О. Палић, Хајдуково – к.п. 1165, 1164, 1163, 1162, 1161, 1160

ПРОСТОРНЕ КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКЕ ЦЕЛИНЕ

ИСТОРИЈСКО ЈЕЗГРО СУБОТИЦЕ

Градско језгро Суботице, просторна културно-историјска целина од **великог значаја**, решење МЗЗСК Суботица бр. 101-4 од 31. 12. 1986. г., Сл. Лист АПВ 25/91.

Старо језгро Суботице налази се на територији Општине Суботица, обухвата централни део насеља, које је 1991. године утврђено за просторну културно историјску целину од великог значаја

Градско језгро Суботице (у даљем тексту: просторна културно - историјска целина) налази се на територији Општине Суботица и обухвата КО Доњи град и КО Стари Град).

Заштићена околина просторне културно историјске целине.

4.6.3 Предео

С обзоиром да не постоји одговарајућа информациона основа у виду Студије карактеризације предела која би обухватила предметно подручје, предео планског подручја припада регионалном карактеру предела који се сагледава на нивоу **војвођанско–панонско–подунавске макрорегионалне** географске целине. Препозната су три предеона обрасца дефинисана карактеристичним предеоним елементи који су груписани око три заштићена подручја: ПИО "Суботичка пешчара", СРП "Лудашко језеро" и ПП „Палић“. Скуп ова три предеона обрасца, карактеришу комплексне интеракције између специфичних природних карактеристика (геоморфологија, вегетација), активности у простору (коришћење и управљање земљиштем), као и одреднице специфичног културноисторијског развоја.

Карактер подручја са једне стране дефинишу специфични природногеографски услови, а са друге стране саобраћајни токови, гравитационо подручје урбаног подручја Суботице, развијеност пољопривредне производње и различите аграрне политике које

су утицале на начин коришћења земљишта и распоред, величину, међусобне релације и морфологију насеља на планском подручју и непосредном окружењу.

Специфичност и јединственост овог подручја, утемељена је на чињеници да ова три скупа предеоних елемената представљају природно наслеђе које је сведочанство геолошке историје, диверзитета и развоја панонске низије, али и наслеђе, које сведочи о условима формирања насеља и живота на овим просторима. Посебна вредност система предеоних елемената проистиче из интеракције веома контрастних природних услова овог подручја. Управо овим драматичним алтернацијама предеоних типова, чије судбине су међусобно повезане, створен је мозаик вегетација који данас обухвата, са једне стране тршћаке, плавне ливаде и типове станишта изразито сланих земљишта које представља сведочанство о некадашњем богатству у површинским водама и високом нивоу подземних вода, а са друге стране, ова структура влажних станишта нагло је прекинута системима сувих станишта и наглашеним дефицитом воде.

5 ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗАСТУПЉЕНИ У ПРИПРЕМИ ПЛАНА

Питања заштите животне средине разматрана у предметној стратешкој процени, дефинисана су на основу постојећег стања животне средине и утицаја планираног развоја, што обезбеђује полазну тачку заштите и унапређења стања животне средине у планском периоду.

5.1 ИДЕНТИФИКОВАНИ ПРОБЛЕМИ И КОНФЛИКТИ У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ

Разматрана су следећа питања и уочени **постојећи конфликти**:

1. *статус осетљивих подручја* – подручја постојећих природних добара (посебно у режиму I и II степена), међународно значајни простори за заштиту биодиверзитета, еколошки коридори, еколошки значајна подручја еколошке мреже, значајна подручја за заштиту дивље флоре и фауне, кроз сагледавање њиховог садашњег и будућег статуса и могућност интеграције у планиране развојне циљеве на локалном, регионалном и међународном нивоу; утврђен је изразит конфликт између статуса заштите и односа (интеракције) антропогенних утицаја и природног потенцијала значајног воденог екосистема који је дуги низ година успевао да се избори са директним загађењем воде, периодима стагнације и погоршавањем квалитета због чега је дошло до помора свог живог света. Без обзира на техничке мере санације и унапређења лошег стања, захтеван квалитет воде и данас није постигнут, са тенденцијом погоршања услед директног и индиректног негативног утицаја из окружења,
2. *присуство постојећих конфликтних зона и угрожених (деградираних) подручја* - простори или/и појединачне локације – идентификација и разматрање утицаја на животну средину. Конфликтне зоне заузимају појединачне локације, постављене су *зонски* (индустријске зоне са појединачним локацијама које значајно оптерећују животну средину, локације са контаминираним земљиштем, као последица дугогодишње хемијске индустрије, локације СЕВЕСО постројења, које саме по себи нису контаминиране али имају велику вероватноћу за настанак хемијског удеса) *линијски* (дуж траса саобраћајне инфраструктуре); *локацијски*- градске депоније и сметлишта, ППОВ тачкасти извори загађења, испусти отпадних вода. Катастар угрожених локација је важна полазна основа за управљање животом средином у урбанистичком планирању.

Појава **могућих конфликтних односа** које се могу развити на нивоу:

- а) *заштите природе и природних вредности (станишта и биодиверзитета) и развоја туризма;*

Капацитет природно заштићених подручја на територији ГУП-а директно условљава усклађеност садржаја и обима туристичке изградње (у контексту режима, захтева и стандарда очувања природних вредности, станишта и биодиверзитета), што ће омогућити остварење јасно дефинисаних комерцијалних интереса у туризму и пратећим делатностима; развој различитих видова туризма и пратећих делатности у очувању и унапређењу природног и културног наслеђа од националног и међународног значаја;

- б) *заштите природе и природних вредности и развоја привреде (индустрије);*

Усагласити интерес заштите природе и развој привреде ван зона природних вредности, кроз реиндустријализацију, коришћењем постојећих зона у које се уводе еколошки стандарди у технолошке процесе (БАТ технике), санација историјских загађења, обезбеђује се заштита вода, ваздуха и земљишта уз дислокацију загађивача који могу да остваре значајан утицај на животну средину; усаглашавање СЕВЕСО постројења и окружења,

в) заштите водоизворишта у оквиру грађевинског подручја,

Усагласити начин употребе земљишта у зонама санитарне заштите водозахвата и постојећих и планираних намена; потпуном санитацијом објеката обезбедити заштиту водоизворишта од директног и индиректног загађења различитог типа, односно дислоцирањем објеката и технологија које захтевају посебне услове за заштитом животне средине ван зоне утицаја на зоне изворишта; обезбедити приоритетну заштиту од утицаја пољопривреде.

г) заштите животне средине, природе и природних вредности и управљање комуналним системима и објектима

Усагласити комуналних захтеве, кроз обезбеђивање функционалног и у складу са капацитетима градског сепаратног система за прихват, одвођење и пречишћавање свих отпадних вода из домаћинства, јавних објеката, индустрије, а посебно атмосферске водек ао великог комуналног проблема града, кроз успостављања одрживог система за прераду отпадних вода (управљање пречишћеним водама и отпадним муљем на начин који не угрожава животну средину, здравље људи, природне вредности и биодиверзитет). Усагласити неопходне капацитете са потребама како се не би дешавали акциденти – непречишћене воде се директно сливају у Палићко језеро, као и друге мере које посредно могу допринети спречавању акцидентна (санацијом и рекултивацијом депоније и прелазним хидротехничким решењима оцедних вода до крајњег затварања).

д) заштите животне средине, природе и природних вредности и развој саобраћаја

Усагласити саобраћајне потребе (доградњу насељске мреже и измештање транзитног саобраћаја ван града) са условима и режимима заштите природних добара и станишта, заштиту биодиверзитета адекватним избором траса, обезбеђеним еколошким прелазима којима се штите ареали значајних врста националног и међународног нивоа, односно обезбеђује њихово несметано кретање.

ђ) заштите природних добара, станишта и биодиверзитета и посредног утицаја пољопривреде

Усагласити приоритетну заштиту природних вредности, станишта, биодиверзитета и заштиту од загађења са развојем пољопривреде у окружењу кроз ограничавање употребе хемикалија и органских препарата у пољопривреди које значајно нарушавају еколошки статус у зони утицаја (језеро Лудаш и Палићко језеро) утичу на биодиверзитет, загађење замљишта, водоизворишта и ваздуха у градској зони. Усагласити пољопривредне активности у оквиру грађевинског земљишта са новим планираним функцијама.

е) развој еколошке свести у функцији заштите животне средине

Обезбедити унапређење еколошког образовања кроз различите видове информисања и примена закона и прописа у свим развојним секторима. Примена прописаних решења и мера заштите при планираном развоју захтева информисање и едукацију становништва о значају заштите природе и ефикасним начинима усклађивања планираног развоја и заштите природе и природних вредности. Јачањем институција

и јавних служби и стручних кадрова обезбеђује се бољи и квалитетнији приступ информацијама о значају заштите животне средине и свим другим аспектима.

ж) *усклађивање интереса заштите и управљање природних вредности и биолошке разноврсности на ширем простору и урбаног развоја (на основу Конвенције о биолошкој разноврсности („Сл. лист СРЈ – Међународни уговори“, бр.11/2001)*

Зхтева управљање биолошким ресурсима важним за очување биодиверзитета ван заштићених подручја – неопходност подизања заштитног зеленила које спречава ширење корова услед еолске ерозије, ширењем урбаног зеленила и његово повезивање и сл.

з) *предупредити прекогранични утицај (сарадња у пограничној зони са циљем заштите биодиверзитетс станишта)*

Усаглашавање правних односа по питању заштите природе и животне средине у пограничној зони – прекогранични утицај; потенцијална опасност од утицаја планских решења ван граница РС - прекогранични утицај. Како су ингеренције доношења планског документа везане искључиво за РС, врло је тешко ускладити интегрисану заштиту животне средине са околним државама, без успостављања међународних активности која подразумева различите нивое сарадње, од размена информација до конкретних пројеката и активности на заштити природних вредности (у складу са Начелом међународне сарадње и међународним уговорима). На очување биолошке разноврсности Републике Србије обавезује Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флореи фауне и природних станишта („Сл. гласник РС-Међународни уговори“ бр. 102/2007) и Конвенција о мочварама које су од међународног значаја нарочито као станишта птица мочварица („Сл.лист СФРЈ-Међународни уговори“, бр. 9/77). Поред тога, неопходно је поштовати одредбе Закона о потврђивању протокола о стратешкој процени утицаја на животну средину уз конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту ("Сл. гласник РС - Међународни уговори", број 1/10) када се ради о плановима у програмирама који обухватају простор у пограничном простору, а за које је донешена одлука о изради СПУ.

5.2 ПИТАЊА КОЈА НИСУ РАЗМАТРАНА И ПРОБЛЕМИ У ТОКУ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

У току израде предметне Стратешке процене, нека питања нису разматрана:

- Климатске промене и озонски омотач,
- Ефекат јонизујућег зрачења.

Прецизни подаци о загађености појединих подручја изостају, а поједини резултати квалитета појединих медијума животне средине су везана за истраживања која су обављана у протеклом периоду и преузети су из различитих студија и пројеката који су рађени на територији Суботице или ширег окружења. Због некомплетности података, или њихове неажурности, могућа је ненамерна али недовољно прецизна идентификација могућих утицаја појединих загађивача, као и пројекција будућих загађивача и њиховог утицаја (интензитета, вероватноће и др. значајних карактеристика).

Аспекти климатских промена и озонског омотача нису обрађени с обзиром на глобалност проблема и непостојање параметара који би утицали на могућност разматрања. Утицај јонизујућег зрачење такође није обрађен јер нису предмет овог нивоа планирања.

5.3 ПРОСТОРНА ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

На основу категоризације загађености, према критеријумима из ППРС и ППО Суботица, имајући у виду природне услове, резултате показатеља квалитета животне средине и изграђене структуре, могу се издвојити следеће категорије животне средине према специфичностима просторних целина, и то:

- **Подручја загађене и деградиране животне средине:** индустријске зоне у граду, три месне заједнице (Прозивка, Александрово, Зорка) у Суботици, индустријске зоне у Палићу, депонија комуналног отпада "Александровачка бара", дивље депоније, појас аутопута Е-75, зона ППОВ са лагунама и касетама за муљ.
- **Подручја угрожене животне средине:** урбано подручје града Суботице са свим урбаним и јавним функцијама, комуналним зонама и објектима, аутобуска и железничка станица, преоптерећене туристичке зоне, пољопривредне зоне и неуређено земљиште, појас државних путева, општинских путева, појас железнице.
- **Подручја квалитетне животне средине:** приградске зоне Суботице, туристичко-рекреативна подручја без конфликта, урбано зеленило, заштитно зеленило, локални путеви, зоне око културно историјских споменика.
- **Подручја веома квалитетне животне средине:** заштићена природна добра, подручја заштићена међународним конвенцијама, станишта природних реткости, еколошки коридори.

На основу расположивих података извршена је условна категоризација подручја ГУП-а са аспекта заштите животне средине. У границама плана доминантно је заступљен урбано антропогени рејон са локацијама загађене и деградиране животне средине и линијски распоређеним подручјима угрожене животне средине (дуж инфраструктурних коридора са појавом буке и аерозагађења) као и тачкастим изворима загађења из индивидуалних домаћинстава (котларнице, испусти отпадних вода, сметлишта и сл). Антропогено условљени деградирајући процеси доминирају као фактор дефинисања простора где значајно место заузима индустрија са пратећим наменама и функцијама које условљавају значајно загађење ваздуха у протеклим годинама, загађење земљишта и вода, чије се поселдице још увек осећају. Према постојећим подацима учртане су локације са високим ризиком за настанак хемијског удеса са зоном утицаја.

У међусобној корелацији са урбаним ткивом егзистира неодвојиво природно окружење града у контактним зонама природних добара које обилује значајним природним потенцијалом, живим светом и њиховим стаништима. које су под константним притиском града и његовог развоја.

ГРАФИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА: *Карта бр.1: Категоризација животне средине, постојеће стање, Р 1: 20 000.*

5.4 ВАРИЈАНТНА РЕШЕЊА

У поступку израде ГУП-а нису дефинисана варијантна решења која би требало разматрати по питању утицаја на животну средину. То се може окарактерисати као недостатак са становишта заштите животне средине јер јасни плански циљеви и

Извештај о стратешкој процени утицаја ГУП-а Суботица – Палић до 2030. године на животну средину

стратегија развоја не морају бити у исто време и најповољнији, односно најприхватљивије решење са аспекта заштите животне средине.

У оквиру стратешке процене (према садржају Закона о Стратешкој процени утицаја) су припремљена два варијантна решења за реализоване секторе развоја ГУП-а. Прво варијантно решење се односи на нерелизовање ГУП-а, док друго представља решење ГУП-а.

Варијанта 1. – План се не реализује

У наредној табели (табела бр.5.4.1) приказани су предности и недостаци опције 1 – да се план не реализује.

Табела 5.4.1.: Опција да се план не реализује – предности и недостаци

Сектори	Предности	Недостаци
Економија		<ul style="list-style-type: none"> - Слаб економски напредак подручја и наставак његове слабе диверзификованости привредне структуре - Слаб прилив инвеститора због нерешених локацијских услова и инфраструктурне подршке
Друштво	- Сачувао би се традиционални начин живота људи који живи границама обухвата	<ul style="list-style-type: none"> - Наставиће да стагнира па чак и опада број становника, посебно у насељима где је већ присутан негативни природни прираштај, - Просечна старост становништва ће наставити да се повећава, ниско учешће деце и младих у укупној популацији, веће шансе за миграције ван општине и државе, - Наставиће се тренд постојеће стопе запослености, без шансе за отварање нових радних места, - Релативно низак друштвени стандард који се огледа у свим животним аспектима.
Животна средина		<ul style="list-style-type: none"> - Наставиће се негативан тренд непопуларног управљања подручјем са технологијама које изазивају загађење воде, ваздуха и земљишта, - Постојеће деградиране локације (индустријске и комуналне зоне) без санације и рекултивације представљају целики еколошки ризик, - Без унапеђења технолошких шема, система и инфраструктуре на локацијама индустријских загађивача и ван њих наставиће се загађење Палића и Лудашког језера, - Постојећи инфраструктурни капацитети и општи систем систем канализације оптерећује животну средину а посебно Палићко језеро као главног реципијента свих загађења, - Неплански однос према природном растињу (природном и вештачки подигнутом заштитном зеленилу) као и јевном зеленилу на свим локацијама од стране локалног становништва и јавних служби, могло би да угрози биодиверзитет и да унапреди процесе еолске ерозије (посебно у зони пешчаре), - Нелегална градња у функцији туризма може имати значајне негативне ефекте на заштиту природних добара, еколошких коридора и станишта, као на појаву додатних загађења, - Интензивна пољопривреда у окружењу као и у самом грађевинском подручју као и друге активности у зонама заштите изворишта водоснабдевања могу изазвати загађења земљишта и подзрмних вода чиме се посредно утиче негативно на рад изворишта водоснабдевања, што има далекосежне последице (проблем кондиционирања воде како би се достигао захтевни ниво квалитета, до могућности угрожавања здравља становништва) и сл., - Подручја загађене и деградиране животне средине (које

Извештај о стратешкој процени утицаја ГУП-а Суботица – Палић до 2030. године на животну средину

		се уједно и налазе у оквиру зоне природних добара) непласним управљањем могу изгубити статус заштићених простора, што се посебно односи на биодиверзитет.
--	--	---

Варијантно решење 2: План се реализује

У наредној табели (табела 5.4.2.) приказани су предности и недостаци опције 2 – да се план реализује.

Табела 5.4.2: Опција да се план реализује – предности и недостаци

Сектори	Предности	Недостаци
Економија	<ul style="list-style-type: none"> - Развој нових привредних зона и инкубатор центара на старим локацијама уз примену нових технологија (БАТ техника), - Развој и размештај МСП и микробизниса у складу са локално-развојним потенцијалима и расположивим ресурсима у складу са еколошким ограничењима - Веће могућности за развој туризма - Унапређене транспортне везе. - Могућности за инвестирање. 	<ul style="list-style-type: none"> - Повећана производња ће довести до повећане потражње за услугама. - Могућност повећања инфраструктурних капацитета у оквиру постојећих и нових објеката и траса.
Друштво	<ul style="list-style-type: none"> - Олакшицама заинтересованим субјектима може се обезбедити развој предузетништва (планским мерама, кредитирањем, пореским олакшицама). - Развој туризма и малих бизниса као главни мотив за делимичан демографски опоравак. - Пренамена стамбеног фонда који је неискоришћен услед смањења броја становника, а може да служи као основа за развој туризма. - Стварање привредног амбијента који ће омогућити запошљавање и samozapošljavanje локалног становништва, посебно млађег становништва. - Повећање животног стандарда. 	<ul style="list-style-type: none"> - Губитак традиционалних стилова живота и навика
Животна средина	<ul style="list-style-type: none"> - Планирани развој је усклађен са режимима заштите природних вредности те се очекује максимална заштита животне средине и природних ресурса, односно унапређење постојећег статуса - Унапређењем техничке инфраструктуре за одвођење и пречишћавање отпадних вода као и изградња и доградња инфраструктуре за одвођење отпадних вода и атмосферске канализације у насељима која их немају, очекује се смањење загађења Језера Палић и Лудаш, - реконструкција свих устава и прелива и усклађивање њихових техничких карактеристика са новим потребама као и оспособљавање система обилазног канала и црпне станице допринеће смањењу загађења језера, - привредни развој заснован на одрживим технологијама (који имају озбиљне захтеве за заштитом животне средине) минимализује се утицај на животну средину (изградња предтретмана о.в. у индустријским погонима према типу технолошког процеса, висока енергетска ефикасност, рационално коришћење природних ресурса, обезбеђивање заштите ваздуха од загађења, ...) - веће коришћење обновљивих извора енергије и 	<ul style="list-style-type: none"> - Развој саобраћаја и прекомерна оптерећеност одређених зона саобраћајним кретањима (чворишта, државни путеви првог и другог реда) може изазвати негативне утицаје на животну средину уколико се не примене мере заштите животне средине, - Промене у традиционалном пејзажу услед урбаног развоја.

Извештај о стратешкој процени утицаја ГУП-а Суботица – Палић до 2030. године на животну средину

	<p>ширење гасификације, доприноси смањењу аерозагађености и свеукупној заштити животе средине,</p> <ul style="list-style-type: none">- планом се предвиђа поред заштите простора и рекултивација деградираних и девастираних зона; услов за трансформацију постојећих привредних зона је обавезна рекултивација простора и локалитета или рекултивација уз пренамену- унапређење система управљања отпадом и затварање депоније као локације са великим еколошким ризиком.	
--	---	--

6 ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

6.1 ОПШТИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Основни циљ Стратешке процене је дефинисан као заштита природе и основних чинилаца животне средине кроз одрживо коришћење природних ресурса и природних вредности и добара, са циљем смањења загађења и притисака на животну средину, биодиверзитет и здравље људи. Из основног циља произилазе следећи **општи циљеви**:

- Заштита основних чинилаца животне средине;
- Заштита природних и културних добара, предела и биодиверзитета;
- Заштита од буке;
- Унапређење енергетске ефикасности;
- Унапређење управљања отпадом;
- Управљање ризиком;
- Унаређење еколошке свести и учешћа јавности у доношењу одлука везаних за заштиту живтне средине.

6.2 ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

У саклду са општим циљевима, у наредној табели приказани су посебни циљеви Стратешке процене утицаја (табела 6.2.).

Табела 6.2.:Посебни циљеви Стратешке процене утицаја

Општи циљеви СПУ	Посебни циљеви СПУ
Заштита основних чинилаца животне средине	1. Очување и унапређење квалитета ваздуха
	2. Очување квалитета вода и интегрално управљања водама
	3. Унапређење квалитета земљишта – заштита од загађења и деградације
Заштита природних и културних добара, предела и биодиверзитета	4. Заштита биодиверзитета, природних станишта и еколошких коридора, заштита предела
	5. Заштита природних и културних добара
Заштита од буке	6. Заштита од буке у животној средини
Унапређење енергетске ефикасности	7. Унапређење енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије (рационално коришћење необновљивих извора енергије и природних ресурса)
Унапређење система управљања отпадом	8. Унапређење система управљања отпадом
Унапређење система управљања ризиком	9. Смањење вероватноће дешавања свих врста удесних ситуација као и успостављање система управљања ризиком

Унаређење еколошке свести и учешћа јавности у доношењу одлука везаних за заштиту животне средине	10. Информисаност и едукација становништва и привредних субјеката о значају заштите животне средине, спровођење политике заштите животне средине на свим нивоима
--	--

6.3 ВРСТЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА КОЈИ СУ КОРИШЋЕНИ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Индикатори (показатељи, индекси) представљају основни инструмент за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су неопходни као улазни подаци за свако планирање (друштвено-економско и просторно-урбанистичко) и представљају полазну основу за планирање развоја животне средине.

У припреми Стратешке процене утицаја ГУП-а на животну средину, индикатори су припремљени у складу са циљевима Стратешке процене, а на основу Националне листе индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 37/11) и приказани су у табели 6.3.

Табела 6.3: Циљеви и индикатори Стратешке процене

Заштита основних чинилаца животне средине	Очување и унапређење квалитета ваздуха	<ul style="list-style-type: none"> - Учесталост и прекорачење дневних граничних вредности за SO₂, NO₂, PM₁₀, O₃ прашкастим, органским и неорганским материјама - Потрошња супстанци које оштећују озонски омотач (ОДС), - Емисија закисељавајућих гасова (NO_x, NH₃ и SO₂) - Емисија перкурсора озона (NO_x, CO, CH₄ и NMVOC) - Емисија примарних суспендованих честица и секундарних прекурсора суспендованих честица (PM₁₀, NO_x, NH₃ и SO₂), - Емисија гасова са ефектом стаклене баште - Емисија тешких метала, - Емисија ненамерно испуштених дуготрајних органских загађујућих материја (UPOPs)
	Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	<ul style="list-style-type: none"> - Индикатор потрошње кисеоника у површинским водама - Нутријенти у површинским и подземним водама - Индекс сапробности (SI) - Serbian Water Quality Index (SWQI) - Квалитет воде за пиће - Квалитет воде за купање - Процент становника прикључен на јавни водовод - Процент становника прикључен на јавну канализацију - Постројења за пречишћавање отпадних вода из јавне канализације - Загађене (непречишћене) отпадне воде - Емисије загађујућих материја из тачкастих извора у водна тела
	Унапређење квалитета земљишта, заштита од загађења и деградације	<ul style="list-style-type: none"> - Промена начина коришћења земљишта - Ерозија земљишта - Површине деградираног земљишта - Садржај органског угљеника у земљишту - Управљање контаминираним локалитетим

Извештај о стратешкој процени утицаја ГУП-а Суботица – Палић до 2030. године на животну средину

Заштита природних и културних добара, предела и биодиверзитета	Заштита природних и културних добара, предела и биодиверзитета	<ul style="list-style-type: none"> - Заштићена подручја - Диверзитет врста
Заштита од буке	Заштита од буке у животној средини	<ul style="list-style-type: none"> - Укупни индикатор буке - Индикатор ноћне буке
Унапређење управљања отпадом	Унапређење система управљања отпадом	<ul style="list-style-type: none"> - Укупна количина произведеног отпада - Производња отпада (комунални, индустријски, опасан) - Количина произведене амбалаже и амбалажног отпада - Количине посебних токова отпада - Депоније отпада
Унапређење енергетске ефикасности	Унапређење енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије	<ul style="list-style-type: none"> - Укупна потрошња примарне енергије по енергентима - Потрошња примарне енергије из обновљивих извора - Потрошња електричне енергије из обновљивих извора

6.4 КОПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ГУП-а

Одређивање степена компатибилности циљева СПУ и концепцијске основе ГУП-а извршена је у наредној табели (табела 6.4.1).

Обезбеђивање равномерног и уједначеног развоја јавних служби: Овај циљ је компатибилан са циљевима СПУ чиме се остварује боља интегрална заштита животне средине и природних ресурса, јачање институционалне заштите природних добара и вредности од националног и регионалног значаја, доприноси се институционом управљању животном средином чиме се постиже боља контрола и планирање заштите животне средине.

Дефинисање просторно – функционалне и концепцијске основе за реализацију садржаја комерцијалне, туристичке и спортске намене, који су од значаја за развој и економски просперитет градског насеља: компатибилност је условљен применом мера заштите животне средине посебно када се говори о туристичком развоју и заштити природних вредности и биодиверзитета.

Дефинисање праваца развоја функције становања, унутар утврђеног грађевинског подручја Суботице и Палића: концепт развоја остварује усклађеност применом мера заштите животне средине који се односи у комуналном опремању свих делова града и адекватним управљањем животном средином у зони становања (мерама управљања отпадом и рационалним коришћењем ресурса, као и реорганизацији већ постојећих зона без ширења грађевинског подручја).

Преструктурирање, унапређење и развој привредних делатности, стимулисањем трансформације и развојем нових делатности, које су усклађене са еколошким захтевима и заштитом природних ресурса и добара остварује компатибилност применом поменутих мера кроз технолошке захтеве и стандарде у односу на све циљеве СПУ:

Унапређење саобраћајне и техничке инфраструктуре (водовод, канализација, електроенергетика, ТТ, управљање отпадом) развојем мреже насељских путева, унапређењем система саобраћаја, саобраћајног система и јавног саобраћаја, остварује се већа отвореност простора према окружењу, односно ствара се добра приступачност туристичким локалитетима и привредним субјектима. Изградња, доградња и оптимизација техничке инфраструктуре активно делује на заштиту животне средине кроз интеграцију мера заштите животне средине у свим секторима.

Заштита природних добра, биодиверзитета културног наслеђа и предела (очување урбане меморије): Овај циљ је у потпуности компатибилан са свим СПУ циљевима.

Табела 6.4.1. Матрица компатибилности СПУ и ПП

СПУ циљ \ ГУП циљ	Заштита основних чинилаца животне средине	Заштита природних и културних добара, предела и биодиверзитета	Заштита од буке	Унапређење енергетске ефикасности	Унапређење система управљања отпадом	Унапређење система управљања ризиком	Унаређење еколошке свести и учешћа јавности у доношењу одлука везаних за заштиту животне средине
Обезбеђивање равномерног и уједначеног развоја јавних служби	√	√			√	√	√
Дефинисање просторно – функционалне и концепцијске основе за реализацију садржаја комерцијалне, туристичке и спортске намене, који су од значаја за развој и економски просперитет градског насеља	М	М	М		М	М	
Дефинисање праваца развоја функције становања, унутар утврђеног грађевинског подручја Суботице и Палића.	М		М	М	М		
Преструктурирање, унапређење и развој привредних делатности	М	М	М	М	М	М	√
Унапређење саобраћајне и техничке инфраструктуре (водовод, канализација, електроенергетика, ТТ, управљање отпадом)	М	М	М	М	√	М	
Заштита природних добра, биодиверзитета културног наслеђа и предела (очување урбане меморије)	√	√	√	√	√	√	√

7 ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Реализацијом планских активности могу се јавити негативни утицаји у различитим фазама реализације планских решења. Процена утицаја планираних намена, просторних целина, урбанистичких зона (садржаја, функција, објеката и делатности) на животну средину вршена је са аспекта могућих утицаја у односу на циљеве Стратешке процене.

Еколошка процена Плана је важан аспект у поступку доношења Одлуке за усвајање могућих намена, начина коришћења и заштите природних ресурса и животне средине. Избор решења за које је урађена стратешка процена извршена је према следећим критеријумима:

- процена је вршена само за планска решења која су од суштинског значаја за будући развој планског подручја као и за решењнпр. развој намене становања кроз процес „репланирања“ није .
- за планска решења која немају утицаја на животну средину као и за решења из области заштите животне средине, заштите природних ресурса, природних и културних добара, заштиту станишта и биодивезитета, није вршена процена, јер су ова решења у функцији заштите животне средине самим тим усклађена са циљевима Стратешке процене (потпуно су компатибилна):

У области заштите *природних система и ресурса*:

- a) Пуна планска заштита и одрживо коришћење природних вредности и ресурса - водних ресурса, геолошких ресурса, земљишта.

У области *заштите природног и културног наслеђа, биодиверзитета и предела*:

- a) Интегрисана заштита природних знаменитости (СРП „Лудашко језеро“, ПП „Палић“, ПИО „Суботичка пешчара“ и других споменика природе) и развој подручја у складу са режимима заштите,
- b) Очување биолошке разноврсности од међународног значаја, станишта птица мочварица и влажних станишта, подручја од међународног значаја за обување биолошке разноврсности ЕМЕРАЛД мреже и еколошке мреже Србије, као и станишта заштићених врста и еколошких коридора,
- b) Интегрисана заштита културних вредности и предела кроз промоцију традиције, наслеђа, обичаја и верског туризма.

У области *заштите животне средине*:

- a) Унапређење квалитета воде ваздуха и земљишта, смањење емисије загађујућих материја из постојећих и спречавање настанка нових загађивача,
- b) Елиминација свих загађивача (производних процеса) који својом активношћу нарушавају статус животне средине и природних вредности.

У области *инфраструктурног опремања*:

- a) Унапређење комуналне хигијене у насељима кроз ефикасно управљање отпадом на целом планском подручју.

На основу планских циљева (поглавље 2.2.- Основна концепција планског развоја, ове процене) издвојена су планска решења **за које је извршена процена утицаја на**

животну средину:

7.1 ПОПИС ПЛАНСКИХ ЦИЉЕВА ЗА КОЈЕ СЕ ВРШИ ПРОЦЕНА

Плански циљеви, за које се врши процена, према секторима развоја су:

1. Становање

- a) „Репланирање“ површина у оквиру површина намењеним становању, без ширења стамбених зона и минимално повећање густине становања

2. Јавне службе

- b) Развој и унапређење јавних служби у складу са потребама насеља и корисника (здравствених јединица, служба управе, образовања, културе, и сл.),

3. Индустрија

- c) Децентрализација индустрије и формирање нових индустријских зона,
- d) Формирање мањих радних комплекса у оквиру већ постојећих (ревитализација и реорганизација простора),
- e) Формирање комерцијалних (пословних) садржаја на улазно излазним градским правцима.

4. Туризам

- f) Унапређење туризма кроз ширење различитих видова туристичке понуде

5. Комуналне зоне

- g) Унапређење комуналних зона и објеката (проширење гробља, доградња и изградња објеката пијаца, сточног гробља, ватрогасни дом и сл.),
- h) Санација и рекултивација депоније отпада.

6. Спорт и рекреација

- i) Унапређење зона и локација за развој врхунског и аматерског спорта и пасивне рекреације, изградња нових зона спорта.

7. Саобраћај

- j) Развој и унапређење саобраћајне мреже и објеката (реконструкција, рехабилитација и доградња насељске мреже),
- k) Измештање транзитног саобраћаја из града,
- l) Унапређење саобраћајног решења железничке трасе денивелацијама
- m) Унапређење јавног градског превоза и смањење броја возила у централној градској зони.

7. Водопривреда

- n) Унапређење система водоснабдевања (потпуна изграђеност водоводне мреже и прикљученост становништва и установа на јавни водовод, обнова дотрајале мреже),
- o) Обезбедити свим потрошачима воду прописаног квалитета, потребног притиска и у рационално потребним количинама,
- p) Унапредити систем канализационе мреже (изградњом, трансформацијом, доградњом мреже и повећањем броја објеката који су повезани на нову мрежу),
- q) Обезбедити потпуну прикљученост установа и индустрије на канализациону мрежу,
- r) Обезбедити потпуно пречишћавање отпадних вода из система канализације
- s) Изградња атмосферског канализационог система у насељу Палић.

- t) Реконструкција хидротехничког система (објекта за управљање количином и нивоом воде језера) на Палићу.

8. Електроенергетика и телекомуникације

- u) Унапређење ЕЕ мреже (реконструкција постојећих и изградња нових објекта ТС (као и гашење постојећих)) као и реконструкција и нова изградња нисконапонске мреже, реконструкција јавног осветљења,
v) Доградња и реконструкција ТТ мреже.

9. Енергетика

- w) Доградња гасоводне инфраструктуре са повећањем броја групних и појединачних прикључака,
x) Проширење вреловодне мреже са повећањем броја прикључака (у оквиру рејона „Керетеш“, „Прозивка“, „Центар“, „Радијалац“)

10. Зеленило

- y) Унапређење зелених површина и ширење површина под зеленилом као и очување површина ван грађевинског земљишта (аутохтоног шумског зеленила).

7.2 ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА ПЛАНА СА МЕРАМА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ЊИХОВО ПОРЕЂЕЊЕ

У процесу Стратешке процене утицаја анализирана су два сценарија развоја ГУП-а Суботица- Палић:

Варијанта 1 – уколико не дође до реализације/спровођења ГУП-а и

Варијанта 2 – уколико дође до спровођења/реализације планских циљева ГУП-а града Јагодине.

Процена утицаја варијантних решења на циљеве стратешке процене уређена је како би се омогућило поређење анализираних варијантних решења, а указало на повољније варијантно решење са становишта заштите животне средине. Поређење варијантних решења извршена је у наредној табели (Табела 7.2- *Процена утицаја варијантних решења на животну средину*).

Табела 7.2: Процена утицаја варијантних решења на животну средину

Циљ стратешке процене	Варијантно решење бр.1 (план се не реализује)	Варијантно решење бр.2 (план се реализује)
Очување и унапређење квалитета ваздуха	-	+/М
Очување квалитета вода и интегрално управљања водама	-	+/М
Унапређење квалитета земљишта – заштита од загађења и деградације	-	+/М
Заштита биодиверзитета, природних станишта и еколошких коридора, заштита предела	-	+/М
Заштита природних и културних добара	-	+/М
Заштита од буке у животној средини	-	М
Унапређење енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије (рационално коришћење необновљивих извора енергије и природних ресурса)	-	+
Унапређење система управљања отпадом	-	++
Унапређење система управљања ризиком	-	+/М
Унаређење еколошке свести и учешћа јавности у доношењу одлука везаних за заштиту животне средине	-	+

+ позитиван тренд (унапређење ж.средине)

- негативни тренд (деградација ж.средине)

0-без значајних промена,

М - уз мере заштите могућ позитиван тренд

Варијантно решење 1: које се односи на нереализовање ГУП-а, **неповољније** је са аспекта заштите животне средине, јер би дошло до настављања негативног тренда у управљању простора у обухвату ГУП-а. Досадашњим трендом би се наставило са неодговарајућим управљањем отпадним водама, нерегулисаним питањима и проблемима водоснабдевања и заштите изворишта (што условљава незадовољавајући квалитет воде и сложене процесе кондиционирања), чиме би се довело у питање даље водоснабдевање становништва. Наставио би се тренд загађења природних вода, чиме је директно угрожен живи свет и биодиверзитет значајних мочварних станишта и врста која су значајна за заштиту на републичком и међународном нивоу. Загревање објеката на конвенционалан начин коришћењем тешко обновљивих енергије у индивидуалним ложиштима (дрво, угаљ мазут, лож уље) се нерационално троше природни ресурси и загађује животна средина. Такође би се наставило загађење вода и земљишта, због непостојања комплетне санитације и недовољних капацитета ППОВ у периодима великих падавина. Свим овим појавама које нарушавају животну средину изложена су и природна добра која се налазе на територији града Суботице. Дугогодишње нарушавање природних вредности услед наслеђених еколошких загађења може довести до губитка валоризованих посебности и елемената за заштиту, а крајња последица је изумирање живоог света који је од посебног значаја за ове просторе. У већ промењеним/деградираним зонама (зоне дуж утопута, локације напуштеним производним погонима и актуелни производни погони са лошом политиком управља отпадним водама, отпадом и ризиком, локација градске депоније и осталих сметлишта, ППОВ) би се притисци на животну средину

вишеструко увећали без санације, рекултивације и промене намене простора. Друштвени и економски аспект кроз сагледавање овог сценарија (да се план не реализује) би такође био неповољнији, јер се не очекује економски бољитак, смањење стопе незапослености, могућности да се побољша демографска слика поднебља и задржи одлив становништва. Такође, загађена животна средина ствара амбијет у коме здравље становника може бити угрожено.

Варијантно решење 2: које се односи на реализовање Плана, повољније је са аспекта заштите животне средине, јер је дефинисан плански развој на одрживим поставкама (заустављање ширења грађевинског подручја у већ постојећим зонама које дефинише овај план што обезбеђује очување природних ресурса, ревитализација радних зона, дислоцирање транзитног саобраћаја ван града, формирање и ревитализација комуналних зона и сл.). Ограничен и еколошки условљен привредни и урбани развој, применом мера заштите животне средине у свим секторима (урбаним, привредним, туристичким, инфраструктурним и сл.) обезбедиће се заштита појединачних чинилаца животне средине. Предвиђа се ревитализација и санација значајно угрожених подручја и конфликтних зона и локација у којим је доминантан утицај загађивача. Планом се предвиђа ревитализација лошег еколошког статуса Палићког и Лудашког језера, захтевано управљање природним добрима и природним стаништима који је институционо дефинисан, уз предвиђање интеграције овоих простора у значајне туристичке атракције. Позитивни утицаји посредно би се осетили и у другим секторима - друштвеним, социјалним и економским.

Нереализовање Плана је варијантно решење са могућим значајним негативним последицама у односу на циљеве стратешке процене и губитак еколошко природних вредности подручја. Стратешком проценом утицаја и Планом предложен је одржив развој подручја уз очување постојећих потенцијала, природних вредности и ресурса као и решења за спречавање конфликта у простору и разрешење постојећих просторних еколошких проблема. Стога је неопходно доношење и имплементација Плана са понуђеном еколошком поставком одрживог развоја.

7.3 ПРИКАЗ ПРОЦЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАВАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА

У овом поглављу је извршена квалитативна анализа и евалуација могућих утицаја, који су приказани као збирни утицаји на животну средину. Узете су у обзир следеће карактеристике утицаја:

- Врста процењених утицаја планских циљева је дата вредновањем укупних позитивних утицаја и укупних негативних утицаја одређеном бојом и њеним интензитетом. Зелена боја представља позитивне, а црвена негативне утицаје, док је бела боја знак да утицаја нема или су непознати. Интензитет боје указује на јачину позитивних односно негативних утицаја;
- Вероватноћа дешавања утицаја (известан (И), вероватан, (В), могућ (М));
- Трајање утицаја (краткорочан (К), дугорочан (Д));
- Учесталост утицаја (повремен (По), привремен (Пр), сталан (Ст));
- Просторне размере утицаја (локални (Л), регионални (Р), национални (Н) и међународни (М)).

Методологија је описана у поглављу 10.1. *Примењена методологија*, ове процене.

Евалуација утицаја је извршена за дефинисане планске циљеве (решења) која су претходно наведена у поглављу 7.1, у односу на циљеве стратешке процене описно према наведеним критеријумима утицаја и приказана у табели.7.3.1.

7.3.1 Процена утицаја планских решења на животну средину

Планско решење а): „Репланирање“ површина у оквиру површина намењеним становању, без ширења стамбених зона и минимално повећање густине становања.

Реализацијом овог планског циља се не очекују значајни негативни ефекти на животну средину, јер се односе на већ постојеће зоне становања – не заузимају се нове површине за ширење намене становања, а остваривање санитације и општих захтева за комуналном хигијеном (управљање отпадом на месту настанка, увођење рециклаже као и коришћење еколошких енергената) су основ за елиминисање загађујућих материја из индивидуалног становања што доприноси бољем и здравијем квалитету живота. Идентификовани повремени и краткотрајни утицаји захтевају наведене мере заштите.

Планско решење б): Развој и унапређење јавних служби у складу са потребама насеља и корисника (здравствених јединица, служба управе, образовања, културе, и сл.)

Институционални развој као подршка урбаном развоју основ је за успостављање темеља у систему управљања животном средином. Овај циљ из тог разлога остварује само позитивне утицаје у односу на циљеве заштите животне средине. Јачањем институција остварује се превентивна и континуирана заштита животне средине кроз разне пројекте, спровођење позитивне законске регулативе у свим областима, успостављањем мониторинга квалитета животне средине, еколошког образовања на свим нивоима. Позитивни утицаји су дуготрајни, извесни и на локалном нивоу.

Планско решење с): Децентрализација индустрије и формирање нових индустријских зона

Плански циљ који се односи на децентрализацију индустрије подразумева еколошке обрасце на којима мора да почива изградња нових локација (нових радних зона) па се самим тим овај циљ не разматра кроз негативне поставке и лоше, застареле технологије које имају лош однос према окружењу. Први услов при лоцирању ових зона је позитиван однос према режимима заштите природних добара и заштити биодверзитета (морају се лоцирати ван њих и њихових заштитних зона). Аспект сагледавања утицаја у матрици заснован је на фази изградње где се они очекују, иако су мере заштите неопходне у свим фазама реализације ових зона. Примарно, мере се односе на комплетну инфраструктурну опрељеност локација, еколошки оправдан начин пословања, висок степен енергетске ефикасаности, висок степен заштите од удеса и низ других конкретних мера које се дефинишу у складу са Законом о процени утицаја за пројекте који имају посебне захтеве за заштитом животне средине.. Негативни утицаји у фази изградње су привремени и краткотрајни, локалног типа

Табела 7.3.1: Евалуација утицаја планских решења

Плански циљеви		СПУ циљеви									
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Станованство	a	МПо КЛ	МПо КЛ				МПо КЛ	МПо КЛ	МСТ ДЛ		
Јавне службе	b	ИД СЛ	ИД СтЛ	ИД СтЛ	ВД СтЛ	ИЛ ДСт	ВЛ ДСт	ВЛ ДСт	ВСт ДР	ВСт ДЛ	ВСт ДР
Индустрија	c	МПо КЛ	МПо КЛ	МСТ ДЛ			ВПо КЛ	ВЛ ДСт	ИЛ ДСт	МСТ ДЛ	ИСТ ДЛ
	d	ИСТ ДЛ	ИСТ ДЛ	ИСТ ДЛ			ВСт ДЛ	ВСт ДЛ	ВСт ДЛ	МПо КЛ	
	e	МПо КЛ		ИСТ ДЛ	ИСТ ДЛ		ИПо КЛ		МПо КЛ	МПо КЛ	
Туризам	f	МПо КЛ		МПо КЛ	МСТ ДН	МСТ ДНЛ	ИСТ ДЛ		МПо КЛ	МПо КЛ	
Комуналне зоне	g		МПо КЛ	ИСТ ДЛ					МПо ДЛ	ВСт ДЛ	
	h	ИСТ ДЛ	ИСТ ДЛ	ИСТ ДЛ	ВСт ДЛ				ИСТ ДР	ВСт ДЛ	ВСт ДЛ
Спорт и рекреација	i	ИД СЛ					МПо КЛ		МПо КЛ		
Саобраћај	j	МПо ДЛ	МПо ДО	ИСТ ДЛ	ИСТ ДН	ВПо ДЛ	ВПо ДЛ	ИСТ ДР	ИСТ ДР	МПо КЛ	
	k	ИД СтО	ИСТ ДО	ИСТ ДО	ИСТ ДО	ИСТ ДО	ИСТ ДО			ИСТ ДО	
	l	ИД СтЛ			МПо ДЛ	МПо ДЛ	ВСт ДЛ			ИСТ ДР	
	m	ИД СтО	ИД СтО	ИД СтО			ИД СтО	ИД СтО		ИД СтО	ИД СтО

Извештај о стратешкој процени утицаја ГУП-а Суботица – Палић до 2030. године на животну средину

Водопривреда	n		ИД СтО	ВК ПрЛ	МК ПрЛ	МК ПрЛ		ИД СтР		ВД СтЛ	
	o		ИД СтО	ВД СтО				ИД СтР			ИСт ДО
	p		ИД СтР	ИД СтО	МК ПрЛ	МК ПрЛ				ВД СтО	ИСт ДО
	q		ИД СтР	ИД СтР	МК ПрЛ	МД СтЛ				ВД СтО	ИСт ДО
	r		ИД СтР	ИД СтР	МК ПоЛ	МК ПрЛ				ВД СтО	ИСт ДО
	s		ИД СтО	ИД СтО	МК ПрЛ	МД СтЛ				ВД СтЛ	ИСт ДО
	t		ИД СтО	ИД СтО	МД СтР	ИД СтО				ИСт ДО	
Електроенергетика и телекомуникације	u			МК ПрЛ	МД СтЛ	МД СтЛ	МК ПрЛ	ВД СтЛ		ИСт ДО	ИСт ДО
	v			МК ПрЛ	МК ПрЛ						ИСт ДО
Енергетска инфраструктура	w	ИД СтО		МК ПрЛ	МД СтЛ	МД СтЛ		ИСт ДО		ИСт ДО	ИСт ДО
	x	ИД СтО		МК ПрЛ				МД СтЛ		ИСт ДО	ИСт ДО
Зеленило	y	ИД СтЛ	ИД СтЛ	ИД СтЛ	ИД СтЛ	ИД СтЛ		ИД СтЛ	+ЗЛ Д		+ЗОИ Д

Планско решење д): Формирање мањих радних комплекса у оквиру већ постојећих (ревитализација и реорганизација простора).

Ово решење подразумева ревитализацију постојећих радних зона које су у великој мери „дотрајале“ по питању инфраструктурних капацитета и осталих локацијских услова а највише због неусклађености технолошких шема са захтевним квалитетом животне средине. Углавном су ове локације у великој мери деградирани (са контаминираним земљиштем, и подземним водама, генерисаним отпадом различитог типа који је неретко и опас и сл.) па као такве представљају зоне еколошког ризика. Привредни развој предвиђа њихову трансформацију, чији предуслов је чишћење, санација и ремедијација (земљишта и вода) пре успостављања нових производних процеса. Оваква поставка и увођење нултог стања обавезујућа је за све инвеститоре у зонама у којима је идентификован дугогодишњи негативан утицај и детектована контаминација земљишта која захтева ремедијацију (на основу анализе земљишта и подземних вода). Разматрање овог планског циља у односу на циљеве СПУ даје углавном позитивне резултате због напред изнетих ставова и убеђења да је лоше стање животне средине на територији града последица дугогодишњег негативног пословања индустрије. Мере трансформације су дефинисале еколошке приоритете који се очекују, а могући утицаји везани су за фазу уређења локације (утицаји су краткотрајни, могући, привремени). Најважније мере у оквиру овог планског циља су мее контроле спровођења мера и политике заштите животне средине.

Планско решење е): Формирање комерцијалних (пословних) садржаја на улазно излазним градским правцима

Улазно излазни правци у град уз фреквентне саобраћајнице су већ идентификоване као угрожене или деградоране зоне у зависности од фреквентности и значаја саобраћајнице. Доминантни загађујући утицаји из саобраћаја су дугогодишњи непријатељ урбаног развоја и представљају велики проблем који је врло тешко елиминисати. Развој зона пословања дуж ових праваца по својој природи нема посебних захтева за заштитом животне средине, али се она мора превенирати и постојећи утицаји минимизирати кроз дефинисање стандарда по питању опремљености ових зона, забрана намена које имају посебне захтева за заштитом животне средине, обезбедити заштита од прекомерне буке, аерозагађења и сл. Негативни утицаји се могу очекивати као последица превеликог саобраћаја који није нужно везан за саму локацију. Негативни утицаји овог типа су израженији (значајнији) ако се излазно улазни правци налазе у зонама природних добара или њиховом непосредном окружењу. Појава буке, аерозагађења, отпада су окарактерисани као повремене, краткотрајни утицаји који се понављају.

Планско решење f): Унапређење туризма кроз ширење различитих видова туристичке понуде

Знаменитости природних и створених вредности Суботице и Палића већ дуги низ година привлаче велики број посетилаца, те је туризам изразито развијена деалтност овог простора. Бања Палић као крајњи мотив и центар туристичке понуде, у оквиру својих развојних потенцијала значајно је оптерећена бројним наслеђеним проблемима који се односе на лошу инфраструктурну опремљеност и недовољну капацитираност канализационе мреже. Отпадне фекалне воде из целог града које се прерађују у постројењу врло често доспеју у језеро без потпуне обраде, што је допринело лошем еколошком статусу језера које је уједно и природно добро. Поред језера Палић и остали природни мочварни екосистеми су угрожени а имају велики значај за очување станишта и биодиверзитета подручја. Зато се даљи развој туризма на осетљивом простору сматра као „условни конфликт“ који једино може нестати одрживим планирањем свих аспекта развоја и мерама санације постојећег стања, односно конкретним мерама и условима под којима је развој туризма једино могућ. Урбано опремање обалског појаса који представља део еколошких коридора од значаја за заштиту станишта и биодиверзитета ширег региона може значајно угрозити њихов статус, јер је значајно са еколошког становишта дао ови коридори остану у природном стању. Посредно се очекује више посета и већа фреквентност саобраћаја што поврћава ниво комуналне буке, генерисање комуналног отпада, као и повећано ризику од настанка хаварија због преоптерећености мреже, акцидентне ситуације... Утицаји су углавном локалног типа, али у односу на природна добра утицаји могу просторно имати и већи дуготрајан утицај, регионални и национални...

Планско решење g): Унапређење комуналних зона и објеката (проширење гробља, доградња и изградња објеката пијаца, сточног гробља, ватрогасни дом и сл.),

Унапређењем комуналне хигијене и изградњом објекта овог типа се генерално доприноси заштити животне средине али се морају у току изградње и припреме локација поред поштовања урбанистичко техничких услова, предвидети мере заштите животне средине које се односе на организовано сакупљање отпада, одвођење отпадних вода и неопходне мере озелењавања. Евалуирани утицаји су повремене имају углавном краткотрајан, локални карактер.

Планско решење h): Санација и рекултивација депоније отпада.

Санација и рекултивација депоније отпада намеће се као једна од наредних фаза управљања отпадом у оквиру регионалног центра Суботица коме припада град Суботица и насеље Палић. Постојећа депонија комуналног отпада је несанитарна и као једно од приоритетних решења намеће се њено санирање и затварање, јер је

највећи локални загађивач животне средине Концепција управљања отпадом предвиђа избор нове локације за депоновање отпада за регион ван ГУП-а, која је у фази реализације. Ово решење остварује само позитивне ефекте на циљеве СПУ који су дугорични на локалном и регионалном нивоу. Планирана намена зоне рекултивидане депоније је заштитно зеленило.

Планско решење и): Унапређење зона и локација за развој врхунског и аматерског спорта и пасивне рекреације, изградња нових зона спорта.

Изградња и унапређење зона спорта и рекреације остварују позитивне ефекта на здравље становништва и квалитет животна јер се са њима компатибилно појављују веће површине под зеленилом и при томе ове намене не остварује посебне захтеве за заштитом животне средине. Негативни утицаји се очекују у фази изградње, па су утицаји привремени и краткотрајни док је примена мера заштите животне средине неопходан у току изградње и функционисања ових зона (управљање санитарним отпадним водама, отпадом, мере озелењавања, и сл...).

Планско решење j): Развој и унапређење саобраћајне мреже и објеката (реконструкција, рехабилитација и доградња насељске мреже),

У урбаним срединама саобраћај представља велики проблем због појаве прекомерне буке и загађујућих метерија у ваздуху пореклом из мотора транспортних средстава. Транспортни систем представља глобални еколошки проблем и мора се решавати на различитим нивоима. Ширење саобраћајне мреже може изазвати веће негативне утицаје и у току изградње и у току функционисања истих због појаве поменутих загађења, као и конфликта који се могу десити у зонама заштите природних добара а посебно у зонама осетљивих еколошких коридора – миграторних токова. Зато се морају планирати реконструкције већ постојећих саобраћајница са увођењем еколошких прелаза у денивелацији, односно планирати нове трасе које најмање нарушавају значајна станишта биљних и животињских врста и обезбеђују њихово несметано кретање. У зони урбаних подручја, полуприродних, а посебно у зонама заштите станишта обавезне мере односе се на оне које умањују буку (ширење зеленила и заштитних баријера уз фреквентне правце, као и коришћење асфалтне подлоге која умањује буку....) и редукују количину и квалитет светлости. Ови утицаји су окарактерисани као значајни и дугорочни и поред локалног имају и шири просторни значај (када је у питању заштита природних добара).

Планско решење k): Измештање транзитног саобраћаја из града,

Један од главних циљева сваке урбане средине у функцији заштите животне средине је измештање транзитног саобраћаја као великог загађивача из центра града. Зато је овај циљ у оквиру процене окарактерисан углавном значајно позитивно, са трајним позитивним ефектима. Међутим, како урбано подручје у већем делу окружују простори природних добара и међународних подручја значајних за очување биодиверзитета, овај циљ је у делу заштите природних вредности окарактерисан двојако. Значајно негативни утицаји се очекују уколико се траса транзитног саобраћаја планира у овим зонама. Због тога је неопходно планирати их у складу са режимима заштите и условима надлежног Завода за заштиту природе и применити све неопходне мере за њихову превенцију.

Планско решење l): Унапређење саобраћајног решења железничке трасе денивелацијама

Реконструкција железничке трасе у постојећем коридору углавном не захтевају нове површине које мењају намену (интервенције се планирају на постојећем земљишту), па се негативни утицаји у том смислу не очекују. Позитиван утицај се остварује у смислу унапређења квалитета друмског саобраћаја а самим тим и смањење загушења саобраћајница приликом урштања у нивоу услед чега се ствара прекомерна бука и

повећана концентрација издувних гасова (због чешћих заустављања и стартовања аутомобила). Негативни утицаји се очекују у фази изградње, а све активности захтевају примену мера заштите животне средине у складу са приписима како би се обезбедила заштита од буке и емисије загађујућих гасова подизањем заштитног зеленила. Негативни утицаји су углавном краткотрајни и локални.

Планско решење т): Унапређење јавног градског превоза и смањење броја возила у централној градској зони.

Овај циљ значајно позитивно утиче на заштиту животне средине и самим тим је усклађен са циљевима СПУ. Мере за унапређење градског превоза подразумевају увођење возила са еколошким моторима, који користе ТНГ или електро возила, са техничким спецификацијама који смањују буку. Оптимизација јавног превоза утиче на смањење коришћења сопствених возила и самим тим се очекују мање саобраћајне гужве у вршним периодима дана што утиче на смањење аерозагађења и буке. Позитивни утицаји су дугорочни и стални.

Планско решење п): Унапређење система водоснабдевања (потпуна изграђеност водоводне мреже и прикљученост становништва и установа на јавни водовод, обнова дотрајале мреже),

Изградња и доградња водоводних линија унапређује систем водоснабдевања и смањује вероватноћу дешавања хаварија односно непотребне губитке у мрежи што има позитиван утицај у функцији заштите вода и интегралном управљању водама као ресурса. Негативни утицаји се испољавају у току изградње приликом трасирања мреже и они су краткорочни односно привремени и на локалном нивоу. Поред урбанистичкотехничких услова у зонама природних добара, и заштитним зонама добара и станишта морају се поштовати мере и ограничења приликом трасирања мреже.

Планско решење о): Обезбедити свим потрошачима воду прописаног квалитета, потребног притиска и у рационално потребним количинама,

Обезбеђивање пијаће воде потрошачима која по квалитету одговара за несметану употребу, један је од приоритетних циљева овог плана јер је познато да су сирове воде оптерећене са тешким металима, што у процесу кондиционирања захтеве додатне технолошке поступке и трошкове. Овај плански циљ се оцењује као значајно позитиван на регионалним нивоу.

Планско решење р): Унапредити систем канализационе мреже (изградњом, трансформацијом, доградњом мреже и повећањем броја објеката који су повезани на нову мрежу),

Прихват отадних вода од свих корисника простора је циљ који је потпуно усклађен са свим циљевима СПУ, јер се обезбеђује заштита земљишта и вода, односно превенира квалитет природних добара. Могући негативни утицаји се могу појавити у фази изградње. Тиме се могу деградирати осетљиви простори и станишта, па је неопходно придржавати се услова и постпати у складу са условима надлежног завода приликом трасирања и изградње. Утицаји су краткотрајни и привремени.

Планско решење д): Обезбедити потпуну прикљученост установа и индустрије на канализациону мрежу,

Као и претходни овај плански циљ има значајне позитивне ефекте уколико се реализује, посебно када се говори о количинама и квалитету ових отпадних вода. То подразумева изградњу предтретмана за отпадне воде које се упуштају у канализацију према технолошком поступку и капацитету. Такође, негативни утицаји се очекују у фази изградње.

Планско решење р): Обезбедити потпуно пречишћавање отпадних вода из система канализације

Само канализација отпадних вода није у потпуности компатибилна са циљевима заштите животне средине. Успостављање функционалног система који све прикупљене отпадне воде у току целе године ефикасно пречишћава обезбеђује усклађеност са циљевима СПУ. Примена мера заштите животне средине мора бити заснована на принципима контроле рада ППОВ, контроле квалитета улазне и излазне воде као и контрола квалитета воде реципијента. Успешно функционисање система обезбеђује да пречишћена вода захтевног квалитета на излазу из ППОВ-а не оптерећује реципијент (језеро Палић).

Планско решење s): Изградња атмосферског канализационог система у насељу Палић.

Ово планско решење има веома значајан позитиван ефекат на заштиту животне средине и на управљање отпадним водама с обзиром да се атмосферска канализација већим делом одводи слободно. У току изградње могу се очекивати негативни утицаји који су краткотрајни и привремени. Канализацијом атмосферских вода са улица и других урбаних структура спречава се сливање загађујућих материја са равних површина у земљиште и подземне воде односно у језеро Палић који као главни реципијент свих вода на подручју Суботице. Позитивни утицаји су трајни, на регионалном нивоу.

Планско решење t): Реконструкција хидротехничког система (објеката за управљање количном и нивоом воде језера) на Палићу.

Планско решење има значајне позитивне ефекте на заштиту и регулисање нивоа вода. Негативни утицаји су могући у односу на заштиту природних добара и диверзитета врста. Због осетљивости екосистема, услова и режима заштите природних добара, постојећих еколошких коридора и станишта све активности на овим подручјима морају бити усклађене са условима и мерама Завода за заштиту природе, а посебно заштите врста и еколошких коридора, чиме се обезбеђује њихово несметано функционисање у оквиру коридора, станишта и заштићених зона. Утицаји могу бити трајни на регионалном нивоу.

Планско решење u): Унапређење ЕЕ мреже (реконструкција постојећих и изградња нових објеката ТС (као и гашење постојећих)) као и реконструкција и нова изградња нисконапонске мреже, реконструкција јавног осветљења.

Плански развој и уређење урбаног простора мора да прати неопходна инфраструктура која задовољава потребе корисника за електричном енергијом; самим тим она се мења модернизује, стари објекти се мењају новим снажнијим, граде се нови објекти и мрежа се развија на локалом и регионалном нивоу. Негативни утицаји овог планског циља се очекују у фази изградње и они су краткотрајни али су могући и они који имају дугорочан и перманентан утицај. Далеководи са стубовима и проводницима могу значајно да утичу на природна добра пре свега на квалитет предела, а затим и на постојећа станишта (подручја са заштићеним врстама флоре и фауне). Трасе далековода могу да пресецају миграторне токове птица што се може одразити на њихове популације које живе у околини. Приликом реализације овог циља неопходне су мере заштите животне средине у свим фазама, које се заснивају на заштити природних вредности (мере дефинисане у складу са режимима заштите природних добара), предела и биодиверзитета. Посебне мере заштите се морају предвидети за очување бројности популација угрожених врста које могу директно stradати од електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице). Такође, у складу са прописима (крвним Законом о заштити од нејонизујућег зрачења и подзаконским актима) објекти преносне и стационарне ЕЕ мреже, морају задовољити основне критеријуме по питању безбедности људи и објеката од штетног електромагнетног зрачења.

Посебно се негативни утицаји могу очекивати по питању утицаја јавног осветљења и заштите биодиверзитета (посебно у деловима природних и блиско природних коридора). У току реконструкције и нове изградње јавног осветљења морају се применити мере смањења утицаја јавног осветљења на осетљиве организме (смањење висине светилки, усмеравање осветљења према собраћајницама, употреба посебног светлосног спектра, ограничавање дужине трајања осветљења и сл.)

Позитивни ефекти овог планског циља се остварују у сектору контроле ризика и удесних ситуација; модернизацијом мреже се вишеструко смањује ризик од хаварија на нисконапонској мрежи.

Планско решење v): Доградња и реконструкција ТТ мреже.

Као и претходни, овај циљ обезбеђује бољи квалитет живота и рада становника планског подручја, али се у току изградње могу као и у претходном циљу јавити негативни утицаји. Радио и базне станице као извори елекромагнетног зрачења могу представљати ризик по животну средину и здравље људи, као и природна добра и биодиверзитет. У свим фазама реализације, морају се примењивати мере заштите у складу са техничким прописима и захтевима за ове објекте. Изградња ових објеката у зони природних добара и значајним подручјима за заштиту врста дивље флоре и фауне, спроводиће се на основу услова и режима заштите природних добара.

Планско решење w) : Доградња гасоводне инфраструктуре са повећањем броја групних и појединачних прикључака.

Ово решење има велики утицај на унапређење квалитета ваздуха и очување природних ресурса као предуслова заштите животне средине и здравља становништва. Коришћењем гаса као енергента доприноси се смањењу притисака из зона које емитују загађење из конвенционалних извора енергије (индивидуалних ложишта). Трасирање ове као и других објеката инфраструктуре мора се ускладити са режимима заштите природе. Применом техничких мера и стандарда извршиће се усклађивање постојећих намена и објекта и будућих траса. Негативни утицаји нису значајни и јављају се као последица трасирања енергетске инфраструктуре (без загађења). Ово решење остварује могућ, дугорочан утицај, локлног карактера.

Планско решење x): Проширење вреловодне мреже са повећањем броја прикључака (у оквиру рејона „Керетеш“, „Прозивка“, „Центар“, „Радијалац“)

Трасирање вреловодне инфраструктуре није усложњено условима и режимима заштите природних добара јер се не планира трасирање не односи на зоне ван урбаних подручја. Ширење вреловодне инфраструктуре може утицати на смањење коришћења чврстог горива у индивидуалним ложиштима, а самим тим до бољег квалитета ваздуха. Негативни утицаји нису значајни и јављају се као последица трасирања енергетске инфраструктуре (без загађења) кроз грађевинско земљиште. Применом техничких мера и стандарда извршиће се усклађивање постојећих намена и објекта и будућих траса. Ово решење остварује могућ, дугорочан утицај, локлног карактера.

Планско решење y): Унапређење зелених површина и ширење површина под зеленилом као и очување површина ван грађевинског земљишта (аутохтоног шумског зеленила).

Уређење постојећих и ширење нових урбаних зелених површина има вишеструки значај у оквиру система заштите животне средине. Смањујући буку и вибрације, апсорнујући непријатне мирисе и праšину утиче на умањење неповољних утицаја из окружења изазваних најчешће саобраћајем. Такође позитиван ефекат се испољава у функцији очувања природног зеленила у непосредном окружењу природних добара и станишта значајних за заштиту дивље флоре и фауне. Посебно је значајно заштитно зеленило (високо зеленило) које спутава ширење инвазивних врста које штетно утичу

на популације станишта врста значајних за заштиту и њихових еколошких коридора . Плански циљ изазива смо позитивне ефекте на свим нивоима и потупно је компатибилан са циљевима заштите животне средине.

7.3.2 Мере за смањење негативних и увећање позитивних утицаја на животну средину

7.3.2.1 Опште мере заштите животне средине

Опште мере и принципи заштите животне средине, у складу са циљевима СПУ односе се на :

- **Заштиту основних чинилаца животне средине** (заштита ваздуха од свих врста загађења, интегрално управљање водама у складу са приоритетима, заштита воде од даљег загађења, побољшање квалитета пијаће воде, побољшање квалитета пречишћених вода – до захтевног нивоа за упуштање у канализацију тиме и природних вода језера и речних токова; санација и заштита земљишта од загађења, заштита земљишта од деградације и пренамене...)
- **Заштита природних и културних добара, предела и биодиверзитета** (управљање природним и културним добрима на начин да се не нарушавају њихове вредности, у складу са прописима и институционом подршком у оквиру граница РС и у сарадњи са Републиком Мађарском, заштита међународно и национално значајних подручја за очување биолошке разноврсности (Емералд подручје, Рамсар подручје, ИВА подручје IPA подручје), значајна станишта живог света на локалном, националном и међународном нивоу...)
- **Заштита од буке** (успоставити систематску заштиту од буке у животној средини и вибрација, обезбеђивање захтевних нивоа, спровођењем активности на смањењу буке у животној средини, контрола нивоа буке,
- **Унапређење енергетске ефикалности** (у свим секторима развоја, а посебно у индустрији и комуналном опремању обезбедити што веће учешће обновљивих извора енергије, мерама рационалне потрошње на свим нивоима спречити губитке воде, електро енергије, топлоте)
- **Унапређење система управљања отпадом** (у складу са Националном стратегијом УО, Регионалним и Локалним планом УО, приоритетно санирати и затворити градско сметлиште, обезбедити већи степен примарне сепарације, стимулисати циркуларну економију (економију без отпада), оптимизовати систем сакупљања према категоријама, ...)
- **Унапређење система управљања ризиком** (приротетним мерама санације деградираних и конфликтних зона обезбедити њихову даљу употребу без ризика (индустријске локације, ППОВ, градска депонија), обезбедити функционисање већ утврђених потенцијално ризичних комплекса СЕВЕСО комплекса; на свим нивоима обезбедити у складу са законом све прописане мере превенције заштите од удесних ситуација и временских непогода)
- **Унапређење еколошке свести и учешће јавности у доношењу одлука вазаних за заштиту животне средине** (јачањем институција и јавних служби обезбедити већи степен транспарентности који доприноси да целокупна стучна и остала јавност буде упозната са стањем, проблемима и одлукама које се тичу заштите животне средине, чиме се отвара могућност учешћа јавности у питањима заштите животне средине.

Решења и мере за смањење негативних утицаја, односно увођење позитивних утицаја ГУП-а представљени су за сваку категорију према постојећем степену загађености и

јачине притисака на животну средину, у форми стратешких начела и концепата којима се:

- унапређује стање животне средине у категоријама деградиране и угрожене животне средине – **мерама санације и у унапређења стања животне средине,**
- обезбеђује задржавање постојећег стања у категоријама квалитетне и врло квалитетне животне средине – **мере очувања и појачавања позитивних утицаја.**

Предвиђени су следећи концепти и решења заштите животне средине:

За постојеће зоне деградиране и угрожене животне средине, над којима је детектован највећи притисак и које неповољно утичу на човека и живи свет, обезбеђују се решења и опредељења којима се спречава даља деградација и умањују негативни ефекти. То су зоне у којима је неопходно зауставити даље загађење, санирати постојеће, ограничити штетни утицај на окружење формирањем баријера или поспешивањем технолошких процеса, односно установити најбоље решење за будуће сличне објекте-загађиваче. Најбитније је унапредити живот и здравље људи који живе у зони утицаја. Најугроженија подручја су: зоне дуж аутопутева, државног пута првог и другог реда, индустријске зоне и локације са последицама загађења, локација депоније, као и зоне урбаног центра и функција, комуналне зоне, ППОВ, туристичко подручје.

Могућност развијања подручја ГУП-а у складу са режимима заштите природних добара, значајних станишта за очување биодиверзитета и животне средине, базира се на привредном развоју кроз трансформацију индустрије, бањском и свим другим видовима туризма, малих и средњих предузећа и комплементарних делатности. Основ будућег развоја мора бити заснован на претходној санацији деградираних зона и локација и последица загађења, пре будућег трансформације, уређења и нове изградње. Кроз инсталирање инфраструктурних капацитета која се тичу унапређења система водоснабдевања и одвођења отпадних вода и изградњом сепаратног система, унапређењем ППОВ, и система управљања отпадом, коришћењем обновљивих извора енергије, доприноси се заштити животне средине у свим секторима развоја. Увођењем посебних мера заштите према секторима делатности и медијумима животне средине који могу бити угрожени, доприноси се смањењу ризика од појаве штетних утицаја у животној средини.

Приоритетан задатак ове процене је да обезбеди стратешке мере заштите подручја ГУП-а, али посредно и ширег окружења у циљу заштите природних, урбаних, ресурсних и енергетских капацитета од директног и индиректног утицаја који се може очекивати планираним активностима.

Деградирана подручја са негативним утицајима на човека, биљни и животињски свет и квалитет живота, захтевају таква решења и опредељења којима се спречава даља деградација и умањују ефекти ограничавања развоја. Потребно је санирати и ревитализовати деградиране и угрожене екосистеме и санирати последице загађења, у циљу стварања квалитетније животне средине, кроз:

- Санацију и ревитализацију индустријских локалитета „hot spots“ – према типу и степену загађења (ремедијација земљишта и подземних вода),
- Санацију и рекултивацију депоније отпада и дивљих сметлишта,
- Санацију природних деградираних простора – конфликтних зона (Палићког језера, Лудашког језера и канала) кроз процену стања и идентификацију последица загађења,
- Санацију последица загађења изазваних радом ППОВ, и других локација, техничких система и сл. подручја за које је процењен лош еколошки статус.

Подручја угрожене животне средине (локалитети са повременим прекорачењем граничних вредности, насеља, туристичке зоне са прекомерним оптерећењем простора, државни путеви I и II реда, железничке пруге, зоне пољопривреде, водотоци III класе) са мањим утицајима на човека, живи свет и квалитет живота захтевају спречавање даље деградације и обезбеђивање побољшање постојећег стања, како би се умањила деградираност животне средине као ограничавајућег фактора развоја. Потребно је одредити најадекватнији начин коришћења природних ресурса и простора са циљем очувања природних вредности и унапређења животне средине кроз следеће активности:

- проценити еколошки капацитет угрожених зона на основу релевантних показатеља и предложити структуру и организацију активности;
- у индустрији, и другим привредним делатностима које могу изазвати негативне утицаје, примењивати одговарајуће БАТ технологије и еколошке стандарде у свим фазама реализације како би се обезбедио одрживи развој,
- обезбедити заштиту ресурса кроз рационално коришћење земљишта, воде и енергената са све већим учешћем обновљивих извора енергије,
- за све планиране програме и пројекте, који могу утицати на животну средину обавезан је поступак процене утицаја на животну средину према *Закону о процени утицаја („Сл.гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09)* и на основу Уредбе о Листи пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена на животну средину (*„Сл.гласник РС“ бр.84/05*), чиме се обезбеђује очување животне средине на нивоу пројекта,
- све планиране и постојеће објекте санитарно опремити са безбедним системом за одвођење отпадних вода, а у међувремену користити прописно изграђене септичке јаме са редовним пражњењем;
- све пољопривредне активности које имају негативан утицај на животну средину а пре свега на загађење земљишта и водоизворишта, елиминисати из зоне грађевинског подручја,
- унапредити квалитет загађених површинских вода чишћењем обала и успостављањем контроле загађења кроз редукцију испуштања и побољшање квалитета отпадних вода и уз одредбе претходне ставке,
- утврдити стање и успоставити сталну контролу квалитета земљишта и подземних вода ради обезбеђивања што бољег увида у стање загађења водоизворишта (идентификовати утицаје) како би се планирали механизми унапређења постојећег стања, и планирање механизма кондиционирања,
- према зонама санитарне заштите и утврђеним границама зона санитарне заштите спроводити мере заштите и контроле постојећих и планираних изворишта водоснабдевања,
- спроводити континуирану контролу режима рада изворишта, квалитета воде у изворишту и дистрибутивној мрежи (режим рада изворишта, као и контрола квалитета воде, тј. узорковање и анализе, дефинисане су законским прописима и пратећим актима),
- у зони државних путева спровести мере заштите са аспекта утицаја буке подизањем заштитних коридора, применом техничких и биолошких мера заштите;
- унапредити система управљања отпадом стратешки и локално на нивоу појединца,
- организовано и на свим нивоима и у оквиру свих локација предупредити и заштиту од поплава и других удесних ситуација.
- обезбедити управљање ризиком на свим локацијама на којима је идентификован.

За **зоне квалитетне животне средине** (туристичке зоне контролисаног развоја, пољопривредно окружење, подручја са природном деградацијом, зоне градског и

приградског зеленила, зоне спорта и рекреације, заштитне зоне природних добара) са преовлађујућим позитивним утицајима на човека, живи свет и квалитет живота: У овим зонама је неопходно спречити могуће притиске и деградирање животне средине, са ограничавањем делатности и објеката са технолошким процесима који загађују животну средину, елиминисањем или смањењем могућих загађења, односно подстицајем позитивних ефеката и активности у функцији заштите животне средине, а све остале делатности спроводити уз прописане мере заштите:

- утврдити (попис) катастар загађивача и проценити еколошки капацитет простора за даљи развој у окружењу природних добара, односно у заштитним зонама и локацијама које могу значајно допринети заштити станишта биљних и животињских врста и очувати еколошке коридоре; због значаја ових зона неопходно је елиминисати све потенцијалне загађиваче из ове зоне и санирати последице загађења,
- планирани развој може бити заснован на одрживом туризму и развоју спортскорекреативних активности уз приоритетну заштиту неговања и унапређење постојећих урбаних зелених површина,
- формирати природне заштитне зелене појасева око појединачних ентитета природних добара и станишта где је идентификован утицај из окружења, како би се очувао специјски биодиверзитет односно спречило насељавање инвазивних врста,
- формирати зелени простен у периурбаној зони у циљу заштите ширења загађења и негативних утицаја из пољопривреде, обезбедити станиште за ловну дивљач и птице које се хране на околном пољопривредном земљишту,
- ограничити претварање пољопривредног земљишта у грађевинско, осим објеката искључиво у функцији пољопривредне производње;
- све планиране и постојеће објекте санитарно опремити и успоставити одвод отпадних вода према ППОВ,
- смањити притисак на оптерећене туристичке зоне, ограничити посету у складу са капацитетима и изградити неопходну комуналну инфраструктуру (пре свега успостављањем система сакупљања и одношења отпада са ових локалитета),
- унапредити постојеће стање околних шума и ускладити очување њихове еколошке стабилности као битног фактора за очување квалитета урбане средине и заштиту биодиверзитета.

За зоне врло квалитетне животне средине – зоне са посебним режимом заштите – где доминира очувана природна животна средина, подручја природних добара и зоне које укључивање у мрежу европских подручја значајних са становишта примене Бернске конвенције (EMERALD) и међународно значајних подручја за очување биолошке разноврсности (Рамсар) као и значајних подручја за заштиту птица (IBA), биљака (IPA) локалних и међународних еколошких коридора, неопходно је спречити било какве негативне утицаје, односно промовисати превасходну заштиту природне и животне средине и дислоцирати све негативне утицаје ван ових зона.

Подручја заштићених природних добара, за које је неопходно:

- успоставити приоритетну заштиту добара према мерама и условима Уредбе (Одлуке) о проглашењу сваког појединачног природног добра,
- све планиране активности дефинисане планом ускладити са мерама и условима заштите природних добара (у режиму заштите I, II, III степена) којима се забрањују оне које могу имати било какве негативне утицаје на квалитет и статус природних добара; дефинисати зоне у којима је могућ развој,
- успоставити и спровести све мере заштите које су предвиђене Законом о заштити природе („Сл. гласник РС“ бр. 36/2009, 88/10, 92/10, 14/16) (I, II или III степена), Уредбом о режимима заштите („Сл. гласник РС“, бр. 31/12) и другим подзаконским актима који се тичу заштите природних добара,

- спровести мере заштите у оквиру заштићених зона око СРП Лудашко језеро и ПИО Суботичке пешчаре и ПП Палић (чији делови се налазе у оквиру предметног ГУП-а) које се заснивају на принципу ограничења и зонирања активности унутар зоне и формирању тампон појаса зеленила, а према условима надлежног Завода за заштиту природе,
- на основу утврђеног катастра загађивача из непосредног окружења који негативно утичу на природна добара (квалитет воде језера Палић и Лудош, ниво подземних вода у Суботичкој пешчари и сл.) дефинисати приоритне активности за санацију проблема и унапређење статуса природних добара (санирати проблем процедурних вода са депоније које се директно сливају у језеро Палић и загађују га органским материјама и тешким металима и сл.)

За подручја од међународног значаја за очување биолошке разноврсности:

- Рамсерска листа са међународно значајним птицама мочварицама,
- Подручја ЕМЕРАЛД мреже- еколошке мреже подручја од посебне важности за заштиту природе која укључује подручја од посебног значаја за угрожене врсте и типове станишта,
- Подручја од међународног значаја за биљке (ІРА) – Суботичка пешчара, Палић, Лудош, Селевењске пустаре,
- Подручја од међународног значаја за птице (ІВА)- Суботичка језера и пустаре RS002ІВА,

За еколошко значајна подручја еколошке мреже Републике Србије:

- Суботичка језера и пустаре
- део подручја у поступку заштите „Кањишки јараши“,
- подручја ЕМЕРАЛД мреже,
- (ІРА), (ІВА), Рамсарско подручје,

обезбеђује се максимална међународна заштита птица, станишта птица мочварица и управљање влажним стаништима и стаништима значајних за заштиту биљака на начин да се они максимално заштите и унапреде.

За станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја (SUB 10, „Радановачка слатина“) забрањено је:

- мењати морфолошке и хидролошке особине станишта, састав и структуру вегетације;
- одредити намену другачију од заштитног зеленила;
- обављати све радове и активности, осим еколошке едукације и одржавања станишта, у складу са карактеристикама и капацитетом простора;
- одлагати отпад и опасне материје,
- уносити инвазивне врсте биљака и животиња.

Ограничава се:

- изградња објеката на оне који су неопходни за одрживо коришћење просторне целине датог станишта и који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста
- прибавити посебне услове заштите природе за све активности на овим подручјима, укључујући и активности одржавања и/или уређења просторне целине (намена простора може да се мења по принципу компензације станишта).

За еколошке коридоре (Локални еколошки коридор – „Зелени коридор Палића“) дефинисане су опште мере:

- забрањена је промена намена површина под вегетацијом у природном и блископриродном стању (ливаде, пашњаци, тршћаци итд.) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора;
- обезбедити повезивање станишта заштићених врста: о шумских станишта

- подизањем/обнављањем појасева високог зеленила или пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;
- поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења и са одговарајучим нагибом, комбиновати поплочане и природне делове на сваких 200-300 m,
- обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну.
- прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:
 - регулације водотока/канала, поплочавања и изградње обала;
 - изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
 - изградње нових и обнављања старих мостова;
- избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења
- на грађевинском земљишту, наменити што већи део приобаља деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности. Очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале водотока/канала;
- приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем,
- забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.;
- приликом изградње водопревредних објеката обезбедити континуитете травнате вегетације за слабо покретљиве ситне животиње,
- техничким решењима за далеководе обезбедити заштиту од електрокуције и колизије летећих организама,
- пошумљавање уз државне саобраћајнице није дозвољено због повећања морталитета животињских врста становника шума,
- пошумљавање степских и слатинастих станишта је забрањено.

7.3.2.2 Заштита животне средине у оквиру појединачних сектора развоја предметног подручја

У овом одељку су разматрани утицаји и дефинисане мере заштите за планска решења која (према табели 7.3.) остварују или могу остварити потенцијални негативни утицај на животну средину, природне вредности и здравље људи.

7.3.2.2.1 Заштита животне средине у сектору привредног развоја

Развој планског подручја предвиђа успостављање и оживљавање привредних делатности које се базирају на оспособљавању прерађивачке индустрије (прехранбене, текстилне, електромашинске, ...) у складу са захтевима заштите заштите животне средине и одрживог развоја. Планиране активности се морају

базирати на најповољнијим принципима и БАТ технологијама који имају најоптималнији однос према животној средини, природним вредностима и здрављу становништва. Обавезна је изградња пратеће инфраструктуре – систем за одвођење и пречишћавање отпадних вода и гасова, предтретмани за појединачне производне процесе и адекватан третман отпада... У све производне процесе неопходно је увођење чисте технологије и повећање енергетске ефикасности уз смањење настанка отпада. Неопходно је успоставити управљење животном средином увођењем стандард ИСО 14000, система ЕМАС. По принципу загађивач плаћа неопходно је системом мониторинга и самомониторинга, успоставити сталну контролу загађујућих материја које се емитују у животну средину.

Постојеће привредне зоне са идентификованим негативним утицајима, у „нултој“ фази будућег развоја морају постићи статус чистог старта, који ће бити постигнут санацијом и ремедијацијом према утврђеном степену загађења и процени ризика загађености земљишта и подземних вода. Такође, зоне и локације које према степену ризика имају значајан утицај на животну средину и осетљиво окружење, морају бити премештене на нове локације где ће ризик по животну средину и осетљива подручја бити мањи.

Ширењем гасоводне мреже и приоритетном употребом гаса као енергента у индустрији, смањује се загађење из конвенционалних извора енергије (пож уље, угаљ). Стимулисањем коришћења обновљивих извора енергије из биомасе, ветра и сунца, доприноси се заштити животне средине и смањењу притиска на животну средину из сектора који производи највећи проценат загађења.

Приоритет заштите животне средине у овом сектору је санација контаминираних локација (депоније индустријског отпада). Локације постојећих индустријских комплекса на основу процене загађености (деталних истраживања контаминираниости земљишта и подземних вода и процене загађености) морају бити санирани, односно према прописима у складу са ремедијацијским вредностима појединих показатеља, мора се извршити ремедијација.

7.3.2.2.2 Заштита животне средине у сектору туризма

С обзиром да подручје има значајан туристичко развојни потенцијал, већи део туристичке понуде је усмерен на осетљиве зоне природних добара – Палићко и Лудашко језеро, који су уједно и међународна станишта за заштиту дивље фауне и флоре. Подручје поседује изразит потенцијал за развој различитих видова туризма (еколошки, рекреативни, ловни и риболовни, манифестациони, етно, водни, школски, културолошки, излетнички, и сл.) као окоснице развоја, од кога се очекује да успостави социоекономски напредак подручја и општина у окружењу, привредни развој и стандард становника. Да би туризам био одржив и економски прихватљив, неопходно је успоставити систем контроле и примењивати принципе одрживог коришћења атрактивних зона и локација у служби развоја туризма. Такође, мора се ограничити на зоне и локалите које су мање осетљиве па сходно томе мања ограничења, и у којима су одређене активности одрживе. Највећи притисак који се може десити су последице повећања саобраћаја према туристичким дестинацијама (појава буке, аерозагађења), непланска градња објеката и инфраструктуре у зонама еколошких коридора, генерисање отпада и отпадних вода без адекватне санитације, водени спортови и друге активности које нису компатибилне са режимима заштите. Неповољни утицаји би у већ нарушеном еколошком статусу воде Палићког и Лудашког језера довели до још већег загађења. Такође, неконтролисаним развојем туризма дошло би до угрожавања популације значајних биљних и животињских врста чија се станишта и еколошки коридори налазе у обалском појасу који је са аспекта коришћења за различите намене и активности најинтересантнији.

Планско коришћење осетљивих туристичких подручја дозвољава различите видове туризма према локацијским условима а у складу са одредбама и условима надлежног Завода за заштиту природе и кривним Законом о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка 14/16). Туристичка намена је ограничена на одређене зоне – секторе (НПР. развој бањског туризма н Палићу планира се у сектору 4 и ограничени развој туризма у сектору 2 и 3 – режим II степена заштите).

Неопходна је стална валоризација и контрола примена мера и ограничења сходно условима заштите природних добра, а према Уредби о режимима заштите („Сл.гласник РС“, бр. 31/12) и Актима о заштити. Различити аспекти развоја туризма (изградња саобраћајница, инфраструктуре и објеката) морају бити у складу са природом и ограничењима која се односе на забрану свих активности које би могле да угрозе биљне и животињске врсте и њихова станишта која су обухваћене националном и међународном легислативом. Промовисање заштићених природних подручја и станишта има велики значај у подршци развоја туризма и развоја подручја уопште.

Све активности које се планирају за потребе развоја туризма, а захтевају најпре изградњу пратеће инфраструктуре морају приоритетно бити усмерене на обезбеђивање несметаног функционисања еколошких коридора, миграторних токова што захтева посебне мере заштите.

7.3.2.2.3 Заштита животне средине у сектору заштите природних и културних добара, биодиверзитета и предела

Иако све планске активности у основи морају бити усклађане са Законом о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16), Уредбом о режимима заштите („Сл. гласник РС“, бр. 31/12), Одлуком о проглашењу заштићених подручја Парк природе „Палић“ („Сл. лист Града Суботице, бр.15/13, 17/13-исправка, 37/17), Уредбом о проглашењу СРП „Лудашко језеро“ („Сл.гласник РС“, бр. 30/06), Уредбом о проглашењу ПИО „Суботичка пешчара“ („Сл.гласник РС“, бр.127/03), Уредбом о еколошкој мрежи („Сл.гласник РС“, бр.102/10) и другим подзаконским актима (конвенцијама и правилницима из области заштите природних добара и биодиверзитета на националном и међународном нивоу) односно одредбама у оквиру зона I, II и III степена заштите, одређене активности, могу посредно или директно бити у конфликту са очувањем заштите природних добара.

Заштита природних добара

Према Закону о заштити природе („Сл. гласник РС“ бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 – испр. и 14/2016), а на основу услова Покрајинског завода за заштиту природе усвојени су услови и мере за превенцију и смањење негативних утицаја на природне вредности простора.

У заштићеним подручјима неопходно је спровести мере заштите на основу Акта о заштити. Како су заштићене зоне природних добара у директном контакту са разним утицајима, неопходно је ограничити све утицаје како би заштитна зона природног добра оправдала своју функцију. У оквиру ГУП-а налази се део заштићене зоне СРП Лудош и део заштитне зоне ПИО Суботичке пешчаре, док је већи део заштитне зоне ПП Палић у оквиру ГУП-а, као и само природно добро. У заштићеним зонама природних добара неопходно је ограничити све активности које могу имати штетан утицај на природно добро, а принцип заштите свести на зонирање активности и формирање темпон зеленила довољне ширине и адекватне структуре како би у што већој мери негативни утицаји од саобраћаја и туризма, непланске градње, и сл. били сведени на минимум. Посебни услови су:

- на подручју **заштитне зоне** природног добра ПИО „Суботичке пешчаре“, забрањено је извођење радова који би довели до опадања нивоа подземних вода, проширење грађевинске зоне, подизање индустријских објеката, хемијско и физичко загађивање, депоновање чврстог и течног отпада, отпадних и загађених вода.
- на подручју заштитне зоне Специјалног резервата "Лудашко језеро" забрањено је: уносити инвазивне (агресивне алохтоне) врсте; изводити радове који негативно утичу на хидролошки режим резервата; проширивати грађевинске зоне и градити објекте изван грађевинског подручја утврђених посебним планским и урбанистичким документима; одлагати све врсте отпада; градити индустријске и друге објекте и изводити радове који нарушавају еколошки или визуелни интегритет подручја.
- На подручју заштитне зоне ПП Палић, ускладити непосредну намену простора у **заштитној зони** језера Палић са потребама заштите природног добра формирањем заштитног зеленила у ширини од 6-20 метара травних површини и ветрозаштитних појасева, забраном уношења алохтоних врста, забраном изградње путева и зграда на 50 m од обале - изузев бањског дела, изградњу спортских објекта на удаљености мањој од 20 m од обале.

Мере заштите станишта заштићених и строго заштићених врста СУБ10:

- *забрањено је:* мењати морфолошке и хидролошке особине станишта, састав и структуру вегетације; одредити намену другачију од заштитног зеленила; обављати све радове и активности, осим еколошке едукације и одржавања станишта, у складу са карактеристикама и капацитетом простора; одлагати отпад и опасне материје, уносити инвазивне врсте биљака и животиња,
- *ограничава се* изградња објекта на оне који су неопходни за одрживо коришћење просторне целине датог станишта и који су лоцирани у складу са потребама заштите дивљих врста
- прибавити посебне услове заштите природе за све активности на овим подручјима, укључујући и активности одржавања и/или уређења просторне целине (намена простора може да се мења по принципу компензације станишта).

Мере очувања и унапређења природних и полуприродних елемената еколошких коридора:

Опште мере:

- Није дозвољена промена намена површина под вегетацијом у природном и блископриродном стању (ливаде, пашњаци, тршћаци итд.) као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора;
- Обезбедити повезивање станишта заштићених врста: о шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила; о степских и шумостепских станишта подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;
- Поплочавање и изградњу обала водотока/канала са функцијом еколошких коридора:
 - свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења;
 - поплочани или бетонирани делови обале, изузев пристана, морају садржати појас нагиба до 45° а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водастаја;
 - током реконструкције/одржавања постојећих обалоутврда поплочане или бетониране делове комбиновати са мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина

- обалоутврде, нагиб мањи од 45%, површина са вегетацијом) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке;
- поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила. Обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну.
- Обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини (извршити ревитализацију коридора код зацењених деоница) и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони црпних станица;
- Обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације обале/насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситним врстама сувих травних станишта;
- Прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:
 - o регулације водотока/канала, поплочавања и изградње обала;
 - o изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
 - o изградње нових и обнављања старих мостова.
- Избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.) Применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према подручјима еколошке мреже.
- На грађевинском земљишту, наменити што већи део приобаља деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности. Очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале водотока/канала;
- Приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем. Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.;

Посебне мере очувања функционалности и проходности коридора:

- У зонама водoprивредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње.
- Далеководне објекте и инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама: носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин.

Планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда треба планирати у складу са предеоним карактеристикама подручја:

- није дозвољено стварање шумљеног коридора уз сам појас саобраћајнице који би привлачио животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација;

- на степским и слатинским стаништима заштићених и строго заштићених врста, није дозвољено подизање високог зеленила.
- урбане садржаје распоредити по принципу зонације:
 - на простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока;
 - у зонама становања, минимална удаљеност планираних објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење је 20 m а оптимална 50 m од обале коридора, односно од обале;
 - уз обалу чији је део планиран за спортско-рекреативне активности, могу бити смештени објекти везани за активности на води (нпр. привез за чамце или монтажномонтажни молови) на тај начин да не прекидају континуитет коридора, а у појасу вишеспратног зеленила планирати објекте који не захтевају вештачку подлогу и осветљење (нпр. трим стаза, дечије игралиште, уређена зелена површина);

Мере за заштитну зону еколошких коридора и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја:

- **У појасу од 500 m од еколошког коридора/станишта** забрањују се планска решења којима се нарушавају карактеристике хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.
- **У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта:**
 - Услов за изградњу укопаних складишта је да се њихово дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде, уз примену грађевинско-техничких решења којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор;

Планским решењима мора се обезбедити: примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења дефинисање посебних правила озелењавања уз забрану коришћења инвазивних врста.

У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта забрањује се:

- примена техничких решења којима се формирају рефлектујуће површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту.
- уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта, изузев за инфраструктурне објекте.
- обезбедити континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 m код постојећих објеката, а 20 m код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта. Овај појас графички приказати у планској и пројектној документацији.
- очувати проходност еколошког коридора површинских вода: забраном ограђивања појаса уз обалу или применом типова оградe које омогућују кретање ситних животиња;

Услов за изградњу вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) је да се на парцели формира уређена зелена површина са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта. Приликом изградње саобраћајница са тврдим застором за моторна возила (у насељима, као и приступних саобраћајница водопривредним објектима ван насеља) је примена техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта.

Приликом извођења свих земљаних радова узети у обзир да пронађена геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла

представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да пријави надлежном Министарству у року од осам дана од дана проналаска, и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе.

Заштита биодиверзитета у складу са претходним спроводи се на основу Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16) кроз спровођење мера и акривности на очувању самих врста, њихових станишта екосистема, еколошких коридора. Водотоци и канали (еколошки коридори) су станишта заштићених биљака и животиња који се налазе на списку Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“, бр. 5/2010 и 47/2011). очување квалитета воде (остваривање доброг еколошког статуса/потенцијала) и проходности еколошког коридора, као и одржавањем обале у блиско природном стању обезбеђује се дугорочан опстанак заштићених врста и биодиверзитета ширег региона. Негативни утицаји на биодиверзитет у оквиру еколошког коридора су најчешће: изградња обалоутврде, осветљеност (приликом изградње јавног осветљења, светлећих реклама), саобраћајна инфраструктура (избором трасе, појавом буке), недостатак урбаног зеленила, изградња у зони коридора...).

На основу Закона о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Сл.гласник РС- Међународни уговори“ бр. 102/2007) у функцији заштите биодиверзитета велику пажњу треба посветити заштити миграторних врста које живе у околини урбаних средина на екстензивним пољопривредним површинама и баштама, нарочито на просторима која се граниче са природним добрима а чији животни циклус укључује сезонске миграције. Ове врсте су директно зависне од приобалне вегетације каналске мреже коју користе као миграторни коридор (све врсте бубоједа, ровшице, јежеви, гуштери, слепи мишеви, поједине врсте жаба).

Аспект заштите биодиверзитета подразумева спречавање ширења инвазивних врста које угрожавају природне екосистеме мерама ширења високог зеленила око насеља (како се врсте не би шириле ветром, односно спречило загађење насеља пестицидима са околних поља). Ширење градског зеленила које раздваја различите намене и функције још једна је од мера која смањујући аерозагађеност и побољшавајући микроклиматске утицаје обезбеђује и заштиту аутохтоног биодиверзитета.

Заштита предела

Заштита предела обухвата сложен процес препознавања општих одлика идентитета простора који се огледа у аутентичним природним и створеним карактеристикама, обичајима, култури, духовности, односно сагледавању потенцијалних вредности које је неопходно неговати и очувати. Значај очувања аутентичности огледа се у идентификацији ризика, односно чинилаца који могу да угрозе амбијенталну лепоту пејзажа.

Управљање пределом (према Закону о потврђивању Европске конвенције о пределу, 2000. год) означава поступке, којима се, из перспективе одрживог развоја, обезбеђује редовно одржавање предела, са циљем усмеравања и усклађивања промена изазваних друштвеним и економским процесима, као и процесима у животној средини;

Планирање предела означава дугорочне и далекосежне поступке са циљем унапређења, поновног успостављања или креирања предела.

За предметни простор према Правилнику о критеријумима за идентификацију предела и начин процене њихових значајних и карактеристичних обележја („Сл. гласник РС“, 119/17), неопходно утврдити тип предела, границу типа предела. Поступком идентификације предела утврђује се граница типа предела као и опис предела.

Процена значајних и карактеристичних обележја предела врши се на основу:

- аутентичности, изворности, посебности и оригиналности обележја у погледу порекла, настанка и распрострањености;
- препознатљивости, репрезентативности, изражености и истакнутости обележја у погледу величине, бројности, облика и изгледа, структуре, састава, старости и очуваности;
- разноликости, заступљености и међусобног односа предеоних елемената;
- интегралности, целовитости, заокружености и повезаности предеоних елемената у просторном и функционалном смислу;
- естетичности, складности, привлачности, необичности и динамике предеоних елемената;
- визуелне осетљивости предела процењене у односу на комбинацију фактора: визуелне сагледивости са доминантних визуелних тачака и природе доживљаја предела;
- историјске слојевитости и континуитета, историјске очуваности и динамике трансформације;
- реткости, јединствености предеоних елемената;
- потенцијалне вредности за одрживи развој;
- симболичности, духовности, идентитета, препознатљивости на одређеном подручју, дефинисане на бази природних карактеристика и историјског и културног значаја за човека;
- научне и едукативне вредности.

Заштита културних добара

На простору који обухвата ГУП Суботица – Палић до 2030.год. су утврђене мере заштите за културна добра и добра под претходном заштитом. На основу анализе и валоризације утврђене су споменичке вредности урбаних и физичких структура из чега су резултирале смернице (услови чувања, одржавања и коришћења културних добара) за заштиту и даљи процес урбанистичког и архитектонског планирања, односно изградње Суботице и Палића. У складу са Законом о културним добрима („Сл. гласник Р.С.“ бр. 71/94) и условима надлежног Завода који су уграђени у план, постаће обавеза за имаоце културног добра и корисника простора, а у спровођењу планова уређења и развоја насеља. Смернице ће се спроводити путем мера техничке заштите појединачно за сваки објекат или простор, израђених од стране надлежног Завода за заштиту споменика културе, а у складу са Законом о културним добрима. („Сл. гласник Р.С.“ бр. 71/94)

7.3.2.2.4 Заштита животне средине у сектору саобраћаја

Утицаји из саобраћаја на загађење животне средине су временом све већи, посебно када се мисли на теретни саобраћај и акцидентна загађења. Унапређењем квалитета горива и возила, доћи ће до неминовног смањења количине загађујућих материја у ваздуху и до смањења буке. Још један од начина је модернизација саобраћајне инфраструктуре. То подразумева поштовање неопходних одстојања (заштитних појасева између саобраћајнице и осетљивих зона према рангу саобраћајнице), увођење звучних баријера у зонама заштите у виду техничких и биолошких решења за смањење буке у насељу. Озелењавање дуж фреквентних саобраћајница је увек добар избор заштите од буке и загађења (формирање зелених коридора).

Процењује се као неопходност успостављања мониторинга за праћење стања животне

средине и контролу спровођења мера за очување животне средине у домену саобраћаја, нарочито у зонама са повећаним ризиком функционисања (бензинске и гасне станице и складишта горива). Током изградње и експлоатације саобраћајних капацитета морају се предузети мере и контрола негативних утицаја на животну средину, а ако до акцидента дође морају се предузети мере брзе санације и рекултивације како не би имали нежељених импликација. У оквиру постојеће изграђености путева, као и при изградњи нових саобраћајница а у функцији заштите еколошких коридора морају се установити еколошки прелази у складу са Правилником о техничко технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња („Сл. гласник РС“ бр. 72/10), а у складу са условима надлежног Завода за заштиту природе. Такође је, у зонама осетљивих екосистема неопходно посветити посебну пажњу при планирању пратеће инфраструктуре (јавног осветљења дуж саобраћајних објеката) како би се штетни утицаји овог типа на заштићене врсте избегли.

Ради заштите биодиверзитета забрањено је подизање шума око појаса државних путева I и II реда, како не би дошло до насељавања шумских животиња које би могле у директном контакту са саобраћајницом, да настрадају.

Код изградње нових саобраћајних капацитета, потребно је придржавати се постојећих законских прописа и правилника, у циљу смањења деградације природе и рационалног коришћења земљишта. Трасирање и изградњу нових саобраћајница неопходно је ускладити са режимима заштите природе, заштите станишта и еколошких коридора (исходовањем посебних услова надлежног Завода за заштиту природе за примену посебних техничких решења у зонама заштићених станишта и еколошких корисора). Реконструкцију постојећих саобраћајних капацитета категорисаних путева, потребно је реализовати уз поштовање прописаних режима и мера заштите.

Приликом изградње саобраћајница у заштитној зони еколошких коридора и станишта (у појасу од 50 m од границе коридора и станишта), неопходно је применити посебне мере заштите од буке.

7.3.2.2.5 Заштита животне средине у сектору комуналне инфраструктуре

Стратешки, унапређење комуналне инфраструктуре обезбеђује смањење и елиминисање негативних утицаја отпадних и атмосферских вода на земљиште и подземне воде, а посебно на квалитет воде језера Палић и Лудош, због планираних техничких решења на инфраструктури и унапређењу система рада ППОВ и на самом језеру (обалоутврде и сл.)

У току нове изградње, реконструкције и доградње постојеће инфраструктуре (водоводне мреже, фекалне и кишне канализацијае, електро, енергетска и ТТ) могу се из различитих разлога јавити негативни (углавном привремени) утицаји на животну средину у урбним зонама (деградација земљишта при трасирању, нагомилавање шута, земље и другог отпада, загађење воде и ваздуха). Међутим са становишта заштите природе и биодиверзитета ови утицаји могу бити значајни и трајни због пресецања еколошких коридора, зеленила у урбаним зонама и активности које неповољно утичу на заштиту биодиверзитета (станишта и еколошких коридора).

У циљу превенције од штетног деловања и заштите животне средине неопходно је приликом изградње инфраструктурних система придржавати се услова које прописују важећи стандарди и прописи из појединачних области: пре почетка изградње, у току изградње, у току редовног рада и након експлоатације инфраструктурних објеката.

Приликом израде техничке документације потребно је применити савремена решења уз поштовање важећих стандарда и норми за сваку област, као и услове надлежних институција. Све радове на уређењу простора и изградњи објеката извршити према верификованој техничкој документацији.

Опште мере предвиђене законским и другим прописима, подразумевају нормативе и стандарде, који се примењују при изградњи објеката, као и при избору опреме и уређаја. Пре свих морају се поштовати одредбе кровног Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16), Уредбе о режимима заштите („Сл. гласник РС“, бр. 31/12), као и свих других појединачних аката, споразума и конвенција чиме се дефинишу посебне мере заштите станишта и биодиверзитета. Сви радови и активности се морају ускладити са степеном заштите природних вредности, условима и мерама заштите природе односно приоритетним активностима које је неопходно извести у превенцији удеса, поплава, болести и сл.

Општом мерама обухваћени су и услови надлежних органа и организација код издавања услова, одобрења и сагласности за изградњу објеката, извођење радова и употребу објеката. При изградњи морају се поштовати сви технички прописи предвиђени законом. Опрема треба да буде атестирана, прописно заштићена, обележена и са свим упутствима за безбедан рад. Током рада на изградњи потребан је максимална заштита постојеће вегетације. У току ископа, обавезно се мора издвојити хумус, који ће се користити, након завршених радова, за санацију и нивелацију са околним простором.

Са гледишта животне средине примарна заштита од утицаја изградње и експлоатације **далековода** се обезбеђује избором трасе ван насеља, заштићених објеката и простора са природним и културним добрима, а допунска успостављањем заштитног и извођачког појаса, на појединим деоницама планским условљавањем појачане електричне и механичке сигурности и/или минимално дозвољених сигурносних висина и удаљености инсталације далековода.

Изолацијом стубова, постављањем уочљивих ознака и боја, (обележити стубове и проводнике у зони уочених миграторних кретања птица), обезбедити заштиту птица од страдања (електрокуција). На делу трасе која пролази кроз осетљива подручја потребно је применити све познате методе и поступке који ће минимизирати утицај далековода на природни амбијент ("уклапање у амбијент" применом одговарајућих премаза - боја за стубове, обликом и висином стуба, смањењем броја приступних путева, вођење два далековода на заједничким стубовима и слично), као и мера којима се обезбеђује заштита од страдања птица и других летећих животиња.

Код изградња објеката **телекомуникационе мреже** долази до промена у животной средини које су ограничене на непосредну околину локације на којој се изводе радови и привременог су карактера. По изградњи система телекомуникационих мрежа побољшавају се услови живљења и побољшава социјална структура, тј. позитивно утиче на стандард становништва.

Заштита животне средине у сектору управљања отпадом

Комплекс Регионалног центра за управљање отпадом (кога чине Суботица, Сента, Кањижа, Бачка Топола, Мали Иђош, Чока и Нови Кнежевац) је лоциран на територији Града Суботице, 19,7 km југоисточно од места, између насеља Биково и Ором. У оквиру комплекса РЦУО планира се изградња санитарна депонија (Регионална депонија). Површина парцеле намењене за комплекс РЦУО износи око 46 ha, од чега је простор за тело депоније 31,6 ha.

У контексту регионалног концепта управљања отпадом, ГУП – ом Суботица - Палић, до 2030., године планира се санација и рекултивација градске депоније која се налази

у оквиру градског подручја. Постојећа депонија је идентификована као потпуно несанитарна, са зоном негативног утицаја на окружење у ширини од 500 м. Планиранан намена постојеће депоније је заштитно зеленило.

У области управљања отпадом у складу са планским циљем, на планском подручју морају се примењивати следећи принципи :

- смањење укупне количине отпада (превенција стварања отпада, поновна употреба производа који није постао отпад за исту или другу намену);
- увођење сепарација на извору настанка отпада (успостављање примарне селекције – систем «две канте» за суви и мокар комунални отпад),
- унапређење система рециклаже отпада (стопе рециклирања) (ради добијања сировина за производњу истог или другог производа) на 10% до 2022.год.;
- смањење биоразградивог отпада у укупном комуналном отпаду на 65% до 2026.год
- коришћење употребивих делова отпада (компостирање, коришћење енергије из отпада и др.);
- изградња рециклажних дворишта (Центара за сакупљање отпада),
- успостављање управљања опасним отпадом (привремено преко Центара за сакупљање отпада и трајно – према уговору са овлашћеним Оператером), као и опасним ортпадом из домаћинства,
- управљање индустријским отпадом (чиме се обавезује генератор отпада да га разврстава на опасни и неопасни, привремено складишти и предаје Оператерима са одговарајућом дозволом,
- управљање амбалажним отпадом у складу са посебним законом,
- управљање посебним токовима отпада, медицинским отпадом и фармацеутским отпадом у складу са планом управљања отпадом и стандардима заштите животне средине,
- безбедно одлагање отпада на депоније.

Кроз приоритетне мере, предвиђа се:

- санација градске депоније и свих других сметлишта, посебно дуж обала и у зони изворишта водоснабдевања,
- унапређење организованог сакупљања и транспорта отпада са планског подручја, уз повећање броја становника обухваћеног сакупљањем отпада;
- подстицање сепарације, поновне употребе и рециклажа отпада,
- увођење примарне селекције – раздвајање отпада на извору настанка.

Одлагање комуналног, грађевинског, кабастог отпада, опасног отпада и амбалаже забрањено је на подручјима заштићених природних добара, заштићених станишта и еколошких коридора и њиховима заштитним зонама као и на идентификованим просторним целинама са посебним природним обележјима и вредностима (еколошко значајним подручјима за заштиту биодиверзитета - међународно значајним подручјима за птице и биљке).

Унапређење свести о потреби смањења количине отпада на извору, поновног коришћења и рециклаже отпада (селективно одлагање отпада), обезбедиће се припремом и спровођењем образовних програма и путем средстава јавног информисања.

7.3.2.2.6 Развој еколошке свести и информисање јавности

Развој еколошке свести је битан параметар у свим аспектима развоја и представља информисаност о значају заштите животне средине, те се овде јавља као посебан одељак. Подразумева не само познавање законских прописа из области заштите животне средине, значај заштите животне средине и информације о њеном квалитету, већ и јавно учешће у доношењу одлука о заштити животне средине у којој човек живи.

Доминантна заштитна функција планског подручја захтева прилагођавање постојећих и планираних делатности и примену прописаних режима заштите природних добара, решења и мера заштите животне средине. То подразумева:

- у области туризма контролисану посету и инфраструктурну опрему,
- у индустрији примену еколошких стандарда и БАТ технологија у производњи и циркуларне економије,
- из области управљања отпадом стимулисање рециклаже и селекцију отпада на извору,
- из домена енергетике коришћење обновљивих извора енергије и успостављање енергетске ефикасности,
- из домена управљања природним добрима и стаништима заштићених врста програм заштите, унапређења као и ограничавање активности које нису компатибилне са заштитом природе.

Развој еколошке свести се постиже спровођењем програма и пројеката, као и увођењем еколошког образовања које се односи на смањење свих облика загађења, превенцији настајања и сепарацији отпада, рационалном коришћењу воде, земљишта и енергије. Јавност мора бити информисана и преко средстава јавног информисања.

У циљу информисања јавности о ГУП-у и његовом могућем утицају на животну средину, услове живота становништва, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме (рани јавни увид плана, предлога плана) и доношење (усвајање) плана, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана, имати приступ информацијама које се односе на план и СПУ.

7.3.2.2.7 Заштита здравља становништва

Заштита здравља становника је најважнији циљ заштите животне средине и обезбеђује се:

- општом здравственом превенцијом здравља становништва,
- смањењем емисије загађујућих материја и изложености њиховом штетном дејству;
- смањењем штетних ефеката буке (заштитом и унапређењем постојећих заштитних "зелених појасева" и подизањем нових заштитних "зелених појасева" уз саобраћајнице и нова привредна постројења, односно заштитног зеленила у насељима),
- смањење излагања емисијама електромагнетног зрачења које емитују објекти и уређаји различитог (нискофреквентног и високофреквентног) нивоа,
- превенција удесних ситуација.

Смањење буке, вибрација и нејонизујућег зрачења врши се подизањем појасева заштитног зеленила и техничких баријера за заштиту од буке на најугроженијим локацијама (дуж аутопута), применом прописаних дозвољених нивоа буке у изграђеним подручјима насеља, као и применом прописаних мера заштите од

нејонизујућег зрачења (далеководи, трафо станице, базне станице могилене телефоније), као и прописима из области заштите од пожара.

Заштита здравља се постиже и обезбеђењем редовне контроле здравствене исправности намирница и квалитета воде за пиће, као и системом адекватне здравствене заштите - реконструкцијом постојећих објеката здравствене заштите и обезбеђењем доступности објектима и услугама здравствене заштите и других јавних служби од значаја за здравствени и социјални статус грађана.

Заштита од буке

Бука, пратилац модерног начина живота у градовима представља један од значајних комуналних „загађења“ у животној средини и углавном се јавља као последица саобраћаја, у туристичким објектима и зонама и индустрији. Опште мере заштите од буке заснивају се на спровођењу мера и активности које се односе на смањење буке у животној средини према Закону о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС” бр. 88/10), Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл.и гласник РС”, бр.75/10). У оквиру Уредбе дефинисани су дозвољени нивои буке на отвореном и затвореном простору на основу основних индукатора буке и меродавног нивоа.

Опште мере заштите од буке односе се на спровођење Програма континуираног мониторинга на нивоу града и на основу тога спроводе се мере заштите од буке.

На основу података постојећег мониторинга и измерених вредности, може се закључити да је највећи извор буке саобраћај па се мере заштите од буке односе углавном на зоне где се она највише очекује. Опште мере односе се на:

- ширење зеленила дуж саобраћајнице, а према осетљивим зонама (становању, образовању, здравству...),
- измештање транзитног саобраћаја ван центра,
- унапређење јавног градског превоза и смањење броја возила у централној градској зони,
- примена различитих видова техничких мера заштите од буке.

Поред зеленила, један од начина за смањење нивоа буке је изградња вертикалних заштитних зидова (баријера). Вертикални зидови представљају грађевинске конструкције од разног материјала (армирани бетон, бетон, опека, камен, дрво, алуминијум, стакло, пластика и др.), налазе се у профили саобраћајнице у виду вертикалне препреке и заштиту од буке врше рефлексацијом и апсорпцијом звучних таласа. Њихова примена долази до изражаја у условима ограниченог простора. У зависности од положаја објекта кога треба заштитити од буке у односу на саобраћајницу, постоји више типова заштитних зидова: рефлектирајући, апсорбујући и високо апсорбујући. Као заштита од саобраћајне буке, најуспешнији резултати се постижу високо - апсорпционим оградама које се најчешће израђују као сендвич од перфорираног метала или дрвета. Као пунило примењује се материјал који има високу апсорпцију звука.

Слабљење баријере зависи од карактеристика материјала, димензија и облика баријере. Основни принцип при пројектовању баријере, је да висина баријере мора бити барем толика да спречи оптичку видљивост извора буке и угроженог места. Слабљење које се у тим условима постиже износи 5 dB. Свако, даље повећање баријере од једног метра доприноси повећању слабљења од 1.5 dB. Ширина баријере треба да буде осам пута већа од растојања угроженог места до баријере.

Заштита од електромагнетног зрачења

У складу са Законом о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС“, бр. 36/09) и свим подзаконским актима, опште превентивне мере заштите животне средине од електромагнетног зрачења, ће се постићи одржавањем прописаних сигурносних висина и удаљености у заштитној зони објеката (извора – далековода, трафостаница, радиобазних станица и антенских стубова), што ће смањити ризик негативних утицаја и на здравље људи у окружењу.

Максималне вредности **нејонизујућег зрачења** - електричног (kV_{eff}/m) и магнетног поља (mT) при нормалном раду далековода морају бити у границама препоручених од стране Светске здравствене организације (WHO), односно норматива који су прихваћени од Међународног удружења за заштиту од зрачења (IRPA), Међународне комисије за заштиту од нејонизујућег зрачења (INIRC) и Европског комитета за стандардизацију у електротехници (CENELEC).

Према наведеним препорукама, дозвољена ефективна вредност износи за:

а) електрично поље :

- $K_{max} = 5 kV/m$, за особе које трајно бораве у близини електроенергетских објеката,
- $K_{max} = 10 kV/m$, за раднике који одржавају електроенергетске објекте.

б) магнетна индукција:

- $V_{ef} = 0.1 mT$, за раднике који одржавају електроенергетске објекте и особе које трајно бораве у близини електроенергетских објеката.

Заштитне зоне које план успоставља (за планиране објекте изворе нејонизујућег зрачења) обезбеђују превентивну заштиту становништва, са вишеструко нижом вредношћу магнетног и електричног поља од препоручених вредности.

При изградњи антенских стубова и постављању антенског система за пренос сигнала морају се поштовати мере предвиђене законским и другим прописима (Закон о заштити од нејонизујућих значења („Сл.гласник РС“, бр.36/09), Правилник о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл.гласник РС“, бр.104/09, које подразумевају нормативе и стандарде за ту врсту објеката, као и мере и услове, које утврђују надлежни органи и организације, које издају услове и сагласности. Сва опрема мора бити атестирана, обележена и прописно заштићена, са свим упутствима за безбедан рад.

Заштита од удеса

Мере и поступци превенције одређени су на основу података добијених проценом значајних аспеката, плана заштитом од удеса и других мера управљања ризиком од удеса – мера безбедности приликом акцидентне ситуације при превозу опасних материја...

Основни циљеви управљања хемикалијама и заштита од удеса су:

- усклађивање националних прописа из области управљања хемикалијама и заштите од удеса са законодавством ЕУ;
- ревизија националних прописа о удесима у индустрији и транспорту;
- ратификовање важних међународних Конвенција који се односе на хемикалије и удесе (Ротердамска, Стокхолмска и сл.);
- успостављање и развој информационог система за управљање хемикалијама и заштиту од удеса;

- у случају удеса припрема мера и поступака санације земљишта, као и у случају појединачних (изолованих) инцидента;
- при транспорту опасних материја дуж коридора смањењем опасности од удеса; благовремено отклањање свих техничко-технолошких недостатака;
- организовање радионица за едукацију свих учесника систему управљања ризиком и одговором на хемијске удесе;
- контрола опреме и уређаја у ЕХ заштити.

Мере за отклањање последица удеса (санација) су део процеса заштите од удеса, које имају за циљ праћење постудесне ситуације, обнављање и санацију животне средине, враћање у првобитно стање, као и уклањање опасности од могућности поновног настанка удеса. Да би се санација успешно спровела мора да обухвати израду плана санације и израду извештаја о удесу.

Наведени методолошки приступ квалитативно отвара могућност дефинисања под којим условом ће ризик од рада опасних постројења на одређеном простору бити прихватљив и на који начин се може обезбедити добро управљање ризиком од удеса. Потреба за проценом ризика у животној средини настала је као резултат повећане свести о нужности заштите животне средине. Постало је очигледно да многи индустријски и развојни пројекти изазивају нежељене последице у животној средини, које би се могле спречити постојањем разрађеног механизма управљања ризиком од хемијског удеса.

На основу Закона о заштити животне средине (*"Сл. гласник РС", бр. 135/04, 36/09*) **оператер Севесо постројења**, односно комплекса у коме се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја, у једнаким или већим количинама од прописаних (на основу Правилника о Листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа које израђује оператер Севесо постројења, односно комплекса (*"Сл. гласник РС", бр. 41/10, 51/15, 50/18*), дужан је да достави Обавештење, односно изради Политику превенције удеса или Извештај о безбедности и План заштите од удеса, у зависности од количина опасних материја којима врши те активности и да предузме мере за спречавање хемијског удеса и ограничавања утицаја тог удеса на живот и здравље људи и животну средину, утврђене у тим документима.

Заштита од пожара регулисана је Законом о заштити од пожара (*"Сл. гласник РС" бр. 111/09 и 20/15*) и обухвата скуп мера и радњи нормативне, организационо техничке, превентивне и друге природе.

Општи услови и мере заштите од пожара, односе се на:

- Усклађивање капацитета градске уличне водоводне мреже и неопходне процењене количине воде за гашење пожара за објекте који се планирају, а према Правилнику о техничким нормативима за хидрантску мрежу за гашење пожара (*"Сл. лист СФРЈ" бр. 30/91*);
- Обезбедити минималну удаљеност између зона предвиђених за стамбене и јавне објекте и зона предвиђених за индустријске објекте и објекте специјалне намене;
- Обезбедити приступне путеве и пролазе за ватрогасна возила до објеката, са ширином путева која омогућава приступ ватрогасним возилима до сваког објекта и њихово маневрисање за време гашења пожара, а према чл. 4, 6 и 7 Правилника о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објеката повећаног ризика од пожара (*"Сл. лист СФРЈ" бр. 8/95*),
- Обезбедити безбедносне појасеве између објеката којима се спречава ширење пожара.

Заштита од елементарних непогода је организован систем заштите, спасавања

људи, материјалних добара и животне средине, као и отклањања последица елементарних непогода, а регулисана је Законом о ванредним ситуацијама.

Имајући у виду природне карактеристике планског подручја, као и на основу спроведене анализе и услова надлежних институција подручје ГУПа подложно је, у одређеној мери, опасностима од следећих елементарних непогода:

- земљотрес
- атмосферске непогоде,
- поплава.

У складу са интегралним управљањем елементарним непогодама, циљеви су:

- очување и унапређење заштите од елементарних непогода,
- спровођење мера превенције, приправности и одговора на елементарне непогоде, на свим нивоима (од предузећа до Републике Србије),
- институционално, организационо и кадровско јачање система заштите од елементарних непогода и формирање регионалног система заштите.

Концепција заштите и управљања полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од елементарних непогода. Системом превентивних, организационих и других мера и инструмената, интервенише се у циљу спречавања настанка ризика од елементарних непогода, односно смањивања последица на прихватљив ниво.

Потребно је у наредном периоду развијати систем интегралне заштите од елементарних непогода. На основу Закона о ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС“, бр. 111/09, 92/11) и на основу Процене угрожености доноси се *План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама*, а у складу са Националном стратегијом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике Србије.

Мере заштите од земљотреса:

Територија Суботице и Палића спада у зоне средње сеизмичке угрожености. Лежи на умерено турском подручју на коме катастрофалних потреса није било, што не значи да се не искључује могућност јачих удара. Могу се предвидети потреси чији би максимални интензитет износио 7° МСК, као и оних, са малом вероватноћом, од 8° МСК скале. Основна мера заштите од земљотреса представља примена принципа асеизмичког пројектовања објеката, односно примена сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи на сеизмичким подручјима. Општи услоов је: објекте пројектовати и градити у складу са чланом 4. Правилника о техничким нормативима за изградњу објекта високоградње у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“ број 31/81, 49/83, 21/88 и 52/90).

Заштита од атмосферских непогода:

Одбрана од града оствариваће се мрежом противградних објеката, као делом противградне одбране шире територије.

Систем одбране од штетних последица *атмосферских падавина, мраза и поледице*, неопходно је развијати у регионалним и локалним условима. Ово се пре свега односи на повећање поузданости рада инфраструктурних система и одржавања саобраћајница. Борба против снега и поледице се одвија у оквиру редовних осматрања, мерења метеоролошких параметара и проглашавања одговарајућег степена приправности, у циљу да надлежне службе благовремено приступе акцији чишћења саобраћајница и других површина и објеката.

Заштита од удара грома треба да се обезбеди изградњом громобранске инсталације која ће бити правилно распоређена и правилно уземљена. Уколико на територији обухваћеној планом постоје радиоактивни громобрани, неопходно их је уклонити - заменити.

Мере заштите од поплава:

Према минималној нивелети терена од 119,00 м н.в. простор обухваћен планом није директно угрожен од поплава површинским и подземним водама па се примењују опште мере заштите планирањем одговарајуће канализационе мреже.

7.3.2.2.8 Прекогранична сарадња

Без обзира што се планом не предвиђају пројекти и решења којим би се изазвали прекогранични утицаји или се тренутно не могу предвидети такви утицаји, неопходно је са земљама у региону успоставити прекограничну сарадњу у функцији не само економског и привредног развоја већ је неопходна и заједничка сарадња у функцији заштите природе и спровођење свих планских мера које су дефинисане у циљевима одрживог развоја (на основу Закона о потврђивању европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, 1980.год). Град Суботица који припада пограничном округу, може са Мађарском остварити различите пројекте сарадње, који би уз аплицирање за финансијску помоћ од стране Европске уније, били и финансијски подржани.

Како је један од главних циљева програма NATURA 2000 за чланице Европске уније - формирање заједничког ГИС-а за размену векторских и алфанумеричких података, за Србију као потенцијалног кандидата за чланство у ЕУ то значи и прихватање међународних стандарда, не само кад је у питању база података, него и све друге активности у вези са заштитом природе (успостављање унифицираног мониторинг система за све чланице ЕУ, у функцији контроле загађености животне средине). Локалне територијалне јединице које улазе у границе планског подручја, заједно са одговарајућом надлежном институцијом у Србији треба да спроводе активности у складу са Начелом међународне сарадње – на очување биолошке разноврсности Републике Србије које превазилазе државне границе Републике Србије, као и Конвенцијом о спречавању загађења мађународних водотокова и језера, коју је РС потписала 2010.год.. Са тим у вези неопходно је поштовати и одредбе Закона о потврђивању протокола о стратешкој процени утицаја на животну средину уз конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту ("*Сл. гласник РС - Међународни уговори*", број 1/10) када се ради о плановима у програмирама који обухватају подручја у пограничном простору, а за које је донешена одлука о изради СПУ.

Све активности које се планирају кроз планове и програме ван територији РС али могу да изазову негативне утицаје на природна добра, вредности и заштиту животне средине територије РС, морају се на основу потписаних Уговора и Конвенција разматрати и одлучивати о извесности њихове реализације у ширем контексту, како донешене Одлуке ни на који начин не би угрозиле ниједну од држава.

Систем заштите животне средине у пограничним областима подразумева и усаглашавање прописаних мера, када постоје пројекти и планови за потребе одређених активностима које могу изазвати негативне утицаје, кроз инструменте који произилазе из Одлука и Конвенција – Међународних уговора између држава.

7.3.3 Мере заштите чиниоца животне средине

У овом поглављу ће бити дефинисане мере и инструменти заштите, очувања и унапређења квалитета ваздуха, вода и земљишта, као најзначајних фактора доминантне заштитне функције подручја ГУП-а.

7.3.3.1 Мере заштите ваздуха

Заштита ваздуха од загађења постиже се смањењем нивоа емисије из постојећих и планираних извора загађивања ваздуха, како би се постојећи квалитет ваздуха на територији града Суботице који припада III категорији (подручја са прекомерно загађеним ваздухом) унапредио, кроз следеће мере:

- кроз планирање и пројектовање зелених коридора дуж постојећих и планираних саобраћајних коридора и око привредних објеката,
- применом мера заштите ваздуха од загађивања и применом најбољих доступних технологија при изградњи и функционисању државних, оштинских и локалних путева,
- заштитом и очувањем стања околних шума и свеукупног градског зеленила, формирањем заштитног зеленила око радних зона,
- сви оператери производних погона који у оквиру технолошког поступка емитују загађујуће материје дужни су да у складу са доступним и применљивим БАТ технологијама, обезбеде концентрацију загађујућих материја испод ГВИ за конкретан технолошки процес, односно да обезбеде све мере заштите квалитета ваздуха које прописује Закон о заштити ваздуха („Сл. гласник РС“, бр.36/09 и 13/10)
- стратешким планирањем објеката и инфраструктуре који доприносе већем коришћењу обновљивих извора енергије (биомасе, соларне енергије, ветра...), израдом плана и програма за повећање енергетске ефикасности у производњи, дистрибуцији и коришћењу енергије (домаћинства, јавни објекти и привреда),
- успостављањем система континуираног праћења квалитета ваздуха и извештавањем о извршеним мерењима и евентуалним прекорачењима ГВЕ.

7.3.3.2 Мере заштите вода

Опти режим и мере заштите вода:

- у циљу заштите квалитета пијаће воде обезбедити санитарну заштиту изворишта водоснабдевања (локалних изворишта и регионалних изворишта, укључујући и разводну мрежу); у санитарним зонама заштите изворишта забрањене су све активности које могу угрозити здравствену исправност воде прописане чл. 27, 28 и 29 *Правилника о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања* ("Сл. гласник СРС", бр. 92/08);
- успостављање непосредне и уже зоне заштите локалних изворишта, односи се на забрану уношења свих материја и супстанци које загађују или могу загадити подземне воде и водоносне слојеве,
- забранити и ограничити примену пестицида и других хемијских средстава ван

- зона санитарне заштите,
- обезбедити заштиту подземних вода (плитких издани) (ограничавање одводњавања) за које се утврди да могу знатно угрозити водни биланс влажних станишта „Суботичке пешчаре“,
- обезбедити израду катастра загађивача вода и катастра отпадних вода;
- обезбедити увођење отпадних вода насеља и предузећа, које се по Правилнику (по показатељима ГВИ) могу упуштати у канализацију без предtretмана, у ППОВ општег типа,
- обезбеђивање предtretмана отпадних вода предузећа које се не могу упуштати у канализацију (по показатељима ГВИ на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја и роковима за њихово достизање, („Сл. гласник РС“, бр. 67/11, 48/12, 1/16)), до стања да смеју да буду упуштене у канализацију,
- смањење ризика од контаминације земљишта уз саобраћајнице загађеним водама са саобраћајнице услед изливања опасних материја које се транспортују,
- забрана транспорта опасних и отровних материја изван за то предвиђених саобраћајница и њихово складиштење изван за то предвиђених површина;
- смањења ризика од непрописног складиштења или употребе нафтних деривата или агрохемијских средстава,
- примене мера заштите вода од загађивања и примена најбољих доступних технологија при изградњи и функционисању државних путева и осталих саобраћајница,

Посебне мере заштитна и унапређења квалитета површинских вода (језера Палић и Лудош)

- преиспитати будући развој насеља у погледу повећањем количина отпадних вода (према броју становника, новим производним делатностима које се планирају) и рационално предвидети начин решења проблема отпадних вода (техничким ршењима обезбедити већи капацитет ППОВ или изградити атмосферску канализацију на основу прорачуна очекиваних количина падавина са уграђеним сепараторима који обезбеђују такав квалитет да вода директно може бити упуштена у природни реципијент; такође, једно од решења су и нови системи за третман воде за поједине делове насеља уколико се утврди немогућност унапређења капацитета постојећег ППОВ),
- у делу градског подручја Суботице и Палића (према планском циљу изградње атмосферске канализације) извршити прототипно раздвајање система атмосферске и фекалне канализације, како би се избегла акцидентната загађења површинских вода, земљишта и подземних вода због недостатка капацитета ППОВ да прими све воде које у време кишних дана долазе у систем; планирати атмосферску канализацију са сепараторима уља и масти, што обезбеђује одговарајући квалитет атмосферске воде за директно упуштање у природни реципијент; тиме би се обезбедило растеређење ППОВ,
- као прелазно решење морају се санирати и наћи решења за посредне загађивање језера (отпадне и процедурне воде које долазе спирањем са површине и подземним токовима):
 - спречити даље загађивање језера због сливања отпадних вода са градске депоније (и плављења депоније) које садрже поред органских и токсичне материје; до момента затварања депоније, неопходно је обезбедити каналисање отпадних вода, извршити њихово пречишћавање и тако пречишћену воду везати за систем јавне канализације или зависно од начина третмана и квалитета пречишћене воде директно је упуштати у језеро Палић,
 - због плављења депоније, размотрити могућност формирања ретензије у

долини Млаке између Прозивке и градског сметлишта,

- како би се спречило загађење минералним материјама обезбедити спољашњи круг (прстен) зелених површина (заштитног зеленила) око језера како би се спречило преношење загађујућих честица са пољопривредних површина у језеро.
- вршити перманентну контролу квалитета воде језера на основу Програма мониторинга, али и ванредно, како би се на основу добијених резултата примењивале мере које би могле да обезбеде смањење загађења, реаговање у акцидентним ситуацијама и мере санације и ремедијације.

У функцији заштите воде као ресурса, поред унапређења водоводне мреже и смањивања губитака због неефикасности и дотрајалости, неопходно је стимулисати и промовисати рационално коришћења воде, које се врши:

- преко средстава јавног информисања,
- припремом и реализацијом програма едукације становништва на планском подручју,
- увођењем система управљања и системима квалитета у привредним субјектима.

7.3.3.3 Мере заштите земљишта

Опште мере заштите земљишта су:

- уклањањем свих дивљих депонија и забрана неконтролисаног депоновања свих врста отпада;
- санација других деградираних и угрожених локалитета (санација градске депоније и других локалитета ван радних зона за које се на основу посебних истраживања утврди повећана контаминираност у складу са законским прописима...)
- обезбедити све мере заштите од индустријског загађења земљишта у прошлости и садашњости поштовањем прописа и успостављањем казнене политике,
- трансформација производних зона која се функционисала у претходним годинама без озбиљне политике заштите животне средине (посебно машинска, хемијска индустрија (најпознатије предузеће тог типа „Зорка“ ...) захтевају планску санацију и ремедијацију земљишта на основу претходних детаљних истраживања са подацима о количинама и врстама загађења, пре било какве нове изградње; истраживања су готово увек вазана и за процену контаминације подземних вода,
- ограничити урбано ширење на грађевинско подручје плана,
- обезбедити комплетну санитацију насеља и применити све мере које се односе на заштиту вода,
- примена антиерозионих мера (биолошких – ширење зеленила) и радова који ће спречити даљу појаву ерозије и санирати настале последице ерозије,
- спровођење мера заштите шума у окружењу градског подручја, урбаног зеленила као и формирањем заштитног зеленог појаса око града, као најбољег начина заштите од загађења воде, ваздуха и земљишта од околних попоприврених површина,
- примена мера заштите земљишта од загађивања и примена најбољих доступних технологија при изградњи државних путева и њиховом

- функционисању, приликом истражних ископина нафте и гаса,
- припрема и спровођење образовних програма и програма информисања пољопривредног становништва о примени принципа органске пољопривреде и утицајима пољопривреде на животну средину (едукација становништва) из окружења.
- предузимање мера за смањење ризика од загађивања земљишта при складиштењу, превозу и претакању нафних деривата и опасних хемикалија;
- припрема превентивних и оперативних мера заштите, реаговања и поступака санације земљишта у случају хаваријског изливања опасних материја у околину.

7.4 ПЛАНИРАНА ПРОСТОРНА ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Примена планских решења и мера заштите животне средине има за резултат унапређење стања животне средине на планском подручју, те се у оквиру планског подручја не очекују *зоне угрожене и деградирание животне средине*. **За ове зоне неопходна је примена мера санације и унапређења животне средине** које подразумевају:

- унапређење и заштита изворишта водоснабдевања,
- активности и мере за смањење аерозагађења и буке,
- адекватну санитацију (унапређењем система одвођења, пречишћавања и контроле отпадних вода из насеља и индустрије),
- адекватно и системско управљање отпадом на свим нивоима,
- санирање контаминираних локација у циљу заштите и унапређења земљишта,
- управљање ризиком,
- заштита и рационално коришћење природних ресурса, контролисани туризам и одржива индустрија,
- коришћење обновљивих извора енергије и свеобухватном заштитом природних добара, станишта и биодиверзитета.

Применом **мера санације и унапређења животне средине** у оквиру даљег планског развоја очекује се бољи статус и квалитет животне средине урбаних зона већег дела планског подручја у којима се не очекују значајни неповољни утицаји – *подручја претежно квалитетне животне средине*. Како су захтеви за квалитетом воде за пиће приоритетне, као и спровођење мера и активности на очувању зона санитарне заштите, локације водоизворита морају преузети функцију подручја *квалитетне животне средине*. Такође, зоне одрживог туризма Бање Палић са свим ограничењима и условима који се морају испоштовати, прихватају функцију *квалитетне животне средине*.

Карактеристике *зоне квалитетне и веома квалитетне животне средине* ће одрживим коришћењем стеченог природног потенцијала уз примену посебних услова на осетљивим подручјима, **и мерама за очување и појачавање позитивних утицаја (квалитета животне средине)** остати сачуване као значајне зоне посебних природних вредности и очуване животне средине. Применом мера санације и унапређења животне средине у зонама угрожене и деградирание животне средине, стварају се посредно и директно повољни услови за очување квалитета зона квалитетне и врло квалитетне животне средине.

Заштита и унапређење квалитета животне средине спроводиће се диференцирано према просторно еколошким зонама на подручја (табела 7.4.):

Извештај о стратешкој процени утицаја ГУП-а Суботица – Палић до 2030. године на животну средину

- Претежно квалитетне животне средине
- Квалитетне животне средине,
- Веома квалитетне животне средине

Табела 7.4: Просторна диференцијација подручја Просторног плана према квалитету животне средине

Опис подручја	Карактеристике подручја	Подручје
Подручја претежно квалитетне животне средине	<ul style="list-style-type: none"> - без прекорачења граничних вредности загађујућих материја у ваздуху и земљишту, - примењене мере управљања отпадом (санирана сметлишта и успостављен регионални систем...), - саниране све деградиране локације - успостављена санитација свих објеката - успостављен рад ППОВ који одговара капацитетима отпадних вода града Суботице и Палића, - обезбеђена сепаратна атмосферска која задовољава капацитете, - примена мера заштите од саобраћаја (смањено загађење ваздуха и загађење буком) - - сва индустријска постројења имају обезбеђен и функционалан систем управљања животном средином и ризиком - све комуналне зоне су инграструктурно екипиране и функционишу без конфликта - гас- водећи енергент у свим јавним објектима, становању и индустрији, 	<ul style="list-style-type: none"> - Ауто пут, државни путеви I и II реда и све насељске саобраћајнице, - железнички саобраћај (у овим зонама се и даље очекују појаве буке и аерозагађења) - Све урбане функције, - Комуналне зоне - Зоне пословања и индустрије, - Саниране локације - зоне и локације које управљају са ризиком од настанка хемијског удеса
Подручја квалитетне животне средине	<ul style="list-style-type: none"> - управљање извориштима водоснабдевања према прописима и примењеним мерама којима се обезбеђује несметан рад изворишта уз елиминацију свих могућих загађења - примењене мере управљања отпадом, - изграђена санитација објеката и пречишћавање отпадних вода, - примена мера заштите од саобраћаја, - заштита и ширење свеукупног зеленила , - унапређење зоре спорта и рекреације - обезбеђена инфраструктура за туристичке комплексе, без конфликта, 	<ul style="list-style-type: none"> - урбане зелене површине - зоне спорта и рекреације - заштитне зоне природних добара - туристичке зоне са комплексима културних добара и верских објеката - водозахвати у урбаном подручју
Подручја веома квалитетне животне средине	<ul style="list-style-type: none"> - обезбеђене мере заштите природе према утврђеним актима и Уредбама о проглашењу заштите природних добара, - обезбеђене мере заштите станишта и еколошких коридора према условима Покрајинског завода за заштиту природе - успостављена локална и регионална институциона заштита, ако и међународна сарадња у контексту заштите природе , - успостављене мере заштите природних добара од посредних утицаја околине (поредом мера санације и унапређења животне средине планског подручја) 	<ul style="list-style-type: none"> - заштићена природна добра у режиму I и II III, степена заштите проглашених природних добара, - подручја заштићеног станишта „Радановачке слатине, - подручја значајна за заштиту биодиверзитета на локалном и међународном нивоу (ЕМЕРАЛД подручје, РАМСАР подручје, ИВА, IPA подручје), - подручје локалног еколошког коридора као и предложеног коридора за заштиту

Предлог просторне диференцијације животне средине дат је у делу ГРАФИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА: *Карта бр.2: Категоризација животне средине, планирано стање, Р 1: 20 000.*

8 СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Целокупно грађевинско подручје Суботице и Палића предвиђено је да се плански разради са 13 (тринаест) планова генералне регулације, што искључује директно спровођене плана па самим тим и директним смерницама ове СПУ.

Стратешке процене на нижим хијерархијским нивоима

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину (*"Сл. гласник Републике Србије"*, бр. 135/04 и 88/10), а за потребе израде ГУП-а.

За планове нижег реда, односно делове грађевинског подручја - планове генералне и детаљне регулације, који се налазе у оквиру предметног ГУП-а, радиће се Стратешка процена утицаја на животну средину у складу са Одлуком надлежног органа.

У поступку припреме и доношења новог урбанистичког плана који предвиђа изградњу зона, односно објеката који могу имати значајне утицаје на животну средину, а у складу са приоритетном заштитом и осетљивошћу простора, неопходно је доношење Одлуке о изради СПУ урбанистичког плана на животну средину у складу са мишљењем органа надлежног за заштиту животне средине. **Одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана** ако, према критеријумима прописаним овим законом, утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

У детаљнијој планској разради неопходно је извршити вредновање капацитета простора у односу на одговарајуће делатности и активности које се планирају на њему. На тај начин ће се извршити еколошка валоризација простора и прописати мере којима се у потпуности мора обезбедити заштита околине од загађења, а у складу са принципима и мерама из ове процене.

Процене утицаја пројеката на животну средину

У складу са Извештајем о стратешкој процени утицаја на животну средину, и Законом о процени утицаја на животну средину (*"Сл. гласник РС"*, број 135/04 и 36/09), Инвеститор је обавезан да у даљем поступку спровођења Плана, поднесе захтев надлежном органу који издаје локацијску/грађевинску дозволу, одељењу надлежном за послове заштите животне средине у вези потребе израде Студије о процени утицаја на животну средину. Студија о процени утицаја израђује се на нивоу идејног пројекта и без сагласности на студију, односно решења да израда студије није потребна, не може се приступити извођењу радова. Утврђује се обавеза будућим инвеститорима да у поступку даље разраде планског документа, за потребе прибављања одобрења за изградњу, израде Студију о Процени утицаја на животну средину, а у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину (*"Сл. гласник РС"*, број 135/04 и 36/09).

У складу са наведеним Законом, Уредбом о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину (*"Сл. гласник РС"*, бр. 109/2009) и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за

које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр. 114/08) инвеститор је дужан да се обрати, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са Листе II, надлежном органу. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде Студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби израде или ослобађању од израде студије.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја како је то прописано поменутиим Законом. Начелни садржај студије о Процени утицаја на животну средину прописан је чланом 17. поменутог Закона, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

Студија о процени утицаја прописује мере заштите животне средине предметног пројекта, које се морају уградити у све фазе пројекта како би се заштитила животна средина, природна добра и превенирао сваки могући утицај. Такође, предвиђеним мониторингом се прате параметри животне средине који су дефинисани проценом, а у циљу заштите животне средине.

9 ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине ГУП-а могле успешно имплементирати у планском периоду. У складу са чл. 17., Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину (*"Сл. гласник РС, бр. 135/04 и 88/10"*), програм праћења стања животне средине у току спровођења плана садржи нарочито:

1. опис циљева плана и програма;
2. индикаторе за праћење стања животне средине;
3. права и обавезе надлежних органа;
4. поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја;
5. друге елементе у зависности од врсте и обима плана.

Према Закону о заштити животне средине (*"Сл. гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09-др. закон и 43/11 – одлука УС, 14/16*), РС односно јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине су:

- обезбеђење мониторинга;
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга;
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга;
- дефинисање мониторинга загађивача;
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача;
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

9.1 ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА

Мониторинг - Програм праћења стања животне средине може бити саставни део постојећег Програма мониторинга животне средине, у случају да је успостављен, а који обезбеђује Орган надлежан за заштиту животне средине. За предметно подручје основни циљ је:

- формирање аутоматизованог мониторинг-система који ће бити део интегралног мониторинга надлежних локалне самоуправе и Републике (Аутономне Покрајине),
- обезбеђивање правовременог реаговања и упозорења на могуће негативне последице и акцидентне ситуације,
- увид у стање природних вредности - чиниоца животне средине и врсте могућих загађења,
- формирање катастра загађивача и јединствене базе података са ГИС логистичком подршком.

Према Закону о заштити животне средине, (*"Сл. гласник РС", бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09-др. закон и 43/11 – одлука УС, 14/16*) локална управа у оквиру своје надлежности, обезбеђује континуирану контролу и праћење стања животне средине у

складу са свим посебним Законима и са одредбама и програмом владе РС (АП) за посебне области мониторинга животне средине.

Квалитет ваздуха се контролише и прати мерењем емисије и имисије. Мерење **емисије** обезбеђују загађивачи ваздуха чија је обавеза, у складу са законским одредбама, да:

- податке о стационарном извору загађивања ваздуха и свакој његовој промени (реконструкцији) доставе надлежном министарству, односно Агенцији за заштиту животне средине и надлежној општини,
- обављају мониторинг емисије,
- обављају континуална мерења емисије када је то прописано за одређене загађујуће материје и/или изворе загађивања самостално, путем аутоматских уређаја за континуално мерење,
- обезбеде контролна мерења емисије преко референтне лабораторије, ако мерења емисије обављају самостално,
- обезбеде прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног правног лица, а најмање једанпут годишње,
- обезбеде мерења имисије по налогу надлежног инспекцијског органа преко овлашћеног правног лица,
- воде евиденцију о обављеним мерењима са подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења,
- воде евиденцију о врсти и квалитету сировина, горива и отпада у процесу спаљивања,
- воде евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја и мерних уређаја за мерење емисије.

Систематско мерење имисије обезбеђује Република. Мерење **имисије** врши се у складу са Програмом контроле квалитета ваздуха на територији Републике Србије, (АП) чија је законска основа садржана у Закону о заштити животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09-др. закон и 43/11 – одлука УС, 14/16). Влада Републике Србије (АП) доноси Уредбу о утврђивању Програма контроле квалитета ваздуха, којом се утврђује контрола квалитета ваздуха, која обухвата: систематско мерење имисије, праћење утицаја загађеног ваздуха на здравље људи, животну средину и климу и извештавање о резултатима мерења.

Систематска мерења имисије врше се у оквиру мреже мерних места, постављене у више нивоа:

- основна мрежа метеоролошких станица и основна мрежа урбаних метеоролошких станица,
- локална мрежа урбаних станица за мерење имисије основних загађујућих материја и локална мрежа, урбаних станица за мерење имисије специфичних загађујућих материја,
- основна мрежа станица за праћење утицаја загађеног ваздуха на здравље људи.

Систематска контрола *квалитета површинских и подземних вода* спроводи се у складу са Програмом мониторинга статуса вода, коју доноси Влада Републике Србије (АП). Испитивања квалитета површинских вода врше се ради оцене стања квалитета воде водотока, праћења тренда загађења и очувања квалитета водних ресурса.

Мониторинг обухвата:

- 1) за површинске воде - запремину, водостаје и протицаје до степена значајног за еколошки и хемијски статус и еколошки потенцијал, као и параметре еколошког и хемијског статуса и еколошког потенцијала;
- 2) за подземне воде - нивое и контролу хемијског и квантитативног статуса.

Мониторинг статуса **вода у заштићеним областима** обухвата и додатне показатеље статуса вода, у складу са прописима којима је то подручје утврђено као заштићено.

Министар надлежан за послове заштите животне средине ближе прописује техничке захтеве са спецификацијама за хемијске анализе и анализе потребне за мониторинг вода.

Закон о заштити животне средине чланом 22 дефинише заштиту земљишта и његово одрживо коришћење. Заштита земљишта остварује се *мерама системског праћења квалитета земљишта*, праћењем индикатора за оцену ризика од деградације земљишта, као и спровођењем ремедијационих програма за отклањање последица контаминације и деградације земљишног простора, било да се они дешавају природно или да су узроковани људским активностима.

На основу Закона о заштити животне средине Влада Републике Србије усвојила је Уредбу о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологије за израду ремедијационих програма (*"Сл. гласник РС" бр. 88/10*). Уредба је усклађена са препорукама датим у Предлогу Директиве ЕУ (Proposal for a Soil Framework Directive - COM(2006)232). Усвајањем ове Уредбе обезбеђена је основа за доношење програма системског праћења квалитета земљишта који ће обухватити успостављање државне и локалне мреже локалитета за праћење квалитета земљишта и који не обухвата пољопривредна земљишта. Државна мрежа локалитета успоставља се за праћење квалитета земљишта на нивоу Републике Србије на локалитетима на којима је дошло или може доћи до загађења земљишта и који су од посебног интереса за Републику Србију. Локална мрежа локалитета за праћење квалитета успоставља се за праћење квалитета земљишта на нивоу Аутономне Покрајине и јединице локалне самоуправе. Локалну мрежу чине допунски локалитети који се одређују на основу мерења или поступака процене, а за које нема података о нивоу загађујућих материја, у складу са својим потребама и могућностима.

Република Србија (АП), односно јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом, обезбеђују процену, праћење и контролу нивоа буке у животној средини у складу са Законом о заштити од буке у животној средини (*"Сл. гласник РС", бр. 36/09 и 88/10*) и законом којим се уређује заштита животне средине.

Континуирано праћење (мониторинг) стања и промена *биолошке разноврсности* у локално-регионалним, односно националним, као и глобалним размерама је императив и незаобилазна практична мера којом се обезбеђује његово очување и одрживо коришћење. На тај начин се штити и биосфера у целини. Мониторинг подразумева и контролу промета и трговине заштићених дивљих врста, као и интродукцију алохтоних врста, евиденцију измењених генофондова, болести и сл. Мониторинг, у складу са одговарајућим законом, споводи Завод за заштиту природе Србије, Покрајински завода за заштиту природе, ЈП „Србијашиме“, односно управљач природним добрима.

У складу са Законом о управљању отпадом (*"Сл. гласник РС", бр. 36/09, 88/10 и 14/16*), а у циљу заштите и контроле загађења животне средине врши се контрола генерисања отпада (масе и морфолошког састава у оквиру јединице локалне самоуправе), као и идентификација сметлишта. Локална самоуправа је дужна да прати и организује систем управљања отпадом, па тако и да врши мониторинг и да податке на годишњем нивоу доставља Агенцији за заштиту животне средине. Појединачни Оператери који поседују офговарајуће дозволе за транспорт, третман отпада дужни су такође да обавешавају Агенцију за заштиту животне средине о количинама и врстама отпада. Генератори отпада такође имају обавезу вршења контроле и обавештавања Агенције о количинама и врсти отпада, према важећим прописима из сектора управљања отпадом.

Основни подаци о мониторингу здравља односе се на прикупљање података о узложености становништва буци и вибрацијама, нејонизујућим зрачењима и загађеним ваздухом. Подаци се добијају на основу евидентирања броја оболелих (Завод за јавно здравље), односно мерењем вредности нивоа дефинисаних параметара (нивоа буке, зрачења, загађујућим материја у ваздуху...).

9.2 ИЗБОР ИНДИКАТОРА ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Имајући у виду дефинисане посебне циљеве, врши се избор одговарајућих индикатора у изради стратешке процене, на основу којих се врши оцењивање планских решења, са становишта могућих негативних утицаја на животну средину и предлог минимизације или елиминација и утврђивање неповољних утицаја. Изабрани су оквирни индикатори животне средине које је неопходно уврстити у програм мониторинга животне средине (табела 9.2).

Табела 9.2: Избор индикатора за програм мониторинга

Област СПУ	Индикатор	Надлежни орган за праћење	поступање
Заштита ваздуха	емисија SO ₂ , NO _x , CO ₂ , чађи, суспендованих честица	Загађивачи (привредно-индустријско предузеће)	- обавештавање надлежних локалних (АП) и јавности - примена предвиђених мера санације
	имисија SO ₂ , NO ₂ , чађи и суспендованих честица	Завода за јавно здравље Суботица, Републички хидрометеоролошки завод,	- обавештавање надлежних локалних органа и јавности - примена предвиђених мера санације
Заштита вода	Квалитет воде за пиће (сирове воде, воде у водоводној мрежи)	ЈКП Водовод и канализација, Суботица, Завода за јавно здравље Суботица	- обавештавање надлежних локалних и државних (АП) органа и јавности
	Природне воде	Завода за јавно здравље Суботица Републички хидрометеоролошки завод, локлна управа	-обавештавање надлежних локлних органа и јавности - примена предвиђених мера санације
	Отпадне воде (индустрије, на локацији ППОВ)	Загађивачи (привредно-индустријско предузеће), ЈКП Водовод и канализација, Суботица	-обавештавање надлежних локлних органа и јавности - примена предвиђених мера санације
Заштита земљишта	pH, присуство тешких метала, етарски екстракт, фенолни екстракт	Завода за јавно здравље Суботица, Агенција за заштиту животне средине	- обавештавање надлежних локлних и државних органа и јавности

Извештај о стратешкој процени утицаја ГУП-а Суботица – Палић до 2030. године на животну средину

	% контаминираних површина	локални орган управе	обавештавање надлежних државних органа и јавности - уклањање контаминираног земљишта и адекватно депоновање на основу детаљних истраживања
Отпад	Број сметлишта на територији општине	локални орган управе, ЈКП Чистоћа и зеленило	обавештавање надлежних државних (АП) органа
	број становника обухваћем организованим одношењем отпада	локални орган управе, ЈКП Чистоћа и зеленило	обавештавање надлежних државних (АП) органа
	количина отпада по становнику или сектору; % отпада који се рециклира;	локални орган управе, ЈКП Чистоћа и зеленило	обавештавање надлежних државних (АП) органа
	% отпада који се одлаже на (регионалну) санитарну депонију	локални орган управе, ЈКП Чистоћа и зеленило	обавештавање надлежних државних (АП) органа
	количина опасног отпада по сектору; % опасног отпада који се адекватно депонује	Загађивачи (привредно-индустријско предузеће)	- обавештавање надлежних локалних органа и јавности - примена предвиђених мера санације
Очување природних добара, живог света и станишта	Примена заштите у оквиру међународних и националних програма заштите	Покрајински завод за заштиту природе Србије	- обавештавање надлежних локалних и државних органа (АП) - примена предвиђених мера санације
	Број угрожених, заштићених врста, заштићена подручја, мртва дрво, диверзитет врста	Покрајински завод за заштиту природе Србије	- обавештавање надлежних локалних и државних органа (АП) - примена предвиђених мера санације
Заштита здравља	% становника обухваћен основном здравственом заштитом (број становника на 1 лекара)	Републички завод за статистику, Завода за јавно здравље Суботица, локални орган управе	обавештавање надлежних државних органа
	број становника оболелих од респираторних и других болести	Републички завод за статистику, Завода за јавно здравље Суботица, локални орган управе	- обавештавање надлежних државних органа
	Изложеност буци и вибрацијама	Завода за јавно здравље Суботица, локални орган управе	-информисање јавности - примена предвиђених мера заштите од буке
	Изложеност електромагнетном зрачењу	Загађивач/корисник постројења	-информисање државних органа (АП) и јавности - примена предвиђених мера заштите од ем зрачења
Удеси и елементарне непогоде	број локалитета са високим ризиком од удеса; учесталост удеса у производњи, транспорту, управљању отпадом и изопштинањи објеката; постојање планова интервенције у случају ванредног стања	Загађивачи (привредно-индустријско предузеће)	- обавештавање надлежних локалних (државних) органа и јавности - примена предвиђених мера санације

9.3 ЗАКОНСКИ ОКВИР

Систем праћења стања животне средине успостављен је следећим правним актима:

- Закон о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр. 135/04 и 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон и 43/11 УС, 14/16);
- Закон о интегралном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/04 и 25/15),
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр. 135/04 и 88/10),
- Закон о процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр. 135/04, 36/09 и 88/10),
- Уредба о Листи пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр. 114/08),
- Закон о водама („Сл. гласник РС“, бр. 30/10, 93/12 и 101/16),
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Сл. гласник СРЈ“ бр. 42/98 и 44/99)
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 01/16),
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 50/12),
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 24/14),
- Закон о заштити ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13),
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима за квалитет ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 11/10, и 75/10),
- Закон о заштити земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 112/15),
- Уредбу о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологије за израду ремедијационих програма ("Сл. гласник РС" бр. 88/10),
- Закон о заштите од буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10)
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 75/10),
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Сл. гласник РС“, бр. 72/10),
- Закон о управљању отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 36/09, 88/10 и 14/16),
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/10, 88/10 и 14/16),
- Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС“, бр. 102/10),
- Уредба о режимима заштите („Сл. гласник РС“, бр. 31/12)
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива ("Сл. гласник РС", бр. 5/2010 и 47/2011),
- Правилник допунама правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива ("Сл. гласник РС", бр. 98/16),
- Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима

- станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување ("Службеном гласник РС", бр. 35/10)
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Сл.гласник РС“, бр.128/14),
 - Закон о заштити од нејонизујућег зрачења ("Сл. гласник РС", бр. 36/09)
 - Правилник о изворима нејонизујућег зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања ("Сл. гласник РС", бр. 104/09),
 - Закон о заштити од пожара („Сл. гласник РС“, бр. 111/09 и 20/15),
 - Правилник о методологији за израду акционих планова ("Сл. гласник РС", бр. 72/10).
 - Закона о хемикалијама („Сл. гласник РС“, бр. 36/09).
 - Правилника о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте докумената које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Сл. Гласник РС“, бр. 41/10)
 - Правилник о поступку обавештавања, односно размене података о севесо постројењу, односно комплексу чије активности могу довести до настанка хемијског удеса са прекограничним ефектима („Сл. гласник РС“, бр. 26/13),

10 МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ

Основни методолошки приступ и садржај Извештаја Стратешке процене утицаја на животну средину, дефинисани су Законом о Стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“ бр. 135/04, 88/10). Процена стања животне средине за подручје плана, представљена је проценом постојећег стања животне средине и сагледавањем планских решења на основу кога су дате еколошке смернице са мерама за одрживу реализацију плана.

Примењена методологија истраживања проблематике заштите животне средине представља, по својој хијерархијској уређености и садржају, верификован начин долажења до документованих података и стварања основа за избор оптималног решења са крајњим циљем остварења принципа одрживог развоја.

Општи методолошки концепт је:

- прикупљање информација и података о простору, потенцијалним и евидентираним изворима загађивања, стању природних вредности-стању и квалитету вода, земљишта, ваздуха, биљног и животињског света, станишта и биодиверзитета, заштићених природних и културних добара,
- успостављање основних анализа, приказ „нултог стања“ као услова и полазне основе за анализу евидентираних и процену могућих значајних промена, евидентирање постојећих проблема, загађивача и последица загађења,
- сагледавање постојећих и могућих конфликтних односа,
- дефинисање основних и појединачних циљева стратешке процене у складу са општим принципима а на основу прикупљених података,
- вредновање постојећег стања као и процене значајних утицаја планиране намене (значајних планских циљерва), у односу на циљеве стратешке процене, успостављањем савремене методологије стратешке процене утицаја, анализа процењених утицаја,
- процена и поређење варијантних решења понуђених варијанти,
- дефинисање мера заштите према секторским планским решењима, односно према основним медијумима животне средине,
- смернице процене утицаја за ниже хијерархијске нивое,
- мониторинг животне средине, као неопходна мера контроле.
- приказ примењене методологије,
- нетехнички резиме као закључак.

С обзиром да је кроз анализу установљено да постоје одређени ризици у смислу утицаја на животну средину, један део истраживања везан је за конкретне индикаторе и избор индикатора. Из основне матрице могућих утицаја детаљно се анализирају они за које је доказано да у конкретним просторним условима одређују међусобни однос предметног плана и животне средине.

На основу верификованих показатеља, урађена је процена могућих утицаја планских решења, истраживане су могућности заштите и унапређења животне средине и предложене одговарајуће мере за које постоји оправданост у смислу рационалног смањења негативних утицаја на животну средину.

Утврђивање критеријума могућих значајних утицаја, појединачних и повезаних, вршени су на основу доступних информација, увидом у постојећу документацију (просторно –

планску, урбанистичку и пројектно – студијску, резултате постојећег мониторинга на републичком и локалном нивоу, извештаје о стању животне средине). Дефинисане су еколошке смернице за спровођење Плана и реализацију, односно за утврђивање еколошке валоризације простора на еколошки одржив и прихватљив начин.

10.1 ПРИМЕЊЕНА МЕТОДОЛОГИЈА

Примењена методологија заснована је на квалитативном и квантитативном вредновању животне средине на планском подручју, непосредном и ширем окружењу, као основе за валоризацију простора за даљи одрживи развој. Методологија се усавршава из године у годину и углавном је у сагласности са новијим приступима и упутствима за израду Стратешке процене у ЕУ.

У односу на дефинисане циљеве (опште и посебне) и изабране индикаторе одрживог развоја, врши се процена утицаја одабраних планских решења на животну средину. Процена утицаја врши се у односу на циљеве стратешке процене утицаја у варијанти да се план примени и да се план не примени.

За урбанистичке планове дужег временског хоризонта и са већом неизвесношћу реализације, метод израде сценарија модела развоја, омогућује процену позитивних и негативних ефеката варијантних решења плана. Процена утицаја варијантних решења је квалитативна према следећим критеријумима:

- + позитиван утицај (унапређење ж.средине),
- негативни утицај (деградација ж.средине),
- 0-без значајних промена,
- М - уз мере заштите могућ позитиван утицај.

У односу на процену утицаја варијантних решења доноси се одлука да ли је у односу на животну средину повољнија варијанта да се план примени или да се план не примени. Уколико је повољнија варијанта да се план примени, врши се евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења.

Значај утицаја процењује се у односу на величину (интензитет) утицаја и просторне размере на којима се може остварити утицај. Утицаји, односно ефекти планских решења, према величини промена, могу бити позитивни, негативни или неутрални. Да би табела била јаснија ова карактеристика утицаја је приказана бојом:

- Позитиван утицај – зелена,
- Негативан – црвена,
- Неутралан/нема га – бела.

Интензитет утицаја је приказан интензитетом боје. Што је тамнија боја, то је већи утицај. Критеријуми за оцену утицаја су дати у табели 10.1.

Извештај о стратешкој процени утицаја ГУП-а Суботица – Палић до 2030. године на животну средину

Табела 10.1:Критеријуми за оцењивање утицаја

Врста/значај утицаја	мањи до средње значајан утицај	значајан утицај	врло значајан утицај
Позитиван			
Негативан			

Додатни критеријуму који служе за евалуацију утицаја дати су у наредној табели 10.1.1.

Табела 10.1.1:Критеријуми за оцењивање утицаја

Вероватноћа утицаја	извесан могућ вероватан	И М В
Време трајања утицаја	краткотрајан дуготрајан	К Д
Учесталост утицаја	поврмени привремен сталан	По Пр Ст
Просторне размере утицаја	међународни национални регионални локални	М Н Р Л

На основу критеријума процене величине и просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене. У обзир се узимају само они утицаји који имају значајне позитивне или негативне ефекте на квалитет животне средине.

11 ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

Стратешка процена утицаја, интегрисана је као процес у све фазе израде ГУП-а чиме је омогућено интегрисање циљева и принципа одрживог развоја у све фазе израде ГУП-а (од почетних циљева, преко дефинисања стратешких опредељења и утврђивања планских решења). Процес је усклађен евалуацијом свих појединачних циљева, односно оних за које је утврђен статешки значај у складу са планском концепцијом и приказаним моделима развоја.

На основу члана 4, Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), у поступку стратешке процене планова и програма повећани степен **транспарентности** у одлучивању обезбеђује се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план или програм. Добијени услови у погледу очувања постојећих ресурса, намена и функција значајни су са становишта одрживог коришћења простора и као такви су инкорпорирани у план и СПУ.

Веома важан сегмент самог процеса одлучивања у току израде Извештаја о стратешкој процени („Сл. гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), сходно члану 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, омогућено је учешће заинтересованих органа и организација према којем орган надлежан за припрему плана доставља органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама на мишљење Извештај о Стратешкој процени. Заинтересовани органи и организације дужни су да доставе мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Такође, чланом 19. дефинисано је да је орган надлежан за припрему плана и програма обавезан да обезбеди учешће јавности у разматрању Извештаја о Стратешкој процени.

Јавни увид и јавна расправа за Извештај организује се по правилу у оквиру излагања плана на јавни увид и одржавања јавне расправе у складу са Законом којим се уређује поступак доношења плана.

11.1 ОПИС РАЗЛОГА ОДЛУЧУЈУЋИХ ЗА ИЗБОР ГУП- а СА АСПЕКТА РАЗМАТРАНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА И ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПИТАЊА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УКЉУЧЕНА У ГУП

Као што је наведено у поглављу 5.4. *Варијантна решења*, а према садржини Стратешке процене која је прописана Законом, разматрана су два сценарија развоја: План се не реализује (варијанта бр.1) и План се реализује (варијанта бр.2).

Одговарајућа планска решења у смислу избора варијантног решења које ће имати позитиван утицај на даљи просторни развој посматраног подручја, припадају варијантном решењу број 2., односно подразумевају спровођење сценарија одрживог просторног развоја, које се заснива на начелима дефинисаним у законској регулативи из области урбанистичког планирања, заштите природе и заштите животне средине приликом реализације ГУП-а.

Уређење простора заснива се интегрисаном планирању простора као и на хоризонталној и вертикалној координацији.

Хоризонтална координација подразумева повезивање са суседним општинским, регионалним и међународним територијама у току планирања ради решавања заједничких функција и интереса, као и повезивање и партиципацију свих учесника у просторном развоју.

Вертикална координација подразумева успостављање веза свих нивоа просторног и урбанистичког планирања и уређења простора, од националног, покраинског ка регионалном и даље ка локалном нивоу.

Паралелно са тим, **Закон о стратешкој процени утицаја**, члан 4. дефинише 5 основних начела стратешке процене:

- 1) **Начело одрживог развоја,**
- 2) **Начело интегралности,**
- 3) **Начело предострожности,**
- 4) **Начело хијерархије и координације,**
- 5) **Начело јавности.**

Такође, ПП РС, основни плански документ просторног планирања и развоја у Републици Србији који представља плански основ за израду и овог плана, у погледу заштите животне средине припремљен је као одржив, са предвиђеним одрживим развојем у погледу равномерног регионалног развоја, заштите природе и биодиверзитета, развоја привреде, развоја инфраструктуре и унапређења квалитета живота.

Захтеви за заштитом животне средине, природе и природних добара, уграђени су највећим делом и у планска решења иако је он сам по себи специфичан и разликује се у великој мери од других урбанистичких планова насеља. Самим тим и Стратешка процена утицаја разликује се у великој мери од Стратешких процена утицаја планова територијалних јединица локалне самоуправе и већих територијалних целина.

12 УЧЕШЋЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА У ПОСТУПКУ ИЗРАДЕ И РАЗМАТРАЊА ИЗВЕШТАЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

У поступку израде ГУП-а и спровођења Стратешке процене утицаја (израде Извештаја о СПУ) овог планског документа на животну средину обављене су консултације са надлежним и заинтересованим институцијама, организацијама и органима, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени утицаја ГУП-а, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења.

У току израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени прибављени су услови и сагласности од стране следећих надлежних институција, организација и јавних предузећа:

РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД , Кнеза Вишеслава 66 11000 БЕОГРАД
МЕЂУОПШТИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ, СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ СУБОТИЦА, Трг слободе 1/3
РЕПУБЛИКА СРБИЈА, МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ Управа за инфраструктуру, Балканска 53, 11000 БЕОГРАД
РЕПУБЛИКА СРБИЈА, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА СЕКТОР ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ, Одељење за ванредне ситуације у Суботици
РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД СРБИЈЕ , Ташмајдански парк ББ 11000 БЕОГРАД
РЕПУБЛИКА СРБИЈА, АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЗДРАВСТВО И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ И ДЕМОГРАФИЈУ Сектор за санитарни надзор и превентивну медицинску делатност Одељење за санитарну инспекцију, Одсек за санитарну инспекцију у Суботици СУБОТИЦА, Трг Лазара Нешића бр. 1
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ 21000 Нови Сад, Радничка број 20А
РЕПУБЛИКА СРБИЈА, МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА РЕСОР ЈАВНЕ БЕЗБЕДНОСТИ, УПРАВА ГРАНИЧНЕ ПОЛИЦИЈЕ 11000 БЕОГРАД
ГРАД СУБОТИЦА, ГРАДСКО ВЕЋЕ, н/р Мирославе Бабић, члан Градског већа задужена за област културе, Трг Слободебр. 1, 24000 СУБОТИЦА
ГРАД СУБОТИЦА, ГРАДСКО ВЕЋЕ, н/р др Наташе Алексић члан Градског већа, задужена за област образовања Трг Слободебр. 1, 24000 СУБОТИЦА
ГРАД СУБОТИЦА, ГРАДСКО ВЕЋЕ, н/р Шимон Острогонац члан Градског већа, задужен за област пољопривреде Трг Слободебр. 1, 24000 СУБОТИЦА, Број :III-350-6/2018
ГРАД СУБОТИЦА, ГРАДСКО ВЕЋЕ н/р Уљеји Акош, члан Градског већа задужен за област привреде, Трг Слободе бр. 1, 24000 СУБОТИЦА
ГРАД СУБОТИЦА, ГРАДСКО ВЕЋЕ н/р НЕМАЊЕ СИМОВИЋ, члан Градског већа задужен за област спорта и омладине, Трг Слободебр. 1, 24000 СУБОТИЦА

Извештај о стратешкој процени утицаја ГУП-а Суботица – Палић до 2030. године на животну средину

ГРАД СУБОТИЦА, ГРАДСКО ВЕЋЕ, н/р Срђан Самарџић Члан градског већа задужен за област туризма, инвестиција и међународне сарадње Трг Слободе бр. 1, 24000 СУБОТИЦА
ЈКП "ЧИСТОЋА И ЗЕЛЕНИЛО", Јожефа Атилебр. 4, 24000 СУБОТИЦА
ЈКП "ПАРКИНГ", Ђуре Ђаковићабр. 23/II, 24000 СУБОТИЦА
ЈКП "ПОГРЕБНО", Трг жртава фашизма бр. 1 24000 СУБОТИЦА, Број: 103/1 од дана 23.02.2018
"ПАРК ПАЛИЋ" д.о.о. Кањишки пут бр. 17/а ПАЛИЋ Бојан Балаћ Број :229/18 од дана 27.02.2018.
ЈКП "СУБОТИЧКЕ ПИЈАЦЕ", Ђуре Ђаковићабр. 23/И0642221171 24000 СУБОТИЦА Број 635 од дана 03.08.2018.
ЈП "СУБОТИЦА-ТРАНС", Сегедински путбр. 84, 24000 СУБОТИЦА
Д.О.О. ЗА УПРАВЉАЊЕ СЛОБОДНОМ ЗОНОМ "СУБОТИЦА" Батинска 94, 24000 Суботица 0666677111 СашаВучинић, Број : 01-40/1 од 31.07.2018.
ТРЖНИЦА АД, Суботица, Матије Гупца 50 24000 Суботица (пијсце на Палићу, Александрову, Бувљаку)
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ, ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА ОГРАНАК ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА СУБОТИЦА, Сегедински пут 22-24 24000 СУБОТИЦА
ТЕЛЕКОМ СРБИЈА, ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНИКУ, Првомајска 2-4, 24000 СУБОТИЦА
ЈКП „СУБОТИЧКА ТОПЛАНА“, ТЕХНИЧКО-РАЗВОЈНИ СЕКТОР Сегедински пут 22, 24000 СУБОТИЦА
ЈКП „СУБОТИЦАГАС“ РАЗВОЈНО-ТЕХНИЧКО ОДЕЉЕЊЕ Јована Микића 58, 24000 СУБОТИЦА
ЈП „ПОШТА СРБИЈЕ“ БЕОГРАД, РЈ „ПОШТА НЕТ“ Парк Рајхл Ференца 17, 24000 СУБОТИЦА
НИС А.Д. НОВИ САД, Народног фронта 12, 21000 НОВИ САД
ЈМУ РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА СРБИЈЕ, СЕРТИФИКАЦИОНО ТЕЛО РТС РАЗВОЈ И СЕРТИФИКАЦИЈА, Таковска 10, 11000 БЕОГРАД
ЈП ЕМИСИОНА ТЕХНИКА И ВЕЗЕ, СЕКТОР ТЕХНИКЕ Кнеза Вишеслава 88, 11000 БЕОГРАД
ТЕЛЕНОР Д.О.О., Омладинских бригада 90, 11070 БЕОГРАД
ВИП МОБИЛЕ Д.О.О., Милутина Миланковића 1ж, 11070 БЕОГРАД
СББ Д.О.О., Булевар Пека Дапчевића 19, 11000 БЕОГРАД
САТ-ТРАКТ Д.О.О., Маршала Тита 111, 24300 БАЧКА ТОПОЛА
ВАУ NETWORKS Д.О.О., Трг Цара Јована Ненада 15/3, 24000СУБОТИЦА
ЈКП "ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА", СУБОТИЦА, Трг Лазара Нешића 9/а
ЈП "ПУТЕВИ СРБИЈЕ", БЕОГРАД, Булевар краља Александра 282

Консултације са заинтересованом јавношћу и појединцима обављају се у току јавног увида, а резултати консултација саставни су део Извештаја о стратешкој процени утицаја ГУП-а на животну средину.

13 НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ

Процена утицаја предметног плана на животну средину урађена је као Стратешка процена утицаја Генералног урбанистичког плана Суботица – Палић, до 2030. год. на животну средину, у свему према Закону о Стратешкој процени утицаја („Сл. гласник РС“, бр. 135/04, 88/10). Стратешка процена утицаја на животну средину је инструмент чија је примарна намена да предвиди и обезбеди превенцију могуће штете по животну средину услед реализације политика и развојних планова и програма. Основни циљ стратешке процене је да обезбеди рано упозорење на широку скалу кумулативних ефеката резултираних акцијама нижег хијерархијског нивоа, који би били занемарени у процесу процене утицаја.

Обухват ГУПа заузима укупну површине **8049,40 ha** km², у оквиру кога се начази комплетно грађевинско подручје без зона ван граница ГУПа. Границом Генералног плана су обухваћени делови следећих катастарских општина: Стари град, Доњи град, Нови град и Палић. Новопланирано грађевинско подручје издиференцирано је на 13 функционално-наменских зона у оквиру којих се издваја 20 урбанистичких зона.

Основни циљ заштите, просторног уређења и развоја града Суботице јесте организовано активирање регионалних просторних потенцијала града, засновано на принципима одрживог развоја, чиме ће бити повећана његова привлачност и обезбеђени услови за достизање стандарда урбаног центра од националног значаја.

Концепција развоја заснова се на следећем:

- Преструктурирање, унапређење и развој привредних делатности ради повећања економске конкурентности града,
- Дефинисање просторно – функционалне и концепцијске основе за реализацију садржаја комерцијалне, туристичке и спортске намене, који су од значаја за развој и економски просперитет градског насеља, односно његових становника.
- Обезбеђивање равномерног и уједначеног развоја јавних служби (основно образовање, основна здравствена заштита, култура...) на територији целог града.
- Дефинисање праваца развоја функције становања, унутар утврђеног грађевинског подручја Суботице и Палића.
- Успостављање ефикасне и одрживе саобраћајне инфраструктуре и одговарајућа укључења у европску саобраћајну мрежу;
- Усклађивање потребних инфраструктурних капацитета са популационом и просторном величином градског насеља, односно са појединим његовим деловима у складу са планираним наменама површина
- Успостављањем акцента на урбану меморију – очување препознатљивог идентитета, који се огледа пре свега у планиметрији урбане праоснове органски и плански настале и у континуитету регулисане, заштити физичких структура насталих у процесу градоградње, који дају упечатљив изглед градског језгра

Спровођење поступка Стратешке процене утицаја представља сложен процес који захтева мултидисциплинарни приступ, а обухвата анализу, припрему извештаја о стању животне средине, вредновање, поређење података, разне врсте консултација, проучавање планске и студијске документације као и многе друге активности, на основу чега настаје елаборат – Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Целокупна проблематика анализирана је у оквиру неколико посебних целина кроз које су обухваћене основе за истраживање:

- карактеристике плана, полазне основе Стратешке процене са природним карактеристикама простора и циљевима предвиђеним ГУП-ом,
- стање животне средине у оквиру ГУП-а,
- разматрање питања и проблема заштите животне средине,
- дефинисање конфликтних односа (постојећих и планираних)
- приказ припремљених варијантних решења плана и њихово поређење,
- дефинисање циљева СПУ (општих и посебних),
- врсте и избор индикатора СПУ,
- процена могућих утицаја плана на животну средину и мере предвиђене за смањење негативних утицаја,
- процена варијантних решења,
- смернице за даље спровођење плана и СПУ,
- програм праћења стања животне средине,
- методологија процене,
- принцип начина одлучивања,
- нетехнички резиме.

Постављени концепт ГУП-а, односно планирана намена дефинисала је правце и нивое разматрања, односно концентрисала проблематику на ниво посматрања односа планских циљева и њихове реализације према различитим створеним и природним вредностима, животној средини и здрављу људи, сужавајући ниво посматрања утицаја.

Кроз основе за истраживање дефинисани су сви релевантни фактори који су имали утицаја на предметно студијско истраживање, а који су се првенствено односили на важећу законску регулативу, планску документацију вишег реда, просторне карактеристике подручја плана и начин истраживања. Кроз истраживање и вредновање постојећег стања, извршена је анализа квалитета појединачних медијума животне средине (квалитет ваздуха, воде, земљишта) и других питања животне средине (ниво буке, попис и стање природних и културних добара, биодиверзитета, подаци о наћину управљања отпадом, подаци о нејонизујућем зрачењу, квалитет предела ...) на основу чега је урађена оцена стања. Уочени су постојећи конфликти у супростављеним односима између неопходности очувања природе и животне средине и лошег односа према истој, као и могућих будућих конфликтних односа у планираном стању.

Анализа постојећих импаката, показала је да се предметна просторна целина одликује значајним природним потенцијалом и великим степеном осетљивости, што је послужило као важан податак у усмеравању свих даљих планираних активности на заштиту природе и животне средине. Међутим, подаци о квалитету појединачних медијума животне средине указују да је она у одређеним сегментима изразито угрожена и да се у оквиру природних екосистема појављује значајно лош еколошки статус и потенцијал површинских вода, или и деградирано и загађено земљиште. Мерењем квалитета ваздуха, установљено је да је у Суботици ваздух III категорије квалитета.

На основу анализе постојећег стања, а у складу са вишим планским документима урађена је постојећа категоризација животне средине. На планском подручју углавном доминира **угрожена животна средина** са локацијама и зонама **деградиране животне средине** (са лошим утицајем на животну средину и здравље људи) док су зоне природних добара, заштићених станишта и значајног природног потенцијала окарактерисане као зоне **квалитетне и врло квалитетне животне средине**.

Сагледавањем свих полазних параметара а у складу са принципима заштита природе и основних чинилаца животне средине као општег циља ове процене, дефинисани су посебни циљеви Стратешке процене утицаја према којима је вршена евалуација утицаја припремљених планских решења:

1. Очување и унапређење квалитета ваздуха
2. Очување квалитета вода и интегрално управљања водама
3. Унапређење квалитета земљишта – заштита од загађења и деградације
4. Заштита биодиверзитета, природних станишта и еколошких коридора, заштита предела
5. Заштита природних и културних добара
6. Заштита од буке у животној средини
7. Унапређење енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије (рационално коришћење необновљивих извора енергије и природних ресурса)
8. Унапређење система управљања отпадом
9. Смањење вероватноће дешавања свих врста удесних ситуација као и успостављање система управљања ризиком
10. Информисаност и едукација становништва и привредних субјеката о значају заштите животне средине, спровођење политике заштите животне средине на свим нивоима.

На основу дефинисаних циљева извршен је избор индикатора заштите животне средине који су коришћени у процени утицаја.

У складу са посебном наменом ГУП-а, издвојена су планска решења за које је извршена процена утицаја на животну средину:

- a) „Репланирање“ површина у оквиру површина намењеним становању, без ширења стамбених зона и минимално повећање густине становања
- b) Развој и унапређење јавних служби у складу са потребама насеља и корисника (здравствених јединица, служба управе, образовања, културе, и сл.),
- c) Децентрализација индустрије и формирање нових индустријских зона,
- d) Формирање мањих радних комплекса у оквиру већ постојећих (ревитализација и реорганизација простора),
- e) Формирање комерцијалних (пословних) садржаја на улазно излазним градским правцима.
- f) Унапређење туризма кроз ширење различитих видова туристичке понуде
- g) Унапређење комуналних зона и објеката (проширење гробља, доградња и изградња објеката пијаца, сточног гробља, ватрогасни дом и сл.),
- h) Санација и рекултивација депоније отпада.
- i) Унапређење зона и локација за развој врхунског и аматерског спорта и пасивне рекреације, изградња нових зона спорта.
- j) Развој и унапређење саобраћајне мреже и објеката (реконструкција, рехабилитација и доградња насељске мреже),
- k) Измештање транзитног саобраћаја из града,
- l) Унапређење саобраћајног решења железничке трасе денивелацијама
- m) Унапређење јавног градског превоза и смањење броја возила у централној градској зони.
- n) Унапређење система водоснабдевања (потпуна изграђеност водоводне мреже и прикљученост становништва и установа на јавни водовод, обнова дотрајале мреже),
- o) Обезбедити свим потрошачима воду прописаног квалитета, потребног притиска и у рационално потребним количинама,

- p) Унапредити систем канализационе мреже (изградњом, трансформацијом, доградњом мреже и повећањем броја објеката који су повезани на нову мрежу),
- q) Обезбедити потпуну прикљученост установа и индустрије на канализациону мрежу,
- r) Обезбедити потпуно пречишћавање отпадних вода из система канализације
- s) Изградња атмосферског канализационог система у насељу Палић.
- t) Реконструкција хидротехничког система (објеката за управљање количином и нивоом воде језера) на Палићу.
- u) Унапређење ЕЕ мреже (реконструкција постојећих и изградња нових објеката ТС (као и гашење постојећих)) као и реконструкција и нова изградња нисконапонске мреже, реконструкција јавног осветљења,
- v) Доградња и реконструкција ТТ мреже.
- w) Доградња гасоводне инфраструктуре са повећањем броја групних и појединачних прикључака,
- x) Проширење вреловодне мреже са повећањем броја прикључака (у оквиру рејона „Керетеш“, „Прозивка“, „Центар“, „Радијалац“)
- y) Унапређење зелених површина и ширење површина под зеленилом као и очување површина ван грађевинског земљишта (аутохтоног шумског зеленила).

Процена је извршена најпре за припремљена варијантна решења:

- Варијантно решење бр.1: План се не реализује,
- Варијантно решење бр.2: План се реализује.

Припремљена матрица је показала да је реализација плана (варијанта бр. 2) у готово свим секторима заштите животне средине (према циљевим СПУ), уз примену мера заштите животне средине, повољније решење за одрживи развој подручја.

За процену и вредновање утицаја планских активности примењена је прилагођена европска методологија заштите животне средине, која се примењује у оцени стања и могућих утицаја при изради СПУ. Интензитет боје показује интензитет утицаја, а словне ознаке приказују додатне карактеристике утицаја.

Плански циљеви су оцењени у односу на дефинисане циљеве стратешке процене, при чему свака оцена садржи интензитет, вероватноћу, просторну димензију, трајање и учесталост утицаја. На основу анализе табеле 73.1 *Евалуација процењених утицаја* могуће је донети генерални закључак да се могући негативни утицаји могу испољити и зависе од припремљених и примењених мера заштите животне средине, односно обавезујуна примену мера према врсти утицаја.

У секторима где су идентификовани могући негативни утицаји (индустрија, саобраћај, туризам, водопривредне активности, уређење комуналних зона) припремљене су мере заштите животне средине како би се потенцијални негативни утицаји свели на минимум.

Како би се сви потенцијални утицаји у оквиру идентификованих сектора и планираних намена, свели на минимум, односно потпуно неутралисали, стратешком проценом су прописане мере заштите животне средине које треба предвидети у планској и техничкој документацији. Како су дефинисани посебни односи развојних циљева према секторским решењима, дефинисане су и посебне мере заштите животне средине према појединачним секторима, мере заштите природних добара и биодиверзитета, мере заштите здравља становништва као и мере које се односе на прекограничну сарадњу. Дефинисане су и мере заштите животне средине према основним чиниоцима животне средине: мере заштите ваздуха, вода и земљишта.

Стратешком проценом утицаја је предвиђена нова просторна диференцијација животне средине која дефинише правила, мере и услове заштите простора у свим зонама и целинама. На тај начин су зоне угрожене и деградиране животне средине

елиминисане (такве зоне се не очекују), па се у оквиру предметног обухвата планирају подручја претежно квалитетне, квалитетне и веома квалитетне животне средине.

Предлог просторне диференцијације животне средине дат је у делу ГРАФИЧКА ДОКУМЕНТАЦИЈА: *Карта бр.2: Категоризација животне средине, планирано стање, Р 1: 50 000.*

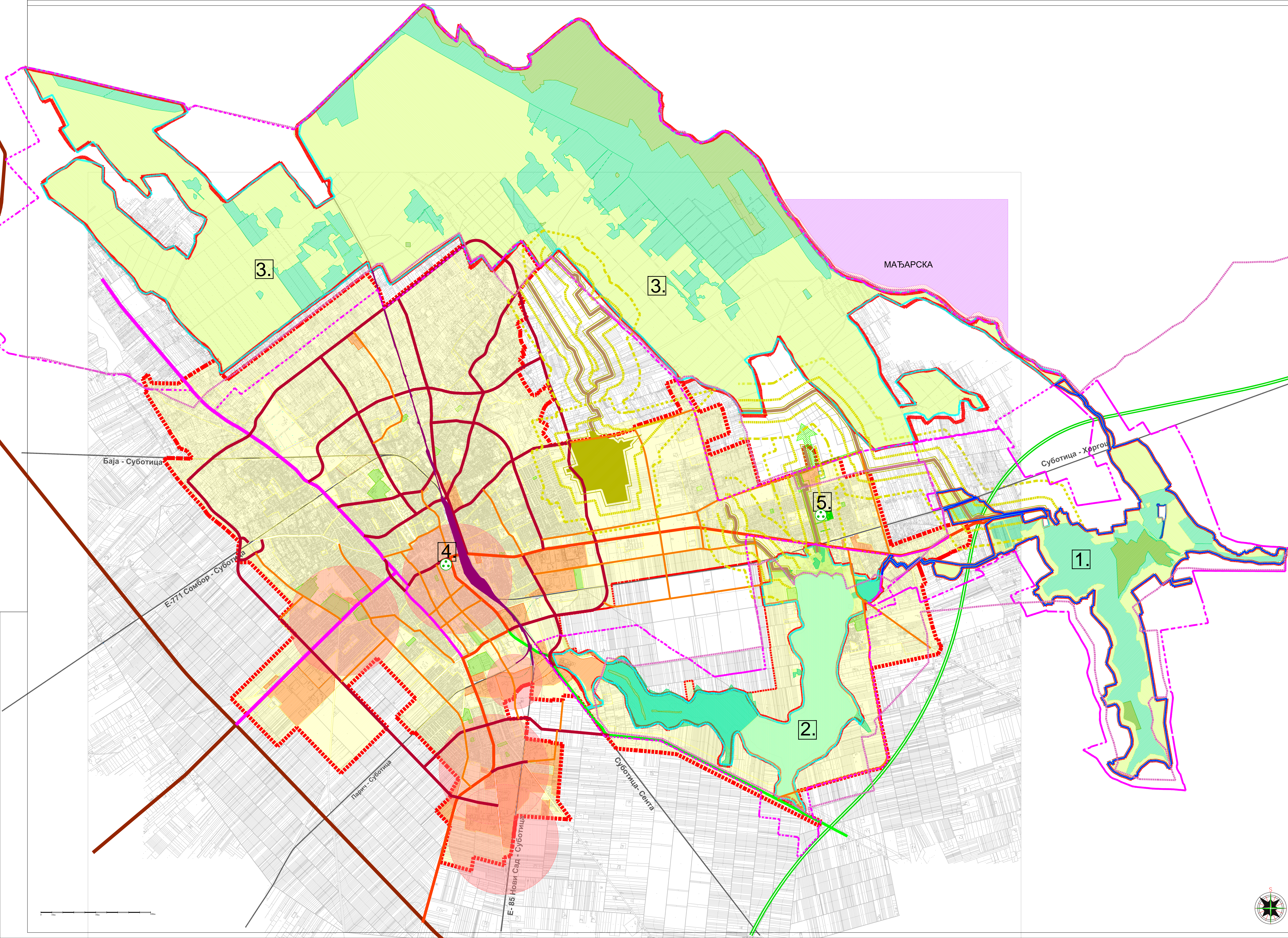
Смерницама за спровођење плана дефинисан је начин спровођења плана, СПУ нижих хијерархијских нивоа и процена утицаја планираних пројеката, које имају посебних захтева за животном средином.

Дефинисан је програм мониторинга у складу са предметним планским задатцима и очекиваним утицајима кроз избор индикатора који се прате: ваздух, вода, земљиште, бука, отпад, биодиверзитет, здравље становништва...

Методологија коришћена у изради Стратешке процене је заснована на прилагођавању процене нивоу планирања и карактеристикама подручја, кроз сагледавање суштинских и стратешких утицаја.

Приказан је начин одлучивања са описом разлога за избор ГУП-а са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања заштите животне средине укључена у ГУП.

Закључује се да је предлог предметног Генералног урбанистичког плана у већој мери заснован на високом степену одрживости природних ресурса, природних добара и заштите животне средине. ГУП-ом и Стратешком проценом утицаја планирана намена, привредни и друштвено-економски развој подручја, ће бити усклађени са заштитом животне средине кроз имплементацију општих и посебних захтева за заштитом животне средине у сва припремљена Планска решења, а посебно у она за које је утврђено да могу имати негативан утицај. Управљање животном средином на стратешком нивоу даје основ за даље спровођење политике заштите кроз нижа планска документа, пројектну документацију и извођење.

КАТЕГОРИЗАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ - ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ

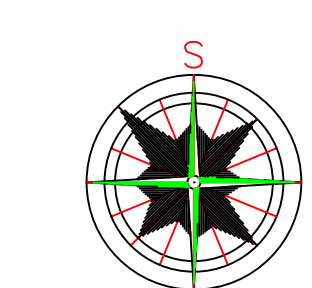
- ПОДРУЧЈА ЗАГАЂЕНЕ И ДЕГРАДИРАНЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- а) ЗОНЕ СА ПОЈАВОМ БУКЕ И АЕРОЗАГАЂЕЊА**
 - ДРЖАВНИ ПУТ ПРВОГ РЕДА - АУТОПУТ
 - ДРЖАВНИ ПУТ II РЕДА И II Б РЕДА И ПРИВРЕМЕНЕ ТРАСЕ
- ПОДРУЧЈА УГРОЖЕНЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
 - ГРАДСКЕ САОБРАЋАЈНИЦЕ I И II РЕДА
 - ПУТОВНИ ПРИКЉУЦИ
 - ЖЕЛЕЗНИЦА
- ПОДРУЧЈА КВАЛИТЕТНЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- ПОДРУЧЈА ВЕОМА КВАЛИТЕТНЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ :**
 - а) ПРИРОДНА ДОБРА (РЕЖИМИ ЗАШТИТЕ)**
 - I РЕЖИМ ЗАШТИТЕ
 - II РЕЖИМ ЗАШТИТЕ
 - III РЕЖИМ ЗАШТИТЕ
 - ГРАНИЦА ЗАШТИТЕ ЗОНЕ ПРИРОДНИХ ДОБРА
 - СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ "ЛУДАШКО ЈЕЗЕРО"
 - ПАРК ПРИРОДЕ "ПАВИЉ"
 - ПРЕДЛОЖБЕНИ ОДЛИЦИ "СУБОТИЦКА ПЕШЧАРА"
 - СПОМЕНИК ПРИРОДЕ "ДВА СТАБЛА ТИСЕ У СУБОТИЦИ"
 - СПОМЕНИК ПРИРОДЕ "СТАВА ХРАСТА ЛОЖИЊА НА ПАВИЉУ"
- б) ПОДРУЧЈА ОД МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА ЗА ОЧУВАЊЕ БИОЛОШКЕ РАЗНОВРСНОСТИ**
 - ЕМЕРАЛД ПОДРУЧЈЕ
 - РАМСАРСКО ПОДРУЧЈЕ
 - БИО ПОДРУЧЈЕ
 - ИРА ПОДРУЧЈЕ
- в) ЕКОЛОШКИ КОРИДОРИ И СТАНИШТА**
 - СТАНИШТЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА СУБ 10 "РАДОВАЊКА СЛАТИНА"
 - ЛОКАЛНИ ЕКОЛОШКИ КОРИДОРИ
 - I ЗОНА ЗАШТИТЕ ЕКОЛОШКИХ КОРИДОРА (ПОЈАС ОД 50м)
 - II ЗОНА ЗАШТИТЕ ЕКОЛОШКИХ КОРИДОРА (ПОЈАС ОД 200м)
 - III ЗОНА ЗАШТИТЕ ЕКОЛОШКИХ КОРИДОРА (ПОЈАС ОД 500м)
 - ПРОСТОРИ НА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНО ФОРМИРАЊЕ КОРИДОРА
 - ГРУПА СТАРИХ ХРАТОВА
- СЕВЕСО ПОСТРОЈЕЊА СА ЗОНОМ ПОВРЕДИВОСТИ**
 - УТИЦАЈ БЕЛНИНСКЕ И ТИГ СТАНИЦЕ
- ЗОНА НЕГАТИВНОГ УТИЦАЈА ДЕПОНИЈЕ**
 - ЗОНА УТИЦАЈА ДЕПОНИЈЕ

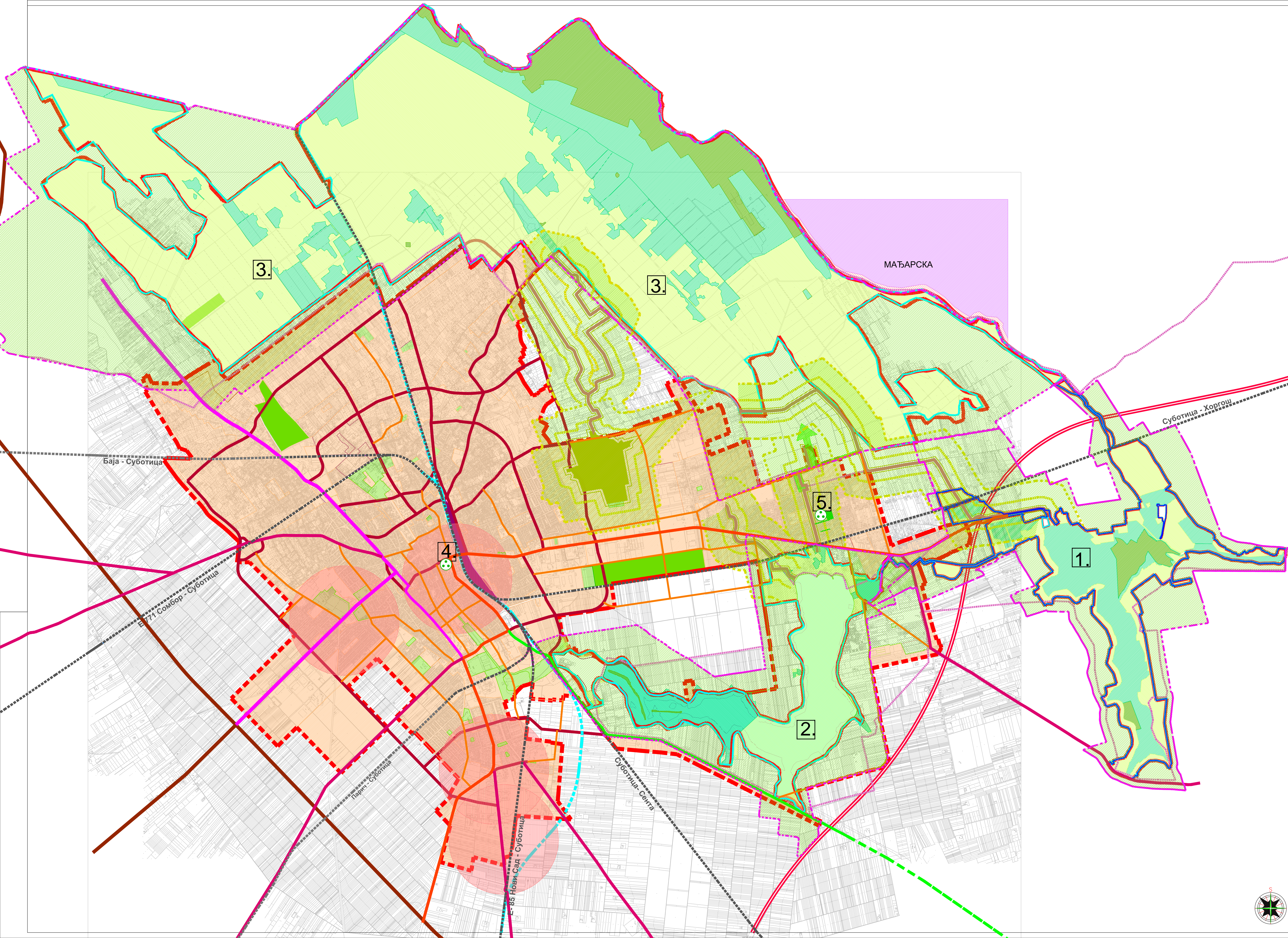
ЈП ЗА УПРАВЉАЊЕ ПУТЕВИМА, УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ И СТАЊЕЊЕ СУБОТИЦА, ТРГ РЕПУБЛИКЕ 16, СУБОТИЦА

- ЛЕГЕНДА:**
- ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА ГУП-а СУБОТИЦА - ПАЛИЉ ДО 2030.
 - ДРЖАВНА ГРАНИЦА
 - ВОДЕНЕ ПОВРШИНЕ
 - ВАНГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ
 - РЕПУБЛИКА МАЂАРСКА

ГУП СУБОТИЦА - ПАЛИЉ ДО 2030. ГОДИНЕ
 ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ГУП-а НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

 ЈП "УРБАНИЗАМ" - КРАГУЈЕВАЦ	ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНА НОВИ САД - НОВИ САД	
ЈАВНО ПРЕДУЗЕЊЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ПУТЕВИМА, УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ И СТАЊЕЊЕ СУБОТИЦА, ТРГ РЕПУБЛИКЕ 16, СУБОТИЦА		
КАТЕГОРИЗАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ - ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ		
НАЗИВ КАРТЕ: ПРОЈЕКТОВАЦ: СТУДИЈА: ЗАШТИТНИ ДРУШТВО: ДИЗАЈНЕР: ШКОЛСКИ БРОЈ:	НАЗИВ ПРОЈЕКТА: НАЗИВ ОБЈЕКТА: АДРЕСА ОБЈЕКТА: ДИЗАЈНЕР: ШКОЛСКИ БРОЈ:	ДАТУМ ДИЗАЈНА: ДАТУМ ШКОЛСКОГ БРОЈА: ДАТУМ ИЗДАВАЊА: ШКОЛСКИ БРОЈ:
ШКОЛСКИ БРОЈ:	ШКОЛСКИ БРОЈ:	ШКОЛСКИ БРОЈ:
ШКОЛСКИ БРОЈ:	ШКОЛСКИ БРОЈ:	ШКОЛСКИ БРОЈ:

КАТЕГОРИЗАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ - ПЛАНИРАНО СТАЊЕ

ЗОНЕ СА МЕРАМА И УСЛОВИМА ЗА СНАЦИЈУ И УНАПРЕЂЕЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

- ПОДРУЧЈА ПРЕТЕЖНО КВАЛИТЕТНЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
- ЗОНЕ СА ПОСЕБНИМ МЕРАМА ЗАШТИТЕ ОД БУКЕ И АЕРОЗАГАЂЕЊА
 - ДРЖАВИ ГИТ ГРВОГ РЕДА - АУТОПУТ
 - ДРЖАВИ ГИТ ГРВОГ РЕДА
 - ДРЖАВИ ГИТ II А РЕДА И II Б РЕДА И ПРИВРЕМЕНЕ ТРАСЕ
 - ГРАДСКЕ САОБРАЋАЈИЦЕ I И II РЕДА
 - ПРЖИНИ ГРАДИ
 - ПЛАНИРНИ ПРЖИНИ ГРАВАЦ
 - ЖЕЛЕЗНИЦА

ЗОНЕ СА МЕРАМА ЗА ОЧУВАЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

- ПОДРУЧЈА КВАЛИТЕТНЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (СА ЗАШТИТНИМ ЗОНАМА ПРИРОДНИХ ДОБАРА, СТАНИШТА И ЕКОЛОШКИХ КОРИДОРА)
 - ВОДОЗАХВАТ
 - ГРАНИЦА ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
 - ЗАШТИТНА ЗОНА ЕКОЛОШКИХ КОРИДОРА И СТАНИШТА
 - I ЗОНА ЗАШТИТЕ (ПОЈАС ОД 50м)
 - II ЗОНА ЗАШТИТЕ (ПОЈАС ОД 200м)
 - III ЗОНА ЗАШТИТЕ (ПОЈАС ОД 500м)
- ПОДРУЧЈА ВЕОМА КВАЛИТЕТНЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ:
 - а) ПРИРОДНА ДОБРА (РЕЖИМ ЗАШТИТЕ)
 - I РЕЖИМ ЗАШТИТЕ
 - II РЕЖИМ ЗАШТИТЕ
 - III РЕЖИМ ЗАШТИТЕ
 - СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ "ЛУДИЧКО ЈЕЗЕРО"
 - ПАРК ПРИРОДЕ "ПАЛИЋ"
 - ГРЕДО ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА "СУБОТИЧКА ПЕШЧАРА"
 - СПОМЕНИК ПРИРОДЕ "ДВА СТАБЛА ХРАСТА У СУБОТИЦИ"
 - СПОМЕНИК ПРИРОДЕ "СТАБЛА ХРАСТА ГЛЮБЉАК НА ПАЛИЋУ"
- б) ПОДРУЧЈА ОД МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА ЗА ОЧУВАЊЕ БИОЛОШКЕ РАЗНОВРСНОСТИ
 - ЕМЕРАЛД ПОДРУЧЈЕ
 - РАМБАЗИКО ПОДРУЧЈЕ
 - ИВА ПОДРУЧЈЕ
 - ИРА ПОДРУЧЈЕ
- в) ЕКОЛОШКИ КОРИДОРИ И СТАНИШТА
 - ПРОСТОРИ НА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНО ФОРМИРАЊЕ КОРИДОРА
 - ЛОКАЛНИ ЕКОЛОШКИ КОРИДОРИ
 - СТАНИШТЕ СПОРО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА СУБ 10 "РАДАНОВАЦКА СЛАТИНА"
 - ГРУПА СТАРИХ ХРАСТОВА

- ЛОКАЦИЈЕ СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ У ПОСЛОВАЊУ
- СЕБЕСО ПОСТРОЈЕЊА СА ЗОНОМ ПОВРЕДИВОСТИ

ПЛ ЗА УПРАВЉАЊЕ ПУТЕВИМА, УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ И СТАНОВАЊЕ СУБОТИЦА, ТРГ РЕПУБЛИКЕ 16, СУБОТИЦА

- ЛЕГЕНДА:
- ГРАНИЦА ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА ГУП-а СУБОТИЦА - ПАЛИЋ ДО 2030
 - ДРЖАВНА ГРАНИЦА
 - ВОДЕНЕ ПОВРШИНЕ
 - ВАНГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ
 - РЕПУБЛИКА МАЂАРСКА

ГУП СУБОТИЦА - ПАЛИЋ ДО 2030. ГОДИНЕ
 ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ГУП-а НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

	ЈП "УРБАНИЗАМ" - КРАГУЈЕВАЦ ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ, ВОЈВОДИНА НОВИ САД - НОВИ САД	
НАЗИВ ПРОЈЕКТА КАТЕГОРИЗАЦИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ - ПЛАНИРАНО СТАЊЕ	НАЗИВ ПРОЈЕКТА ПЛ ЗА УПРАВЉАЊЕ ПУТЕВИМА, УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ И СТАНОВАЊЕ СУБОТИЦА, ТРГ РЕПУБЛИКЕ 16, СУБОТИЦА	ДАТУМ 02. Јуни 2018.
ПРОЈЕКТОР АУТОМАТИЗАЦИЈА ДИРЕКТОР ДИРЕКТОР ДИРЕКТОР	НАЗИВ ПРОЈЕКТА ПЛ ЗА УПРАВЉАЊЕ ПУТЕВИМА, УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ И СТАНОВАЊЕ СУБОТИЦА, ТРГ РЕПУБЛИКЕ 16, СУБОТИЦА	ДАТУМ 02. Јуни 2018.

